Antilliaanse Cahiers. Jaargang 5

bron
Antilliaanse Cahiers. Jaargang 5. De Bezige Bij, Amsterdam 1962

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/_ant003196201_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

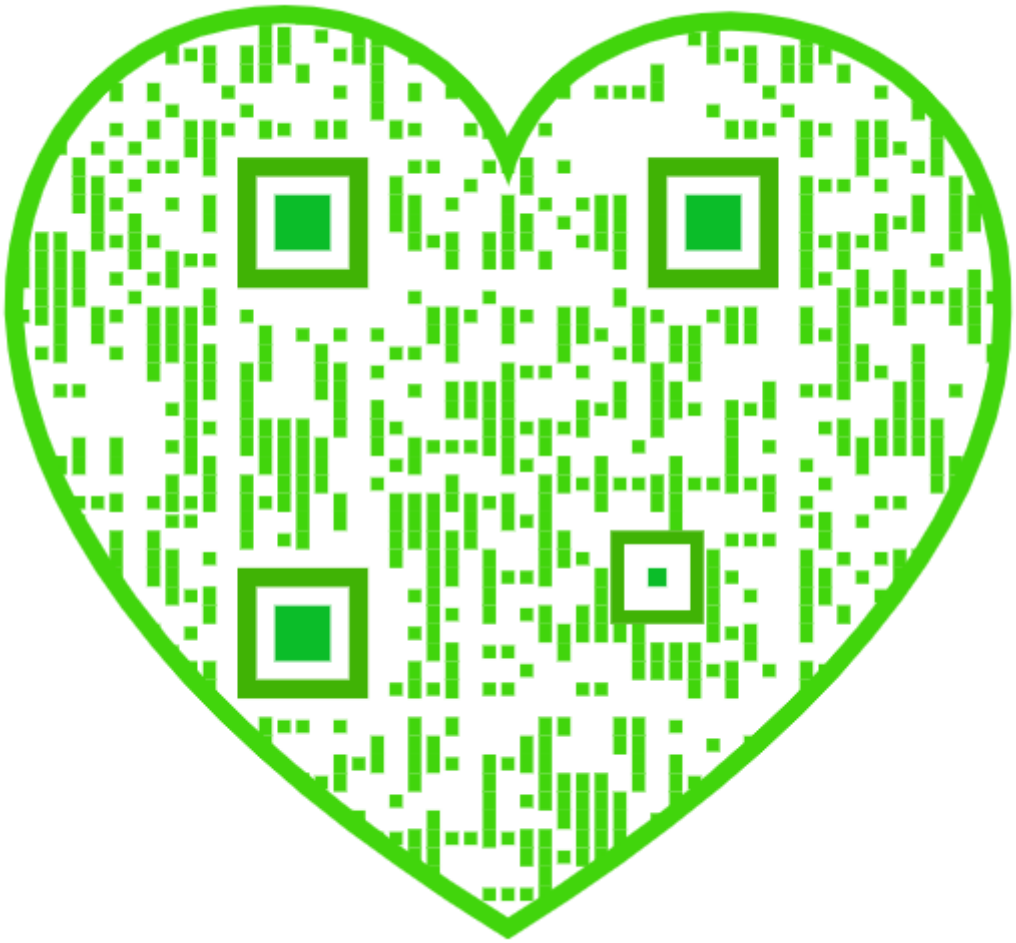

[Nummer 1]

Poëzie - Poesía

Guido Gezelle

Madre

De tí
no me ha quedado
madre
aquí en la tierra
en epístola
o en lienzo
ni siquiera una efigie
una imagen
madre mía

Ni dibujo
ni bosquejo
ni tu faz
en piedra
concelada
a no ser
tan sólo
aquella imagen
que dejaste en mi
grabada

Oh, madre
que jamás
yo indigno
de ‘tí’
pueda eclipsar
esa tu imagen
sino dejarla
honradamente vivir
en mi
y honradamente
en mi
morir

(traducción de Nicolás Piña)

Nicolás Piña

Die ene herinnering

Heden
bij het voorbijgaan
zag ik snoepjes
voor een winkelraam

Die roze broze snoepjes
van weleer
waar ik als kind
zo dol op was
en keer op keer
- thans een herinnering -
bij dat oude winkelvrouwtje
halen ging

Ik kocht ervan,
ik at ze op
als toen
gulzig en gretig
als alleen kinderen
dat doen

Ik liet ze kraken
in mijn mond
met al mijn zinnen
met reuk, met tast- en smaakorgaan
met heel mijn ziel, met heel mijn lichaam

Ik liet mij in gedachte gaan
En ik zag mij weer
Als dertig jaren eer
Voor 't winkelvrouwtje staan

En terwijl ik zo genoot
    beving mij plots
- ik weet niet hoe -
een diepe, wrange smart

    Ik weet niet hoe
doch het denken aan 't verleden
    bracht weer in mij
    DIE ENE HERINNERING
van juist een jaar geleden

En de snoepjes
En de toonbank
En het vrouwtje
En de rimpels
op haar vriendelijk gelaat
    vervlogen
    voor mijn ogen
en in hun plaats
    verrees de tijd
Die éne herinnering
van juist een jaar geleden
De tijd van vroeger en van heden
De tijd van nooit en van altijd

Haar beeld
het beeld
van die éne herinnering
die ik
de tijd
ten spijt
ten allen tijd bezing

En òf het nu zij snoepjes
van dertig jaar weleer
of wel een zachte melodie
Ik zie haar weer
of de zon, de sterren, of de maan
of hemel, zee of poëzie
Ik zie haar voor me staan

Waarom?
Waarom
kan ik niet wijken
van heden
naar verleden
zònder dat beeld
van juist een jaar geleden?
zònder die éne herinnering
van haar die was en toen verging?
Voorgoed verging...

Bañ'i Paloma

Baas - Oh Baas - Oh, mi Baas
Mi a bini cerca bo cu mi keho
Mi a bini percurá un ayuda
Un bañá, un furá, un conseho.

Tende aki, Baas
E n'kie mi mas
Ta ki ta pasé
Baas Zapaté?

Pa mi biba, mi n'kie biba sin dje
Si no, mihó, mihó muri cu né

Baas,
Ami a tende...
Ta mi amiga a contami
Cu abo sigur lo por judami
Cu e baño dushi di aroma
E baño, e baño di paloma.

Di prijs, no papia, Baas
Mi ta dispuest'i paga mas
Basta bo por logra p'e bin bisami
k'e ta loco pami, k'e ta stimami.

Ami ta loco p'e, bo sa Baas?
Sin dje mi n'por, mi no por mas
I bo baño lo cambié, no?
Lo pené pidimi man?
Lo e jamami na oficina?
Lo e balia cu mi na fiesta?
Lo e buscami tur caminda?

Atami, Baas
Manera bo a pidi
Pone tur cos den e awa
oló di rosa
Tur puiru,
Tur zeta cu bo tin
'Cohe-tene'
'Tilín-tilín'
'Puus-puus'
'Jega-keda'
'Kuus-kuus'
'No-laga-bai'

Hoh! Mi tin calor
Lo ta calor di amor
Ay si mi Baas
Hunté na tur lugá,
Maske mi ta sodá
Bañami bon
P'e baño por haci su trabou
Di ariba te abou
E baño dushi di aroma
E baño, e baño di paloma.

Tony Piña

Poesía

Mamá está comiendo
la comida de Dios
Afuera están jugando
El baby está jugando
con placer
Yo estoy escribiendo
una poesía
El baby está jugando
otras
Afuera están trabajando
Para conseguir plata
para vivir
Y hasta la muerte
trabajando duro
Pero la vida es bonita
Eso si, hay gente que
come sabroso, pero hay
gente que come pan duro
Yo estoy escribiendo
esto en la mesa de comer
Nosotros no estamos mal
de plata, pero no estamos
bien tampoco
pero el amor está en
todas las cosas.

Burny Every

A medianoche lloró mi flor oe cactus

roja, rojo - rosa
   derrama
mi flor de cactus
   una lágrima

blancos y rojos
   vibran
los escambres
   la cadencia
de mi sangre

larga, transparente
   cuelga la lágrima
de la punta
del rojo
   y se desliza
en mi mano

la única flor
que el cactus me dió
porque lloraba
en este verano?

al acariciarla
empezó a temblar
al ritmo de la sangre
que late en mis dedos

y desde sus entrañas
empezó a correr la lágrima
- la única lagrima
    que me dejó
la flor de mi cactus

sigue colgando
de tu pedúnculo
que ya se dobla por tu madurez
haré que mis dedos no te perturben
que mi sangre no te haga temblar
que puedan mis ojos solo acariciar
tu rojo
ru rojo - rosa
tu blanco y rojo
tu rojo

no llores mi flor de cactus

Bernardo Ashetu

Herfst

Het is dagen
en dagen
en eeuwen geleden
dat in warmte
kou voelbaar werd.
Het is lang, lang
en lang geleden
dat in goud, rood
en bruin herfst
ontstond, sluierend
jaargetij,
sluipend aartsgeheim, -
het is lang, lang en
lang geleden.

Amatijo

Véél serpentines, veel lampionnen
in 't glazen licht van de maan.
Wie is die vrouw in helgele jurk,
wie is die man in glanzend rood gekleed,
wat doen de kind'ren met 't groen van
fijne zijde en is dit Amatijo, in
eeuwig blauw gehuld, de tere muzikant
die de toverfluit bespeelt?

Niets

Ach,
vandaag
was er niets
op de berg,
zelfs geen snipper
van een vod.
Daarom bevind ik
mij hier op de
hoge toren bij de
gepolijste vlaggestok. -
En ik hijs de vlag
en ik strijk de vlag
en hijs de vlag
en strijk de vlag
en ik woeker met
haar kleuren.

Half

Half god
en de rest onder
broeiende planten. -
Zie de maan
zie de ster
zie de ster tussen in.
Zie de weg
zie 't spoor
zie 't masker ge-
schonden en het oog
dat onheilspellend schittert.

Sjinta

Sjinta was 't geheim
't grievende geheim.
Sjinta was de slag ten slotte
en Sjinta was de pijn -
Maar op één rechte
nergens wijkende lijn
liep hij naar de hoge molen
en zag de sterren statig dalen
en voelde dat werd fijn gemalen
die clown der aarde met z'n pijn
aan een lange losse lijn.

Liedje

Als een alpenbes,
Melisse.
Bos
Wei
Lucht
Blauw
en dan 't lange sieraad
met erop 't kleine sieraad
als een alpenbes,
Melisse.

Zee...

Tita
  Toren
Lach
  Toupie
want
ik heb een
schelp
gekocht bij
de zee
Groot
geel
suizend
Toupie,
blind
bleek
was de vrouw.
Maar ze hoorde,
Toupie,
ik heb de schelp
gekocht bij die
vrouw.

Tita
  Toren
Tita
  Toupie
schelp suist
Toupie, zee...

Sahati

Ik alleen ik
Sáhati
heb bloemen zo liefgehad
die praalden in licht.
Ik alleen
was van hun kleuren bezeten
Ik alleen
vond hun tere god.
Ik alleen
ben van hun kleuren doortrokken.
Ik alleen ik
Sáhati.

Petite fleur

Het was de klank,
de bedwelming van de
zoet gerekte klank
die blauwe stralen
goot over de
helder witte steen.
En daarachter lag
de bloem verscholen,
daar lag zij stil,
lag zij voorgoed verloren,
m'n kleine bloem,
Petite Fleur, voorgoed verloren.

Droefheid

Het was de droefheid
dichtbij een glimlach,
de droefheid waarvoor
men geen woorden vindt. -
Vaag, stil, langzaam
naderen lichten en
de wind draait nu
voor eeuwig naar het
oosten. Alsof Allah zou
komen, alsof een grote,
trotse vogel zich neer-
vlijt nu in oneindige rust.
Alsof Allah zou komen,
de god der goden, -
om een droefheid te
stelpen waar men geen
woorden voor vindt.

Frank Martinus

Na misa

Kloknan di misa tin un man
di bati
Habri mainta grandi foi otro.
Awa a kai
seru i tera ta berde-berde.

Ta rempu di misa di aurora.
Anglonan heel
ta kompanjabo te na misa -

kaminda muhenan
ta habri sajanan hanchu -
Serpentina
pa Dios ju bin baha 'riba

Un kareda di mucha muhe
bokki-bokki
ta kanta gloria
ta duna tur sorto di lus
ku nan bistí -

Ta bruha su sintí a bruha
kela lubida kam inde misa
kela lubida kaminde kas?

Na mesa

Batata!
Su kara a bira rondo
di batata -
ma e tin gane
bisa on hende na papiamentu
kon e ta gusta funchi

Friw no ta hasi nada
ma si bo kanta duru si
na Hulanda
nan ta kohebo sera -
i me ke ku bo meste di permit
na Hulanda
hasta pa bo muri

No purba bai taman tampoko
pa bo skapa
pasobra e awa ta sjusji
i tin bestia fis den santu
ta wardabo sunchi -
pa drenta bo boca

Kon ku bai bin
na Hulanda stranjeru bo ta keda -

Si nan konfiabo nan n' ta konfiabo
kompletu
Si nan stimabo nan n' ta stimabo
kompletu.

Na cas

Ma ora solo ku luna lagabo pasa
bini bek bo tera - bo n' skapa:
Ba bira mitar hende mitar stranjeru -
Un di bo wowonan ta mira funchi
i e otro ta mira batata - ma
ni un di nan dos bo n' gusta.

Den anochi bo ta sonja, spanta,
spierta, kere ta den sneeuw bo ta -
pa mainta bo lanta papa sodá,
pasobra ta den fornu ba drumi.

Si bo bai Hulanda bini bek
bo ta keda semper un barku mal mará
ku ki ora ku ta por ranka bai -
ku hopi hende ma sin amigu
ni kaminde bai - pasobra
ni un kaminda bo n' ke keda.

Anto dal man na kabes si bo ke
i grita jora: Ba kondená bo mes
ku tur studia ku ba studia.

MA SIGUI PURBA! No desespera
benta bo kurpa na awa. I si ta
sa mes bo n' sa mas kiko hasi:
Anto dal man na obra i grita hari.

Leiden

Kamna den Leiden semper
pensando
sin pensamentu -
para riba un dje brugnan blanku
manera un estatua
i ripará ku nada no ta troka.

Leiden tei pa tur tempu
Ma e no ta broma
E ta un muhe di kaja
Ku ta mira su mes hinter ora bai
den su spilnan di awa

Un muhe masja-masja duru
di kurason
ku no ta sinti nada
i solamente ta studia
kon bira mas sabí

Pero e tambe sá
ku nada no tei pa semper
Bló e misa grandi
i e Santana.

April na Hulanda

Sanger nobo den mi bena!
Mi tin gane bula riba
Tur kos ku mi mira -

Flornan a kumisa konta
kon nan a wanta friw
seis luna largu.

Tulipannan a habri haltu
Hiasintanan a hari
bisti shimis di paranda -
nan ke sali ku mi.
I pesei krokusnan
skondí-skondí
ta reda riba nos.

Nan ta blanku-berde-blauw
Nan ta djaki i ami ta djaja -
Nan tin tur sorte colo - i
Ta mi so ta pretu:
Ma nos tur tin gane biba!

Pensa un ratu

Bo n' ta korda mi ruman
e oleifi bande kas
i mas patras
e jerbanan ku nos sa korta
buta den sapatu?

Pensa un ratu mi ruman
Kant 'i porta madalena
mas aja kajena - flambojan
e barbe jonkuman - e kelki heel
e heel di anglonan
ku sa siega nos merdia -
ku na fin di kada dia
ku nan blatchinan i flor
sa jena tardi ku splendor.

Pensa un ratu mi ruman:
Mamai sa sinta borda
ku dedenan purá
den hoffi den kurá
Nos sa hunga bou dilanti dje
O kore piki palu pe.

Pensa un ratu mi ruman:
T'asina grandi bo a bira
den mundu di lokura i mintira
ku ni korda bo n' ta korda
ku ta bruki pa nos mes
di nobo kada bes -
Mamai sa sinta borda?

Korsou

Mi stima Korsou bo sá -
mainta tempran tempran.
Jen-jen 'i bida nobo
mi ta hala mi prome rosea.

Gloria mi kurpa ku awa salu
i sinti mi mes manera Dios
riba e di sjete dia - ora
El a disidi di sosega.

Mi stima Korsou bo sá -
tramerdia: Lagadisji riba piedra -
riba punta di su rabu ta mirami
I Dios a hasi kasnan tur coló di solo.

Atardi Korsou ta un juchi
den skochi di laman tirá: su mama.
Atardi mi tin gane sunchi Korsoua -
Foi su kabes te su plant'i pia.

Tres amor perdi

Distansja grandi por hasi hopi kos.../Rudy Plaate

LO MI NO BISA MASJA:

pa ni 'un hende n' sa tur kos
di nos amor na Hulanda
awor ku nos a jega kas.
Ma lo mi no keda ketu masjá
pa ni 'un hende n' puntrami
di kon mi ta tristu -

Abo ku tantu ma stima,
hasi hinter mi famia stimabo:
Si mi stop di stimabo
lo mi stop di pensa
i si mi stop di pensa
lo mi stop di biba

Ba lubidami di berde?
Bo por?
E parti di mas grandi di mi -
Ba tuma.
E parti di mas grandi di bo -
Mi tin.

I si bo kasa dushi -
Tur bo junan lo parsemi
Asina tantu mi ke
Ku ma stimabo.

Aja na Hulanda aja na tera friw/Rudy Plaate

Bo n' ta korda
kon nos dos
sa kamna tene man huntu
na Hulanda -

Hunga den sneeuw
manera Makamba
i kuantu bia
mi n' nabo mi bachi
pa bo tapa friw?

N' ta'tin kuente blanku
ni pretu
ni kuente riku
ni pober
Pesei ma paga sine
pami kubo
i sufri friw
pa nos dos.

Bo n' ta korda
kon nos dos huntu
sa sinta pensa kas -
broma ku nos brug
ku ta habri sera -
kaminda ma topabo atrobe?

Bo n' por a hisa man sikiera?
para un rato bisa mi di kon sikiera?
O por ta ku ta mira bo n' mirami?

Dushi, bo ke mi bira mucha trobe
i bolbe kere den bo amor
i bolbe kere den bo promesanan
ka herida mi sonjonan tantu?

Dunabo atrobe mi kurason
mi lipnan i mi pensamentu
i pensa solamente riba bo -
bo pechunan, bo wowonan?

I sjusja mi man na bo karni
danja mi kara den bo kabei
hinka rudia pa bo deseo?

Grita duru-duru: MI STIMABO
pa ora mi buska bo mannan den suk[ú] -
bo paga mi amor ku un bon boftá?

Cola Debrot

Winters

Haar hart wordt daaglijks minder,
haar leven spoedt ten eind.
De winter blijft een hinder,
ook als het zonlicht schijnt

en, dwars over het laken,
schuw naar haar mondhoek glijdt
en waarschuwt om te waken
en dreigt met eeuwigheid.

Misschien dat hij terugkomt
en haar nog eenmaal kust.
Het hart, dat weer geducht pompt,
weert zich naar hartelust.

Hij heeft eindlijk vernomen
dat zij hier op hem wacht
en is met spoed gekomen
diep in de winternacht.

Hij heft haar in zijn armen,
hij kust zo heerlijk koel.
Zijn woorden zijn iets warmer:
‘ma mie, ma drue, ma poule.’

Verzoeking

Ach arme neofiet
die leest, terwijl hij wandelt
in 't boek, dat slechts verhandelt
over wat niemand ziet,

maar nochtans glinster-zweeft
in grijs of blauw gewemel
daar ergens aan de hemel
waar men slechts juicht of beeft.

De tuin in volle bloei,
het hart in volle zomer,
de leden loom en lomer
verlangend naar gestoei

als leeuwerik of pluvier
of als de ranke maagden,
die zich hier nimmer waagden
uit angst voor het brevier

dat aan de neofiet
voorschrijft zijn levenshouding
en iedere verhouding
met stelligheid verbiedt

op straffe van de hel,
tussen de geur der bloemen,
de bijen en hun zoemen
en 't spel van de libel.

Liaison triste

Ik weet niet hoeveel jaren
van maanlicht sedertdien
ik streelspeel met haar haren
en poog haar aan te zien.

Haar ziel is mij onttrokken,
haar lijf bleef nog als pand.
Zij laat zich niet meer lokken,
zij deinst naar 't ander land,

waarvan zij in de schemer
de vage kustlijn ziet,
terwijl ik haar vervreemde
uitdrukkingen bespied

en zie hoe zij weemoedig
haar streven tegenstreeft
en zie hoe zij deemoedig
zich weerloos overgeeft

uit angst om het bevrozen
gevoel, dat pijnt en kwijnt,
nu dat ons minnekozen
raakt tot zijn bitter eind,

en, met de blos der wangen,
de schroom van 't ogenpaar
aanvangt haar nieuw verlangen
zo klaar zo wonderbaar,

dat voortbloeit in de ochtend,
dat aanzwelt in de nacht,
omdat ook ongezocht de
ziel naar ontplooiing smacht,

zolang het leven bloesemt
uitbundig of gedempt
en niet verkeert tot droesem
en niet tot droefheid stemt,

wanneer de grauwe uren
van liefdes plichtverzuim
beletten ons te duren,
beletten ons te zijn

anders dan als bevangen,
lijdzaam in eenzaamheid,
bevangen van verlangen,
tot diepst gemis gerijpt

sedert ik zoveel jaren
van maan tot maan nadien
speel met haar gouden haren
en poog haar aan te zien.

Ornelio Martina

Poësía

Boltu, boltu pensamentu
Busca forma
Pa mi sintimentu

Hunta realidad y fantasia
Pa mi pari
Un poësiá

Primi e herida aki lihé
Saca shushi y sanger afó
Pe por stop di hacimi dué

Mi no ke pordon
Ni husticia, ni alegria
Numa alivia mi curazon...

Boltu, boltu pensamentu
Busca forma
Pa mi sintimentu.

Serenade

Si flornan bao'i mi alpargata
Ta cambia na sumpiña
Y na mi boca un tiki biña
Ta bira na carpata

Pasobra mi alma ya no conoce
Placer, ni simpel alegria mas
Mi curason ya no tin cas
Y mi mente ya tar tur trocé

Si dolornan fuerte por matami
Ma no ta hacié pa tormentami
Lo bo no consolami
Si bo por
Cu un tiki amor?

Flor bunita

Flor preciosa, flor bunita
Bo ta un caricia pa tur bista
E mes un tera secu
Cu ta warda mi lombrishi,
E mes un tera secu
A sufri pa paribo.
Bo n'ta crece na abundancia
Ma cada unu di bo
Tin fragancia,
Coló, perfume y ternura.
Paranan ta bebe bo dulzura
Cu nan sunchinan.
Y rayonan
Di e solo'i mardugá
Ta kibra mil coló
Den e gota di serena
Cu frieldad di anochi a laga.
Cuanto biaha bo encanto
No a ser poné na un santo
Como símbolo di devocion

Y cuanto biá,
Mi dushi flor
Bo n'tabata...
Mi mensahero di amor.

Mi kier scribi un poesia pa bo

Mi kier scirbi un poesía pa bo
Un poesía cu lo existi un eternidad

Un poesía cu lo tin e buniteza di e flornan
Cu tin ora e tera secu di mi aqui sa pari
Cu lo tin e forza gigantesco dje barancanan
Contra cual e ola brutunan sa bati

Cu lo tin e ternura di un niño den su cuna
Y e paz cu mi sa haña anochi den e luz di luna

Cu lo tin e boz cu melodia di cancion
Cu cual paranan den laria sa alaba bo.
Y tambe e tristeza di un curazon
Cu ya a cansa di yorabo

Mi kier scirbi un poesía pa bo
Un poesía cu o existi un eternidad.

Queda quetu curazon

Queda quetu curazon
N'ta cobardia
Di mi parti si mi n'acercele.
Bo sa masha bon
Cu e cortesia
Cu sa ranca su sonrisa
Mi no ke matele.

E n'sa cu su presencia
Sa ponebo bula di alegria
Manera un para
presu
den e cauchi di mi pecho.

E n'sa cu den su cara
Nos sa mira
un inocencia angelical.
E n'sa cu den anochi streanan
tin e buniteza di su wowonan.
E n'sa cu nos sa yora di amargura
Pa motibu di nos mes locura.
Di un flor e tin e ternura.
Y tambe su bunita nomber.

Ma laganos ser homber
Queda quetu curason
Queda quetu curason.

Condena

Condená
Mi ta
Pa un bida trastorná
Scirbiendo poesía amor
Pa sconde heridanan di un gran dolor.

Pakiko den tantu cu a cruza mi caminda
Net é mi ta'tin di deseá
Di tantu cariño cu mi por a hanja
Net é mi ta'tin di anhelá.

Net é cu nunca lo por bin stima mi
Cu e fervor di un oracion
Cu nuca lo lagami descansá
Na e fogon di su curazon.

Cu na lugar di nami e sunchi
Pa haci un milager di mi bida
Ta batimi cu su indiferencia
Kibrami toer na pida pida

Condená
Mi ta
Pa un bida trastorná
Scirbiendo poesía di amor
Pa sconde heridanen di un gran dolor.

Oracion di mucha

Papa Dios masha danki
Pa e dia ku ba duna mi
Mi sa cu awe nochi
Bo angelnan io bin wardami.

Papa Dios pa mi mamachi
Bida y salú mi ke
Haci tambe pa papachi
Haña un bon trabau lihé.

Laga Bobby su pia cura
Y lage auto cu a dale
curi dal den un palu kibra
E doño mester di un bon castigu
mi no ke pe muri si.

M'a tende mi mamachi pidi
Pa Chichi haña un yoncuman
Ma mira Boy ta sunchi Chichi
Haci pa e bin pidi man

Y Papa Dios un cos secreto
Mi ta pidiele quetu quetu
E vaas den sala a cai kibra
Min n' por juda Papa Dios
Cu guma 'i flie m'a plake atrobe
Haci pa e pega bon
Pa mamachi n' ripara
Ma corda bon
Esei ta den nos dos
Eh Papa Dios?

Jioe perdi

M'a sintimi homber machu
Cla pa busca aventura
Drenta mundu, corre bida
Biba den placer y den locura

Mi ta'tin un pleitu cu mi mama
Y m'a bandona mi cas
Ainda e boz temblando a keda zona
‘Mi jioe...’ sobrá min rende mas

Y e mundu cu m'a mira
Yen'i flor, amor, felicidad
A hari cu mi, pa despues
Boftami cu su falsedad

El a 'nami gozo di paranda
Pa despues ora yen'i berguenza
Mi busca loco un compañero
Mi unico amigu, su nomber ta tristeza

El a ofrece mi mil piacer
Y djey hartami sin piedad
Mané un catibu cabesura
Cu su bullpez di enfermedad

Pero awor m'a bolbe, mama
Pa nabo bek bo jioe perdí
Sconde mi cara den bo scochi
Y jora manera bo chiquí

Sinti bo mannan cariciami
Y na lugar di bo zundra mi
Tende bo palabra di consuelo
Y pidibo: ‘Mama, mama, pordonami’

Pero... tempu ami bon golos
a hocha den placer di mundu
E muhé santu, yen'i bondad
Cu m'a haci mama'i un vagabundo
El a sufri...
y el a muri...

Y awor, unda, unda lo mi haña mi pordon
Unda un tierno y comprensivo curazon
Ay mama lagami alcansabo cu mi boz
Te aya riba serca Dios
Ora di mi alma
Mi ta scalma
‘Mama pordonami, pordonami mama!!’

Corsow, mi pober tera

Nan ta yamabo un baranca chiquito
Scondi den inmensidad di un laman
Nan a lubida cu grandeza di alma
No por ser midi cu plant'i man

Nan di bo paisahe ta mahoso
Y masha pober bo naturaleza
Nan no t'aqui ora awacero
Yena bo cunucu cu belleza

Nan n'por mira e buniteza
Di e pelea man na man
Cu nos barancanan di costa
Ta bringa stret bai cu laman

Nan n'sa mira solo baha
Dunando ultimo splendor
Na un atardi quetu y suave
Na un corason, corá di amor,

Nan ta yama nos pueblo floho
Hende cu'n ta gusta traha
Nan n'sa mira e muhenan
Cu ta yuda nan casá

Ta traha, mata e pober curpa
Nan no conoce e peon
Cu ta bai foi cas prome cu solo
Pa e por maske ta come bon

Pa nan nos no por tin cultura
Ni musica, arte, ni grandesa
Ma ta nan mes t'asina heblèndu
Asina siega pa nos riqueza

Cu nan n'por mira e aprecio
di nos hendenan pa cos
profundo y yen di sentimento
Pa cos cu realmente ta di nos

Te hasta tin ora nan ta bisa
Cu nos no tin ni religion
Ta bon cu Dios si den su sjelu
Sa scucha nos den oracion.

Corsow, Corsow mi pober tera
Bo jioenan si lo no por sera
Nan curason pa bo grandeza
Nos si lo sa di apreciabo
Y nos lo tei pa defendebo
Te ora nos bin drumi den bo scochi
Y den e buniteza
Di bo anochi
Maske ta palunan di Indju lo conta
Un bientu cu ta pasa
Di e jioenan, cu tantu a stimabo.

Jioe di Corsow

Mirele eynan pará
Su alma ta mará
N'e baranca cu ta bringa cu laman
Y tin ora den locura e ta zundra tur esnan
Cu riqueza di su isla a atrae
Y cu kier dominé

Ta manera e sa cu si algun dia
Toer bienestar, alegria,
Lujo y riqueza bai,
Toer esnan cu a probecha tambe laga cai
Y su lugar ta henteramente bandoná
Manera un fiesta cu a caba mardugá
Cansá l'e pone su cabez abao
Bisando: mi si n'por bandonabo mi Corsow

Corsow no bai

Tiru a tira, aña nobo
Nochi'yen di alegria...
Pero awe mi ta tristu
Na lugar di mi camisa'i fantasia,

Un tuxedo, preto y blanco, morto.
Na lugar di un bon tambu exótico,
Un orquesta cu tur sorto
Di coi chambon melódico

Na lugar di cana dal mi bitter
Arami den un club yen'i hende stranjo
Y e cosnan aki, no di mi tera,
Na mi coerason ta hasi daño.

Mi Corsow bo ta cambiando
Bo edificionan a cai pa cas
Moderno y nomber di bo cayanan
Mi n'conocénan mas

Mi Dios ta cua ta nos picánan
Cu ni awacero mas ta yobe,
Cu nos por tin un símidán
Un fiesta di nos mes atrobe

Ata hasta hanchi'Punda
Lugar yen di cos cu no mira luz
Yen'i baila, rom y zundramentu
Awor a yena cu pacus

Bo ta cambiando mi Corsow
Bo gozo, bo placer, bo alegria
Bo hendenan, bo bida y existencia
Bo morto, bo tristeza y ochodia

Te hasta e lenga dushi Papiamentu
Cu cua nos mama a caricia nos for di mucha
Den cua nos tur a siña namora
Pa doené un lugar mester di lucha

Mi sabi, mi'n por pone solo para
Ora e ta bai baha den e laman pabao
Pero lo mi reza te awa baster foi mi wowo
Corsow no bai, no bai Corsow!!

Henk Dennert

Ochtendwind

Nergens ligt de dag eenzamer
Dan aan het verlaten strand
Tussen het zand, de schelpen in het water
En het verdriet tussen mijn handen.
Het verleden ruist in zachte plooien
Tot aan gindse, bruine berghelling
En hangt verloren in de cactushaag
Te wachten op de ochtendwind
Die uit de golven rank opstijgt
En langzaam naar het land drijft
Tot in de bekkens van de rotsen
En in de regenbak van het huis.
Op het landhuis hangt de oude slavenbel,
De klepel zucht in de zachte streling
De mispelbomen links en rechts
Weven aan hun vaag patroon.
En ver boven op de heuveltop
Ruist trots de tamarindekruin.

Heimwee

Verstard lag in de avondzon
De blauwe Curaçaose zee,
Vanwaar het strand begon
Tot aan de horizontenree.

De macht van deze kleurenpracht,
de mengeling van blauw en rood
Was als een vrouwenhand die zacht
Vergetelheid en kalmte bood.

Een witte bark lag als een meeuw,
Verloren in de wijde stilte,
Vermoeid van het zwerven over zeeën
Alsof hij eindelijk rusten wilde.

De dood

Lach, want ik heb de Dood gezien,
Schuchter kneep hij in een
Zijn eigen naam, Dood.
Hij vreesde niet zijn naam, Dood
Hij kent niet zijn naam, Dood
Daarom gaat hij nooit
Dood.

De burger

Hij tracht te zijn
wat hij niet is,
een mens
en nooit een massa.
Hij ruikt naar drift
en roept om wraak
wanneer hij plichten heeft.
Zijn handen wast hij
en zijn oren,
Maar zijn lakens zijn steeds goor.
De burger houdt van zonden
In boek, geschrift en donkere kamer
Maar rilt van afschuw
Wanneer men hem vertelt van
Overspel en Zedenmisdaad.
Maar hij leeft voort
en is gelukkig
In het hard bestaan
Van zijn, maar anders voor te komen.

Wanhoop

Tegen de klippen van mijn hersenen
Legt de wara-wara zijn vleugels
En ijlt zijn eenzame kreet.
Driemaal pikt hij in de rots,
Wanhopig zoekt zijn snavel
Maar het ongeloof is sterk
Sterker dan de schijn
Sterker dan wij allen zijn
De wara-wara ruikt aan de bodem
Tot de wanhoop als een rups
Zich om de klippen wringt
En de wereld doodt
Mij doodt
Jou doodt
En het bloed uitzuigt
Want de wereld gaat dood
Aan zijn eigen wanhoop
Aan mijn wanhoop
Aan jouw wanhoop
Nergens bloeit meer de tamarinde
Het vlees van de papaya is uitgedroogd
Haar zwarte pitten hangen als ogen
Haar vlees is van een oude vrouw
De passaat is weggelopen
Treurig hangt een trinitaria
Haar vrijer streelt haar niet meer

Ergens lacht Iemand ons uit.

De warmte van Curaçao

Grijs
Is de bodem
De grond
Het gebladerte
Want de divi-divi heeft geen water
De zon verscheurt de wolken
Een geit eet rotsen
En bedriegt de Dood
Alleen de cactus heeft water
Maar de cactus heeft naalden

De Noord-oost passaat is een vrouw
Die met een koele hand streelt
De windmolens traag draait
Maar het water wegvoert
Over de heuvels
Weg van de rotsen
En het hijgende zand
Dat bloedt
Korstig openbarst,
Mijn wonde.

Astronaut

hemellagen lichtgekleurd
abstracties
maar naar nieuwe
in eeuwenoude gebruiklijkheden
naar waar ik niet meer ben
als een mens in chemisch geweld
heden
Weg
Geef mij ruimte om te breken

*

Wanneer ik straks omhoog ga
In wolken menselijk vernuft
Wanneer ik straks een lichaam ben
Van geleerde naaldenprikken
Dan zullen traliewerken splijten
En zullen eeuwen puilen
Uit een tandeloos oud gelaat.

Wanneer ik straks omhoog ga
En de zinloosheid van alles laat
In een strakke meetkundige lijn
Van tienduizenden abstracte getallen
Dan zullen monumenten stranden worden
En universiteiten monumenten
Van een zorgeloos pril begin.

*

Zacht buigt de aarde
In duizend hemellichamen
Van geruisloos mereorietengeweld.

Ik ben het ijzeren geluid
Van krassende injectienaalden.

Zacht buigt de aarde
In wilde melkbanen
En doet
En gaat
En wijkt
Een willoze bal van machten.

Aan dit garen van tijdelijkheid
Rol ik zinloos mee.

[Nummer 2/3]

[Yanacuna
Bernardo Ashetu]

In dit dubbelnummer van de Antilliaanse Cahiers zijn vrijwel al de gedichten bijeengebracht, totnutoe geschreven door Bernando Ashetu, die in 1929 in Paramaribo werd geboren en een groot deel van zijn later leven als scheepsmarconist in de Caribische zee en elders heeft doorgebracht, zoals in de inleiding van Cola Debrot onder meer wordt medegedeeld.

Ter inleiding

In dit dubbelnummer van de Antilliaanse Cahiers, zijn vrijwel al de gedichten bijeengebracht, totnutoe geschreven door Bernardo Ashetu, die in 1929 in Paramaribo werd geboren, door zijn jeugd diep verbonden is met Suriname en een groot deel van zijn later leven als scheepsmarconist heeft doorgebracht tussen de eilanden en het vasteland rondom de Caribische Zee. De gedichten zijn voor het grootste gedeelte geschreven uit het klimaat van onzekerheid, die men ook als crisis of schemertoestand pleegt aan te duiden. De onderafdelingen, waarin de verzameling is verdeeld, vertonen naar mijn oordeel geen wezenlijke, maar slechts nuance-verschillen. De eerste afdeling wordt nog beheerst door het verlangen naar identiteit van droom en werkelijkheid, waarbij van de romantische voorstelling wordt uitgegaan dat de werkelijkheid zich te eniger tijd met de schone droom zal kunnen vereenzelvigen. Dit verlangen komt in het bizonder tot uitdrukking in het prozagedicht ‘Dorst’.

> Zoekend naar water zagen wij opeens recht voor ons uit een kermisland waar blauwe en gele vlaggetjes wapperden in de wind. Dat is het nieuwe land, zei Ariwara. Ik zei: dat is het schone land waarin wij zullen drinken en feest zullen vieren omdat wij op onze tocht goede mensen gewerden zijn met een zuiver hart. En als we gedronken hebben en feest gevierd dan zullen we vele, lange nachten kunnen slapen, zei Ariwara, ik ben zo blij dat dit voorbij is want ik versmacht van de dorst. Ik zei, ik ook, ik versmacht ook van de dorst en we zullen kunnen slapen vele, lange nachten in dat mooie land.

> Zo liepen we verder naar dat kermisland. - Aan onze tocht is geen einde gekomen. Er was geen kermisland maar God zijn eeuwig vuur en zijn zand in het rond en overal. En dorst in die hel, enkel dorst.

In de tweede afdeling wordt, om een beeld te gebruiken uit de strategie van de diplomatie, de vraag gesteld of de souvereiniteit dient te worden overgedragen aan de onzichtbare guerrilla-strijders van Niemandsland.

Niets

Ach,
vandaag
was er niets
op de berg,
zelfs geen snipper
van een vod.
Daarom bevind ik
mij hier op de
hoge toren bij de
gepolijste vlaggestok. -
En ik hijs de vlag
en ik strijk de vlag
en hijs de vlag
en strijk de vlag.
en ik woeker met
haar kleuren.

In de derde afdeling voltrekt zich de definitieve vereenzelviging van droom en werkelijkheid, maar hierbij heeft plaats gehad niet een conformering van de werkelijkheid aan de schone droom, maar van de droom aan de absurde werkelijkheid.

Roet

Ik was tot aan de grens van de zee
bijna bij het einde
toen een loktoon mij terugvoerde
naar dit veren bed
op gras dat reeds lang verdord is.
Iedere avond kom jij dan nog
in 't half-duister schuivend aan
en gooit roet in m'n kleurloos eten.

of nog absurder

De rattenkoning

Ze noemden hem de rattenkoning.
Hij is wel afschuw'lijk.
's Nachts plast hij overal tegen
de muren.
Z'n zweren bedekt hij nauw'lijks.
Hij praat als een gek over
kleine vrouwen.
Hij praat over een lange straal
van de maan die een vuile prop
werd in z'n lelijk hoofd.
Hij is wel afschuw'lijk, de rattenkoning.

Tenslotte kan worden opgemerkt dat het de dichter nier ontgaat dat ideologieën in vele gevallen een bizonder twijfelachtige rol kunnen spelen in het niemandsland, zoals blijkt uit het laatste gedicht dat in deze korte inleiding moge worden geciteerd.

Pias

Juist toen
jij
voorbij moest
was 't rijverkeer gestremd.
Vanwege
een rossige demonstratie
waarbij als pias
ik bont stond opgesteld.

Verschrikt
keek een agent
naar 't bittere teken
op je auto die keerde
en stuivend wegreed.

In de ontmoeting van het ego, verbeeld door de bont opgestelde pias, en het alter ego, verbeeld als de onzichtbare bestuurder van de wegstuivende auto, spreekt de geheimzinnige en toch overduidelijke stem van het geweten die, volgens de bekende uitspraak van Heidegget, uit de verte klinkt en in de verte verklinkt.

De titel van de derde afdeling, die eveneens voor de gehele bundel werd gekozen, is ontleend aan de naam van de indiaanse

klasse van horigen, de Yanacuna, die na de vernietiging van de maatschappij van de inca's door de conquistadores, steeds meer aan eigen land en familieverband werd onttrokken. De titel wordt niet in historische maar in symbolische betekenis gebruikt en heeft dus geen betrekking op het verval van de peruaanse maatschappij in de zestiende eeuw maar op de vervreemding en ontheemding van het steeds meer toenemende aantal displaced persons uit de twintigste eeuw.

Ik hoop hiermee voldoende te hebben medegedeeld en vooral ook voldoende te hebben verzwegen om de lezer in de gelegenheid te stellen in rechtstreeks contact te treden tot de sensitief registrerende poëzie van Bernardo Ashetu.

Den Haag, 10 juni 1962
Cola Debrot

Dorst

Ciudad Bolivar 6-12-'57

Telkens kom je weer in andere plaatsen. Je wordt er moe van maar je merkt het zelf niet. Hier regent het en elders schijnt vrolijk de zon. In feite begrijp je er niets van. Ergens ga je dan ook maar zitten in het gras. Je voelt je zoals het zich met woorden haast niet zeggen laat. Je voelt je eindeloos verlaten. Je plukt om je heen twee bloemen en vergelijkt ze met elkaar. De ene is rood, de andere lila. Je plukt er nog twee. De ene geel, de andere wit. Je weet het niet. Je loopt moedeloos naar de rivier. Je beziet het stromende water. Je werpt er een kushand naar toe of je stoot er een vloek tegen uit. Hoe immers, in hemelsnaam, kan je wat weten. Tenslotte loop je naar een hut aan de rand van het stadje, een kleine hut van klei waarin een vrouw woont. Je duwt de deur open. Je gaat naar binnen. Haar groet beantwoord je niet. Je voelt haar vragende blikken. Je voelt de ontoereikendheid en machteloosheid van woorden. Je haat haar maar je wil niet haten. Je wilt vergeten. Je kust haar lippen. Je sluit je ogen.

Breng bloemen

Zo sprak de wind,
zo het water en
zo donker waren de
wolken nooit geweest.
Een witte vogel vloog schichtig,
vloog opgejaagd, vloog dronken naar de kust
terwijl de jongeling
op het kermende schip haastig
schreef,
breng bloemen, schreef hij,
breng bloemen naar het graf
van die er niet meer is.

De jager

Altijd hield ik van jagen, nooit gaf ik wat om de visvangst en wel omdat ik mij in het bos meer thuis voelde dan bij het water. Maar betrekkelijk kort nadat ik een prachtig hert geschoten had, droomde ik elke nacht van water en van rode en blauwe vissen. Daarom besloot ik mij, mijns ondanks, te gaan wijden aan de visvangst en was er zelfs van overtuigd dat niets een dieper genot kon schenken dan het vangen van slanke, kleurige vissen. Ik ging op reis, op zoek naar water. Maanden reisde ik voort zonder te vinden wat ik zocht. Eindelijk kwam ik bij een meer, te midden van heuvelland, waarvan men zei dat er allerlei vis van allerlei kleuren in leefde. Opgetogen wierp ik mijn netten uit en inderdaad, men had gelijk, glanzende blauwe en glanzende rode raakten in mijn netten verstrikt. Ik was tevreden en elke dag weer koesterde ik mij naast de gevangen vis in de warme zonneschijn, de goden dankend.

Op een dag echter, op een dag helaas, kwam er een einde aan dit zacht geluk. Ik keerde toen namelijk van de vangst terug met een bijzonder mooie, donkerrode vis die mij tot verrukking had gebracht. Maar terwijl ik mij naast hem neervlijde in de warme stralen van de zon, zag ik opeens in de verte, over de hoogste heuvelrug, een hert voorbijsnellen. Ze was mooi, mooier en ranker dan alles wat ik ooit gezien had. Als van de duivel bezeten sprong ik op; ik wilde jagen. Ik zou en ik moest mijn levenlang jagen. Diezelfde dag nog vervloekte ik alle vis en ging op weg, terug naar het bos, een brede glimlach om mijn gulzige mond.

Droevig

Droevig kan men zeggen, spreekt het kind.
Droevig kan men zeggen, kleurt de steen tegen een paarse achtergrond.
Men kan zeggen dat de hondekop op het plaatje zo droevig staart.
Droevig klinkt het gezang dat wij horen dag en nacht.
Droevig is het landschap waarop een zuiver zonlicht valt.
En droevig, diep-droevig, kan men zeggen, treedt de duisternis in.

Zinloos

Het heeft geen zin om aan je te schrijven.
De wandelwegen zijn allang besmeurd en je weet
wat er gebeurde met de duif in het woud.
Grijze wolken zag ik nooit zonder onrust
en nimmer genoot ik rust bij het stralen van de zon.
Het heeft geen zin om aan je te schrijven.
Het witte kleed waarmee ik rondga in de duisternis
schenkt mij geen troost en geen verheugenis.
Het hangt om mijn schouders slechts om hen af te schrikken
die tor mij komen in de gedaante van rode vlammen.

Dorst

Zoekende naar water zagen wij opeens recht voor ons uit een kermisland waar blauwe en gele vlaggetjes wapperden in de wind. Dat is het nieuwe land, zei Ariwara. Ik zei dat is het schone land waarin wij zullen drinken en feest zullen vieren omdat we op onze tocht goede mensen geworden zijn met een zuiver hart. En als we gedronken hebben en feest gevierd dan zullen we vele, lange nachten kunnen slapen, zei Ariwara, ik ben zo blij dat dit voorbij is want ik versmacht van de dorst. Ik zei, ik ook, ik versmacht ook van de dorst en we zullen kunnen slapen vele, lange nachten in dat mooie land.

Zo liepen we verder naar dat kermisland. -

Aan onze tocht is geen einde gekomen. Er was geen kermisland maar God zijn eeuwig vuur en zijn zand in het rond en overal. En dorst in die hel, enkel dorst.

Bij drieën

Neen, ik gebruik ze nooit bij tweeën, altijd bij drieën. Over deze zoete vruchten valt trouwens niet te praten. Gewoonweg 's nachts zagen wij ze in de verte. Mijn vriend stal de eerste, samen stalen we toen een mand vol. Sindsdien neem ik ze tot mij als dagelijks voedsel. Ze hebben een kleur waarop ik verliefd ben en hun smaak en sap maken het onmogelijk ze bij tweeën te gebruiken. Ik neem ze steeds bij drieën en sluit dan de witte gordijnen voor de rode sofa waarop ik altijd zo ongelofelijk droom, zo ongelofelijk en uitzinnig dat ik dikwijls denk buitensporig van aard of ziek van geest te zijn.

Tijgervel

Ik zeg dat er van mijn leven niets valt te maken, werkelijk niets. Toen ik je riep, Branshana, verstond je me niet en kwam je niet. Overigens klaag ik al jaren over de hemel en ik klaag over de zee. Uiteindelijk heb ik maar een tijgervel gekocht, glanzend mooi om dagelijks uren naar te kijken en ik heb mijn wanden tussen allerlei bloemen versierd met messen en dolken.

Ik heb ze versierd en wacht maar, Branshana, ik heb de tijd.

Een zieke

Zij was anders
dan ik haar gekend had.
Haar haren wonden me op.
Zij was als nachten,
zo veranderd,
zij die eens was als de dag -
Zij weende telkens om een genade,
zij weende om de wrok van een volk.
Zij prevelde almaar: Zijn genade
en wee, wee dat volk.

Het kind

Het kind van de rekening,
dat kind, dat achtergebleven kind.
Wat ziet het daar voor een
zwarte kat spelen bij een
zonnebloem en wat een zon,
wat een zon schijnt er op
de zwarte kat, op zijn zwarte
rug zo blinkend zwart, zo
blinkend, blinkend zwart dat
het kind vergeet en inslaapt
zacht in zoete dromen.

De panter

Zo stroef langs de boerderij
alsof je niets zag van het
bliksemlicht en niets hoorde
van de man die
bij de moerassen gestorven is.
Zo onverschillig langs de vuile baan
alsof je niets zag van het groene
licht waarin een panter
worstelde en blind geworden is,
blind werd en worstelde tot het einde.

Vergeet

Vergeet me
en vergeef me.
Vergeet de slechte regen
en de zonneschijn van die dag.
Ga alleen
en smeek de goden,
ga zonder mij en smeek de goden
om hun eigen licht.

Matroos

Het kleine land
en het schip dat binnenloopt.
De kleine matroos die
aan wal stapt.
Het meisje dat lacht
en roept:
Jij daar, jij kleine matroos!
De weide.
Het verwijlen
en straks weer verder zeilen.
De valreep die wacht.

Anisha

Anisha
   de zakdoek
De donkerblauwe zakdoek
   je gebruikte hem
als blinddoek
      de blinddoek
Anisha
   om mij
         te vervoeren.
Je weet nog Anisha
die donkere zakdoek!

De kralendoos

Herfst

Het is dagen
en dagen
en eeuwen geleden
dat in warmte
kou voelbaar werd.
Het is lang, lang
en lang geleden
dat in goud, rood
en bruin herfst
ontstond, sluierend
jaargetij,
sluipend aartsgeheim, -
het is lang, lang en
lang geleden.

Amatijo

Véél serpentines, veel lampionnen
in 't glazen licht van de maan.
Wie is die vrouw in helgele jurk,
wie is die man in glanzend rood gekleed,
wat doen de kind'ren met 't groen van
fijne zijde en is dit Amatijo, in
eeuwig blauw gehuld, de tere muzikant
die de toverfluit bespeelt?

Niets

Ach,
vandaag
was er niets
op de berg,
zelfs geen snipper
van een vod.
Daarom bevind ik
mij hier op de
hoge toren bij de
gepolijste vlaggestok. -
En ik hijs de vlag
en ik strijk de vlag
en hijs de vlag
en strijk de vlag.
en ik woeker met
haar kleuren.

Half

Half god
en de rest onder
broeiende planten. -
Zie de maan
zie de ster
zie de ster tussen in.
Zie de weg
zie 't spoor
zie 't masker ge-
schonden en het oog
dat onheilspellend schittert.

Sjinta

Sjinta was 't geheim,
't grievende geheim.
Sjinta was de slag tenslotte
en Sjinta was de pijn. -
Maar op één rechte
nergens wijkende lijn
liep hij naar de hoge molen
en zag de sterren statig dalen
en voelde dat werd fijn gemalen
die clown der aarde met z'n pijn
aan een lange losse lijn.

Liedje

Als een alpenbes,
Melisse.
Bos
Wei
Lucht
Blauw
en dan 't lange sieraad
met erop 't kleine sieraad
als een alpenbes,
Melisse.

Zee...

Tita
    Toren
Lach
    Toupie
want
ik heb een
schelp
gekocht bij
de zee
Groot
geel
suizend
Toupie,
blind
bleek
was de vrouw.
Maar ze hoorde,
Toupie,
ik heb de schelp
gekocht bij die
vrouw.

Tita
    Toren
Tita
    Toupie
schelp suist
Toupie, zee.....

Sahati

Ik alleen ik
Sáhati
heb bloemen zo liefgehad
die praalden in licht.
Ik alleen
was van hun kleuren bezeten.
Ik alleen
vond hun tere god.
Ik alleen
ben van hun kleuren doortrokken.
Ik alleen ik
Sáhati.

Petite fleur

Het was de klank,
de bedwelming van de
zoet gerekte klank
die blauwe stralen
goot over de
helder witte steen.
En daarachter lag
de bloem verscholen,
daar lag zij stil,
lag zij voorgoed verloren,
m'n kleine bloem,
Petite Fleur, voorgoed verloren.

Droefheid

Het was de droefheid
dichtbij een glimlach,
de droefheid waarvoor
men geen woorden vindt. -
Vaag, stil, langzaam
naderen lichten en
de wind draait nu
voor eeuwig naar het
Oostem Alsof Allah zou
komen, alsof een grote,
trotse vogel zich neer-
vlijt nu in oneindige rust.
Alsof Allah zou komen,
de god der goden, -
om een droefheid te
stelpen waar men geen
woorden voor vindt.

Kinderspel

Sjanta zei
sjanta-soe
sjanta-wa
sjana-ti
aprasoemata
diwa.
Sjanta zei
sjanta-soe
en gruw'lijk
steeg de bloem
ontfutseld
aan zijn moeder
bij een onschuldig
kinderspel
van 't diepe duister
uit het verleden
van een eerste liefde.

Sansero

Dat is
wat ik wil noemen
zacht
zachte sluier.
Arowakken
Cariben ook
die mannen doodden
en vrouwen roofden. -
Toch vandaag onder de
vroege zon is dit wat
ik wil noemen zacht dat
gretig de bloemen stralen
drinken gezonden door
de god die is als ik,
zacht
zachte sluier
zo zacht vervliegt hij.

Rovers

Hoe is 't mogelijk
Victor
dat wij hier bij de zon
zo sidderen
in de korjaal en waar
is de zwarte vlag met
de doodskop erop die
wij stalen
van zeerovers verweg
op zee, wij sterkere rovers -
hoe is 't mogelijk
Victor
dat wij hier bij de zon
sidderen
en verlangen naar planten
en bloemen?

Tropen

Tropicál
Trópical
Tropisch,
noem het hoe je wilt,
in welke taal je wilt,
het betekent: Dans
het betekent: hitte.
Het betekent:
oerbos van bloemen
planten.
Het betekent:
diep donker
ondoorgrondelijk oerbos
van bloemen en
planten.
Het betekent:
dans, hitte
en
het betekent:
drank
dolk
doem.
Het betekent:
haat bij weelde
van bloemen,
bij duister van
zware planten,
van dit ontroostbaar groen.

De klok

Op de laatste vergadering
der bedelaars sprak vader Snitar,
voorzitter,
zo hartstochtelijk, zo bezeten en zo lang
dat uit angst
de klok voor zijn voeten viel
en een kleine tedere zang lief'lijke
lijnen trok van licht door de
zwarte, gonzende gang.

Slangehout

Wat er tussen ons is geweest,
't is niet meer dan ik kan
vertellen. 't Is slecht en het is
nooit goed geweest, een glad stuk
slangehout dat slecht past bij
innige bloemen. Toch ben je wel zacht
geweest, zacht voor mij als een vroege
morgen waarin ik lui en rekkend en
warm ontwaak onder koele tropische
planten. En je bent bloedwarm geweest
ofschoon je ook slecht bent geweest met
een stille, puntige voldoening.

Schaad'lijk

Ik zag je wazig,
wazig was ook je eigen blik
en je was schaad'lijk,
vol zand en bloed
waarmee je bevlekte het frisse gras
dat ik had bewierookt en dat
ik had geliefkoosd die hele
lange, die hele lange innige dag.

H2O

Altijd hetzelfde
of het nu van
een gletsjer of
uit de diepste punten
van de oceaan,
uit een wilgetak
of uit mahoniehout
afkomstig is,
altijd hetzelfde
schijnt H2O in hoeveelheid,
in natuurlijk water
te zijn.

Kralendoos

En met de levenslust
en met de stilte
is deze kralendoos gevuld.
Hij is geheimenis en kleurenwonder -
peinzend leg ik hem aan mijn voeten neer.
Morgen zal hij stralen in
alle helle kleuren met
in z'n hart één zachte kleur
die heel diep glanst.
Morgen zal hij stralen,
morgen zal ik bidden
nadat ik deze nacht in
overpeinzing heb doorwaakt.

Een

Dik, donzig, geronnen.
't Eén is niet 't andere,
toch is 't andere 't één.
Sinds jaren ga ik om met
jonge vogels, lieveling,
sinds jaren is een nijlpaard
m'n vriend,
sinds jaren doorwaad ik
moerassen in de nacht
en is 't bloed aan m'n mes
mij een troost. Ik moord. En
't één is niet 't andere, lieveling,
terwijl toch 't andere is 't één.

Fimita

Schuimbellen
    orchideeën
en een roodbruine kat.
Hagedis
die zich kronkelt
    in zingende nacht.
En 't slot
    en 't einde
is deze bloeiende roos.

Koning

Zoals jij was
ziek en slecht
zo was ik eerst
hut toen kamp
toen huis tenslotte
zelfs paleis, waarin
ik gif schonk in
je melk,
ik in 't wrede purper,
ik koning van jou,
m'n kleine kat.

Laatste woord

Dat ik je liefheb
staat buiten twijfel,
dat ik je liefheb
is m'n laatste woord.
Ach, de witte vlammen
en de naakte Brahma,
de woeste tempel en 't
slap akkoord,
geen naakte Boeddha speelde
ooit piano maar zie de
meeuwen buiten en hoor mijn
laatste woord.

Amen

Hier is de winter
en hier is m'n hart.
Puin is bevroren onder
m'n voet.
As is 't teken waarin
ik U roep,
Amen een trefwoord
waarmee ik U groet:
Amen, matador, y salud!

Nieuws

Het laatste nieuws:
een kind
is van een stang gevallen,
ziek liggende
heeft het winter en zomer
zomer en winter
geluisterd naar 't schrille brallen
van heksen en faunen
van faunen en heksen.
Toen is het, volgens
het allerlaatste nieuws,
op een stang geklommen
op een lange stang geklommen
en heeft het
een verhaal verzonnen,
dat rood met geel en blauw
stijgend dartelt
dartelend stijgt naar de hoge zon.

Vleugels

Hier ligt m'n lichaam
schots en scheef onder
dit wollen wonder groen als gras.
Ik heb het zomaar en tijdelijk
verborgen terwijl ik zeil en zweef
in 't rond op m'n sterke vleugels
die je ogen zouden verblinden
en je hart zouden breken
als je het zag.

Moeder

Nerveus is de trek
om je mond, moeder.
Nerveus was je hand
bij 't plukken van
die bloem, de mooiste
die ik in m'n leven
ben tegengekomen.
Nerveus was je blik
toen je hem opsloeg
naar 't Grote Blauw.
Nerveus door de pijn,
moeder,
nerveus door de pijn
door te zijn
zoals jij en ik zijn.

Om weg te gaan

Ik liep langs 't zonnige terras
liep liep
langs 't zonnige terras
langs 't zonnige water
dar stroomde langs 't zonnige terras.
Hier zou een sloep de uitkomst
zijn, een slanke sloep om
weg te gaan, om eindelijk weg,
om weg te gaan.

Aima

Aima Aima
de heldere rozen
geuren nu bitter
na deze nacht van drank.
Aima
de al te trotse geest
stortte zich over deze
geurende rozen.
Aima Aima
de bittere rozen
bitter
na deze nacht van drank.

Aina

Kleine Aina, zo faalde ik.
't Was een lust voor 't oog
de waterbloemen.
't Was een lust voor 't oog
de vlinders in 't bos.
't Was een lust en lief
stonden je mooie ogen
maar toen ik je hebben wilde,
kleine Aina,
toen ik je hebben wilde, faalde ik.

Litteken

Ik was mateloos
vertekend, geheel
verbogen in duisternis.
Soms mocht ik spelen
met een hand
soms met een taaie vis.
En m'n hand die ik
uitstrekte naar 't licht
sloeg zo gruwelijk terug
dat zij dit diepe litteken
sloeg
in mijn uitgehold gezicht.

Santos

En iedereen vroeg mij of Santos lag
zo ver, of de vele vruchten van
koffie waren glad of waren grof, of de
kinderen van Santos waren als de
koffiebonen bruin. -
Santos, was mijn antwoord, Santos is ver,
glad is de vrucht van de koffie, en als
koffiebonen zijn er de kinderen bruin.
Santos in de zon, zo ging ik verder,
heet ligt Santos tegen 't groene
oerwoud aan. Santos is een hart, besloot
ik, 't hart van een vrouw; Santos is
een ziel, de ziel
van een man en boven
is altijd, altijd is boven
Santos
Santos de hemel blauw.

Schipbreuk

Ik zag Tjolinta
met de rijst.
Even daarna Vòzo
met de schuit.
Ze gingen elkaar evenaren,
ze waren van plan te gaan varen
na zich te hebben gevoed.
Maar niemand kan vertrouwen
hebben in 't weer, noch in 't bloed.
De wind stak op vanuit zee
en suisde aan de ramen
van de lichte huisjes
en sloeg 't scheepje stuk
en verjoeg de witte rijst
waarvan Tjolinta
tezamen met haar Vòzo
zich in de glorie van het leven
zou hebben gevoed.

Ex tenebris

Het heugt mij je warmte
sinds de laatste keer
sinds ons afscheid
terwijl de vlaggen wapperden.
Het was een feestdag
en geel lag 't schijnsel van
de hete zon over de hele stad. -
Sinds ons afscheid,
sinds de komst van die koude nacht
zo onafwendbaar en zo vast,
sinds de laatste keer,
sinds die laatste dag
heugt mij je warmte.

Kaffi

Kaffi Koffoor
dat is
zo glijdt de wolk
en
twee kleine mensen
zitten bij het vuur.
De één spert de ogen
open
schijnbaar zonder reden,
de ander trekt een nagel
uit zijn vlees
al bestaat daartoe
geen enkele reden.
In 't bos bloeit open
een grote bloem,
als een fantasma
als een mirakel
zo wonderlijk, zo schoon.
Kaffi Koffoor
betekent
zo glijdt de wolk
en
twee kleine mensen
staren in 't vuur.

Groeven

Groeven in zijn gelaat -
Heel de herfststraat
rood van blaren
in hem weggezonken.
Wijn, veel,
diep, zonder mate
in sterrennacht
in laaiend vuur
stil, doods,
verzwolgen opgedronken.

Brakum

Superlatief
in
Brakum
kleine koele
dag
Superlatief
bij
water
frisse zotte
lach
Superlatief
en zeilen
strakke koene
vlag
Superlatief
in
Brakum
lieve lichte
nacht.

Maan

Als in die nacht
toen de maan rood stond
aan de hemel
als in die nacht
toen de wijn droop
op 't glinsterende gras
als in die nacht
toen 't bloed langzaam
begon te drup'len
langzaam te drup'len
op dat blauw tintelende
diep tintelende
glinsterende gras.

Donker

Het was donker,
volkomen....
Swatji stortte de laatste
cent in een felle straal en
het was donker,
volkomen....

Kotji

Ik danste kotji aan je zij
en spinrag was de fijnste sprong
en de zachtste glans was blauw.
    Wat mooi.
Ik danste kotji aan je zij
en ik dronk druivesap
daarna zo zacht vermengd
met al je tranen en zoet van
bloemen, zoveel bloemen, zoveel
bloemen om ons heen,

X

Neem een reis
enkele reis
- ah, wat schittert
voor de bril
rond uw trillende ogen.
Is dit licht?
Is dit wat?
Neem een reis,
dit is dat
moet zijn dat,
ah, wat schittert het
voor uw trillende ogen.

Paloma

Ik ben Palomá de kikker.
's Nachts spring ik hoog, tot aan
de sterren. Maar bij dag, telkens weer,
plof ik neer in dikke modder.
Ik kwaak van bittere woede totdat
ik slaap vind, en dan, in zoete droom,
spring ik over tak na tak
over een heldergele bloesemtak.

Brieffragment

Dus daarom heb ik deze brief geschreven, in de hoop dat je hem begrijpt. M'n horloge, m'n bed, m'n dekens, de twee stoelen, de tafel, al de dingen in m'n armoedige kamer en zelfs dit potlood waarmee ik, bij gebrek aan een pen, aan je schrijf, al deze dingen heb ik gedrenkt in 't vreemde water waardoor een heiden zich van christenen onderscheidt.

Adieu dus; in 't hart van een bloem, in 't hart van een boom, in de blik van een slang, heb ik geleerd alleen te zijn en gezien alleen te moeten blijven.

En de kracht van 't water is groot, de kracht van dat vreemde water, - Heidenen sterven alleen.

Met hoeveel moeite, hoeveel pijn ook, zeg ik je dit. En daarom schreef ik je deze brief met 't doel me van je los te maken, terwijl ik gehoorzaam aan een Wet. Vaarwel.
-

Ik smeek m'n goden met je te zijn.

Janet

Do you leave me, Janet
said her master -
desert me in such a strait?
Nu
werd
als een
blauwe wolk
de
korenbloem
in
de smalle
vaas
op de
lichte tafel.
Desert me in such a strait?
Nu
was als
een dolk
haar stekende blik en joelende
kinderen bij honderden bedierven
op de speelplaats het vroege
ochtendlicht.

Herinnering

Spin met rode nagels, heet het kleine
lied dat ik zing. Voor 't eerst heeft
het geklonken lang geleden toen ik
zat bij een zwarte kreek naast
mijn zuster, een negerin. Blauwe
vlinders vlogen rond en vlogen langs
de duist're boom waarin zij zat
met haar rode nagels, de spin,
die aan mijn zuster 't lied ontlokte,
dat naklinkt in mijn herinnering.

Cobra

Wanneer zij in haar nieuwe huid,
met zo spitse kop en zo spitse tong
kruipt over 't koele zand als de
avond valt, dan is zij duizendvoudig
schoon. Een sierlint,
duizendvoudig schoon, en een troost
zonder weerga in de grote leegte.

‘332’

Driehonderdeenendertig
min een
plus twee
wordt,
welbeschouwd
de zee
en daarop
een schip
dat wegzeilt
in zonlicht
dat wegglijdt
in zonlicht
een horizon trillend
van
diep-blauw
tegemoet.

Klacht

Ik heb geklaagd over zoveel dat zinloos verliep en ik heb geklaagd over de lans die bij Paranoa doormidden brak hoezeer ook eenmaal een teken van kracht. Nu, van dag tot dag verder krachteloos geworden, ben ik alleen nog in staat tot het bewonderen van vissen, kleurige vissen, die ik gedachteloos bewonder wanneer ik in duikerspak gedoken ben naar de zanderige bodem van een geliefde rivier.

Overigens klaag ik en draai dunne sigaretten die mij opwekken uit een lusteloosheid, ontstellend diep. Ik klaag en de enkele keren dat ik mij ophef, de enkele keren dat ik nog bloemen plant, doe ik dit met duizend herinneringen aan Paranao, aan de tijd toen nog zonlicht doordrong tot m'n bloed en strijd mij wekte als een helder lied.

De bloemen, die ik plantte, staan eindelijk in bloei en in een nacht van maanlicht sluip ik naar ze toe en giet emmers vol as over hun schoonheid leeg. - Ik klaag. Ik klaag bitter. Ik heb niets en niets verwacht ik. Ik klaag over de hemel en klaag over de zee.

Kambagu

Het is deze stille spanning.
Het evenwicht werd verbroken,
de mysterieuze band werd vernield.
De tovenaar spreidt een geitevel open.
Er komt leven in zijn blik.
Met zware stem en traag spreekt hij eerst.
De spanning wordt groter.
De netten, de lansen, de bogen,
de pijlen zelfs, zelfs de hond...
en het wrede opperhoofd, wreed
staart zijn ogen... Kambagu!
Fantastisch en schitterend
siddert zonlicht op zijn schild. -
Voort, raadpleeg het orakel opdat
wij weten, opdat wij weten welke
vloek ons van wild berooft.

Tjiwa

Dit is Kamasu, de man die bij Tarunta streed. En dit is Tjiwa de Schildpad. Beide foto's zijn genomen in de tijd toen ze samen streden aan dat verschrikkelijk front. Maar nu is Kamasu rijk. Hij woont in een hemelsblauwe tent en bezit wonderschone parels. Tjiwa daarentegen is arm. Hij kruipt langs 't strand, dag in, dag uit. Hij oriënteert zich op de zon en luistert naar de zee. Hij kruipt langs 't strand dag in dag uit, op zoek naar iets volmaakt onbekends.

Schoppenaas

In schoppenaas staat mijn geluk
geschreven, zei de magere man, zwart-
harig met snor. Daarom wendde hij
zich af en ging zwarte letters lezen
die dansten voor zijn ogen en sprongen
op zijn gelaat af, een weinig bezweet,
en dat heel erg glom. Er stond
‘Hogezand’, en er stond ook geschreven
‘wees zeker dat ik kom hoewel ik niet
ben gekomen en zal zijn gekomen pas na
't laatste avondmaal’. -
Hogezand maanden
later met de trein binnengereden,
gleed de man in een bootje naar
een zeer donker meer. Daar doodde
hij zijn rode tegenstander. Daar glom
hij zoals hij nooit nog geglommen
had. Daar vergiftigde hij in
triomfen 't laatste avondmaal. Daar
zag hij de godheid heel dun en heel
wit. Daar troefde hij met schoppenaas
alvorens hij op wilde vleugels
de grote hemel opensneed.

Totempaal

Voor de deur van dit huis
werd ik blind.
Wel wetend dat daarbinnen
de wind woonde
met een kind
dat ik zocht
al jarenlang.
Daarom bouwde ik een kruis
voor dit huis
naast een totempaal.
Maar in m'n duister
vond ik de volgende dag
alleen nog maar
het gruis van 't kruis.
Dus bond ik mij vast
aan de totempaal,
luist'rend naar 't kind
dat krankzinnig was en
dat lied'ren zong, steeds lied'ren zong
die ruisten door m'n hart.

Trasura

Wel was er bij Trasura
vuur
maar niemand wist welk
ander vuur
de hoge toorts zou schenken.
Daarom werd de plaats
ontruimd en moest men wel
in spanning wachten op 't
andere vuur dat 't stadje
Trasura - mijn Trasura -
eeuwig zou verlichten
of voor eeuwig vernietigen zou.

Baleh-baleh

Och, dat ik rijk ware
dat ik water had
en land
en wolken,
dat ik rijk ware
en de macht had
om zon en duister,
bloed en adem
te zetten naar mijn wil -
Och, dat ik rijk ware
en het beter had
alleen maar om lang te rusten
om lang en zoet en lang
te rusten een baleh - baleh
met klamboe van rode zijde.

Tule

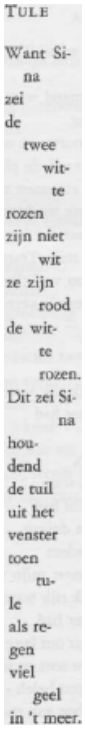
TULE

Want Si-
na
zei
de
twee
wit-
te
rozen
zijn niet
wit
ze zijn
rood
de wit-
te
rozen.
Dit zei Si-
na
hou-
dend
de tuil
uit het
venster
toen
tu-
le
als re-
gen
viel
geel
in 't meer.

Want Si-
na
zei
de
twee
wit-
te
rozen
zijn niet
wit
ze zijn
rood
de wit-
te
rozen.
Dit zei Si-
na
hou-
dend
de tuil
uit het
venster
toen
tu-
le
als re-
gen
viel
geel
in 't meer.

Herfst

Madruan is vooruit gestormd
met de felle troepen.
De oude bleef achter,
hij verzamelt de groepen
die reeds verloren zijn
want de herfst kwam.
De blaren zijn roodbruin
met de wind en dronken...
Madruan!
Wees vuur en wees geweld,
wees vuur, Madruan.

Ras

Zeg niet, dit is de laatste
keer want de laatste kans
moet nog komen. Juist voor 't
weerstrevende ras, dat opgroeide
in de regen. - En hield jij ook
niet van 't stoute kind dat
struikelde over de zon en maar
niet kon vergeten? Zoals ik
hield van de grote plant, met
warme blaad'ren driehoekig
waarin opstand stond te lezen?
Zoals jij hield van de jaguar
die langs ons sloop in nacht
van spokig maanlicht toen
allerlei wezens kirden in de verte?

Paars

Ik was in paars verzonken,
trok m'n laars aan, besteeg
m'n paard en schoot in galop
m'n pijl af, dwars door 't
zegevierende hart. Toen remde
ik af en verborg m'n hoofd diep
in de schoot van de god der goden.

Yanacuna

Dobbelspel

Dit spel toch
met de dobbelstenen
iedere nacht
wanneer de klok
even trilt
en wankel staat.

Ik gooi vlinders
ik gooi een jaguar
ik gooi een wijnrode
krot vol muziek
en stijgende wierook.

Dan verdeel
ik mij in drie
blinkende stukken
en gooi de Melkweg
waarin ik mij uitkleed
en stuk voor stuk
mij langzaam baad

Wacht lang

Kleed je aan
en wacht bij de brug.
Wacht lang.
Wacht tot de eerste ster opkomt.
Dit huis zal leeg zijn
en de hele straat zal leeg zijn.
Roep m'n naam
en houd rekening met 't water.
Houd rekening met een kleine
beweging in de modder langs de
gracht en wacht tot 't licht
van alle sterren de hemel mooi
en bedwelmend heeft gemaakt.
Wacht op me bij de brug.
Wacht lang.

Tjilaan

Zo was de meloen verdeeld
in tweeën. De ene helft was
rood, de andere helft was geel.
Uit de ene helft kropen wurmen,
in de andere helft zat een
treurige slak. En erboven gutsten
klanken uit een gespleten gitaar
die zingend weende. Groter dan
dit alles verwijderde zich ervan
de man Tjilaan, de man die bad
in koele regen en sliep met 't
gelaat bij geurend water wanneer
de zon, hoog aan de hemel, tot de
wereld sprak over de waarheid
die als een razende windmolen
en altijd bitter was.

Biljart

Toen de vader
over de tweede
keu besliste
stond er:
Ricordo a Gèrsèn
en er volgden
80 caramboles
flonkerend in
zuiver glas.

De volgende dag
in een fijne menigte
zich voortbewegend
als een piek
lazen wij:
Con tanta simpatia
Raspini.

Stroop

In de smalste straat
van de stad
vond ik 's nachts
een zuigende boor
besmeerd met suiker
gewonnen uit suikerriet.

In de smalste straat
zoog de boor
een bruine vloeistof op
een walmende stroop
waarin dode handen
lagen, opgeheven naar
een oude azteekse god.

Mat

M'n schrik bij 't schaakspel
toen Donner z'n beide lopers
activeerde en Matanovic door
een verschrikkelijke probleemzet
overrompeld werd. Hij schudde
met 't hoofd en trok zo geweld-
dadig een prikkende pijl uit
z'n lijf dat deze wegvloog
over de barre aarde waartoe wij
allen veroordeeld zijn.

Variatie

Typisch
bij een balk
en stenen
onder grijze
lucht,
een rode mier
blauw wordend
vanaf 't achterlijf
nu zich
op hem richt
de krater
van een tomeloos
en geblakerd
arabisch gezicht.

Iets

Er bleef iets geplakt
in een vervlogen jaar.

Iets als een mammoet
gestorven in sneeuw.

Het diende zich aan
in de lente.

Het bleef
en werd een mozaïek
van schreeuwende kleuren
waar God
nog dagelijks mee speelt.

Salonijs

Ik ben mijnheer Salonijs.
Mag ik mij aan U voorstellen?
Kijk, ik ben mijnheer Salonijs,
kinderen vreten aan m'n hart.
Dat maakt mij zo moe en ik
raak op. Grote God, ik raak op.

Oranje

De sinaasappel
werd opgegeten
en bleef oranje
in de mond
en bleef oranje
in de maag
en lag daar
toen de nacht
zich spande
om de mens
zich vastbeet
in de mens
totdat vanaf een
andere planeet
een stem schreeuwde
van de zon
en bleef hangen
boven de mens
als een grote
vreemde bol
in fel oranje.

Geslacht

Van de vaderstad...
Ah, de kracht die bol is
rond m'n spieren.

Van de moederstad...
stap voor stap
er naar toe gegaan
tot in de roerige hitte
waar soms de wind heerst
als een streling.

Mourir un peu

Lieveling
het was een driehoek.

Lieftallig 60° in de ene hoek.
De andere hoeken blauw, grijs en ongelijk.

Achter dikke takken
waren wij wel opeens gelijk.
Als een vallende ster verdwenen.

Alsof alles...
alsof niets meer bestond.

Marcel

Hij liep op de punten van
lichte schoenen het dak af.

Zijn zeden waren verkwikkelijk licht.

Hij viel op rode stenen
bij helder winters weer
en niemand begreep de vreemde
pauw tijdens zijn dure begrafenis.

Alleen God.
En dit was de zoete Marcel.

Klaver 4

Tegen geen taal
tegen geen teken
zal ik mij verzetten.

Daarvoor is de nacht
te weids
te diep geladen
met straling
van onblusbare kolen.

Daarvoor is 't klaverveld
te lang
te smetteloos verdeeld
in stalen stukken van vier.

Lasso

Zoveel kunstijs en zelfbedrog.

Ik zag nog nooit
zoveel vaart in de zon.

Er was een witte werveling
toen iemand een lint trok
uit zijn klapperende tanden
dat sloeg in vurig haar.

En de wereld sloot zich als
een lasso.

Suusalán

As
bij m'n Opel
de auto waarmee
ik reis
naar 't zuiden van Spanje.

Een bos
zo wilde bloemen
op 't luipaardvel
van de kussens
dat ik m'n reiger
niet zie
die ik stal in Parijs.

Een gelakte hand
speelde hier
met lucifers en vuur.

Een hand
van bittere weelde
liet van zichzelf
hier
de as en wat beentjes achter.

25 Dec.

Een stervende ster
in Hotel-Bloemink

Een hemel aan flarden
in dit hotel

Een schitterende boom
en de geboren zoon
van een god
in dit hotel-restaurant van Bloemink.

Gewonden

De tweede gewonde, Mr. Jones,
sprong uit de schaal en
toonde z'n blinkend wapen
nog afkomstig uit de strijd
in de Soedan. Onderwijl
lag de eerste gewonde op de
bodem van de glazen schaal
en spuwde z'n blauw bloed
uit in een bloemenfeest
van serieuze adel.

Maskerade

Het was peper en zout
voorbij de zoete bodem
nog voor ik 't verwachtte.
En waar de tango inzette
was de grond bezaaid met
rode passen in 't gebied
van de lord die lachend
een edel woord in stukjes
brak achter z'n loden masker.

Indianen

Vader zeg mij,
duurde de winter lang?
Neen, mijn zoon,
want te veel indianen
waren bij de zon
die handelde uit afweer
en haar stralen verdubbelde.

Dood

Zoals ik je zei
    van die zeilboot
we blijven niet eeuwig jong,
ik viel om
    om
        en om
in bladeren schrikwekkend rood.

En zoals ik je zei
    van die zeilboot
zijn de matrozen bleek
    ze zijn bleek
    ze zijn dood

Onkruid

Bespot mij niet
vandaag
nu 't mis is
met m'n kleurkrijt.

De tonen zijn
te zwak van
m'n mooie klarinet.

Bespot mij niet
vandaag
nu ik met de
spade omwoel m'n
tuin vol bitter onkruid.

Fadari

Vaak wel
Vaak al
zocht ik het woord
F A D A R I .

Het betekent ouderdom.

Nu
tijdens m'n ouderdom
vond ik dit begrip
en passeer daarom
mijn tijd met koekeloeren.

Elke nacht
aan de overkant
stopt een zwarte auto.
Eruit stapt
een uit de mond vlammende koning
terwijl op de deurknop
een weinig trillend rust
satan's eeuwige hand.

Stil

Ik was met de klok
met de schemering
met de roos en de
gekroonde aster.

Een ontzag'lijk tikken
begeleidde m'n voetstappen
over heldere druppels rijke honing.

Glanzend werd de schemering pas
vreemd toen zij doordrong
tot mijn kronkelend hart
en de klok werd stil, werd doodstil.

Waaks

Twee gekruiste
dolkmessen achter
de deur
om 's nachts de
duivel eruit te houden
en de bijbel
ligt onder 't kussen.

Woest is de wind
in de mond van de apostel
nu hij dit waakse wonder aanschouwt.

Risiti

De belachelijke kwartel.
Hoe is 't mogelijk
dat m'n been
360° heen is
en terug
over zijn natte kop
in eeuwige regen.

De danspasjes
die ik maak
maakt hij ook
en na wat licht
uit donker eten
grijp ik
z'n kooi en sluit hem op.

Louis - Tjin - Arab

China
de Arabische naties
Frankrijk

Ge kendet deze klanken
en deed een trage profetie
uit pruiken, porselein en
de zijde van sluiers der
vrouw'lijke siddering.

Nu, in blauwe rook
verpulverd naast Allah's
Gelaat, vreest ge de glinstering
uit spleten als diepe ogen
en zweeft ge mee met de
schuddende schim van een
hardnekkige zonnekoning.

Aya

Dat zegt men niet
van 't aantal arbeidsdagen
want de zon verspreidt de dagen
maakt ze lichter en voert ze weg.

Er zijn geen arbeidsdagen
niet één was goed of slecht
want de zon voert ze weg, gooit ze om
en vult ze met verblindende bloemen
en met fantastische, lichtende planten.

Apen

Golf van waan
in wassend water
nu de klokken zich vertikken

oud boek
op m'n deinende tafel
in al z'n letters vaal en vervloekt

en boven
op de sterren die grote apen -
hun schreeuw'rige lach verschroeit m'n ingewand.

Lux volans

Verbijsterd
om de mier
op de grond
en de vlag
die zo wit
wappert
tegen grijze luchten.

Zie
de God
in een flitsende
wagen wordt
een straat
die verstikt...

Fantala

De spaanders
werden de S-kweek
tussen druiven.

De wingerd
werd een
warme fantalà
voor m'n vingers
slechts gewoon
in pap te roeren.

Fantalà
voor m'n ogen
vol Sra-wijn
getrokken
uit weemoed nog
vervloeiend als sap.

Dansend

Twee lichtstralen
nu ik voortstap
in deze helle stad.

Twee lichtstralen
hard als m'n trots
dansend
op mijn karwats.

Schepping

Van eenvoudige
plantjes
maakte Ditóma
een muil
vol sappig vlees.
Daarna zegende
hij varens
en schiep slaap
in schaduw
waar de pracht
hing van twee
witte bloemen

Nacht

Ik noemde ze bij m'n volle
bewustzijn amsterdamse bloemen
terwijl ik de slagen telde van
een klok die twaalf sloeg. Om
één uur at ik haring en peinsde
over brood. Bedwelming bracht
mij nog later naar een fris
verlichte bar waar ik mijn
benen op kussens strekte en
zilver telde uit m'n beurs.
In een flits verscheen mij
toen een adelaar nadat de
jukebox mij had doen wenen.

Chemisch

Ammoniak
een verbinding van
stik- en waterstof
breng ik over op
amoom
een geslacht van
welriekende indische
planten om te kunnen
rijzen uit de aarde
als een lila-tak
helder en stralend
in verderfelijk gif.

Toi-toi

Geluk als toi-toi
of piste-geluk
is ver van de
bewoonde wereld
in een kleursteen
en ruw
als 't wilde goud.

Ook zag ik het
gisteren op banen
liggen van schaatsen-
rijders die vlogen
naar een offerfeest
vol maskers
en brandende bloemen.

Ontbijt

Bruin brood
met kaas
bij warme koffie.

Lawaai in de suiker.
Lawaai rond 't kopje.

Borrelend en bruisend
is de koffie.

En de rest
tussen m'n kiezen
maalt een jonge sater
genadeloos fijn.

Speelgoed

Ik houd mij bezig met speelgoed
al sinds eeuwen -
het blinkt oneindig.

Ik smeer het in met sterren en
laat 't rollen
't rolt oneindig.

Het snelt oneindig
en ik lach wanneer
het licht en duister overrijdt en verplettert.

De sluier

Ik licht de sluier op en zie dat
in 't zachte vlees een roekeloze
duim zijn stempel heeft gedrukt.
In de blik herken ik twee melo-
dieën. De één is een landstreek
waarin de bijen zich eeuwig
te goed doen aan onwaarschijn-
lijke kleuren; de andere is de
rode doek van een torero, te
sierlijk en te snel voor de
hoornstoten van de woedende
stier. - Ik sla de sluier toe en
voel dat in de woorden rond m'n
keel een geprikkelde duim zijn stem-
pel drukt nu twee golvende melo-
dieën stranden en dicht worden
en dik als modder in mijn oren.

Benzine

Lang zei ik en room
en zoveel schellen
en zoveel vissen.
Langwerpig
automobilisme
zei m'n oude vriend
ik verloor m'n zoon
in kubusbloemen
in olie en motoren
zoals jij je fiere droom
in troebele benzine.

Botsing

Als de gespleten driehoek in
de boze verhouding. Wij zagen
de blauwe auto aankomen,
samen met de wind, en
slaan regen een lantaarnpaal.
Voor de toeloop van mensen
te dicht was genaderd,
dronk een straathond van
't bloed dat stroomde uit
de linkerdeur.

De blokfluit

De blokfluit geeft toegang.
De blokfluit is de uitgang,
zeer muzikaal in al zijn tonen
als vereeuwigde bloemen.

's Avonds
verenigt hij zich
met de maan
en brengt stilte
zelfs op de vlakte
waar een mexicaanse hond
geheel verwilderd en troosteloos is.

Dadels

Omdat ik je steeds maar dadels gaf

Omdat ik wist van de ravijnen
en 't gekleurde graf

Omdat je bij de piramide met
de hemel brak
en mij doodde met dampende bloemen.
Omdat ik je steeds maar dadels gaf.

En je toe

Reken maar uit je groente en je aardappelen
de televisie af
naar
de vreemde gang.
De ontzette man
die
niet meer wenen kan
weent bloed.
De
dokter
schrijft hem
vlees voor
en
pudding toe.
Reken maar uit je vlees en je aardappelen, je groente en je toe.

Uit goud

Neem de zachte blâren
die hangen tussen bloemen
in glorierijke vazen
en sla de koude haak vast.

Hang 't kale touw op
en overtrek je laatste gedachte
met draden gesponnen uit goud.

Glimlach

Ze zullen je monter maken
en ze zullen ‘goede hemel’ zeggen
als je terugkomt en glimlacht
De slang gekronkeld om je been
heet Jaravis en de schotel
in je hand is een warme
rechthoek waarin plantjes
en kleine struiken groeien.
Je bent haast gelukkig in
je winters hoofd, je blaast
smalle rookwolken uit je
rampzalige neusgaten en
zet je neder achter de tafel
om rustig verder te werken,
zonder de hemel, maar in een
zachte uitwaseming van deze,
onze tollende aarde.

De haan

Het is de haan
de fiere
de eindeloze

Eens kraaide hij
's nachts een zon
voor mijn ogen wakker,
de fel gekleurde
die 't einde verast
tussen zijn verblindende sporen

de fiere
de eindeloze

Ikanov

Net als Ikanov
die zich niet inbond.
Z'n buik was altijd vet
en bloot. Erop getekend
was een boot in blauwe
inkt met een duivels rode vlag -
Ikanov, de zeeman; en als
een dolk naast m'n leven:
Ikanov, de moordenaar.

Mijn landhuis

Ik heb een landhuis gekocht.

Ik ben blij dit huis gekocht te hebben.

Het is groot
en ligt in een waas van kleuren aan een mysterieuze grens.

In donker water er omheen
bloeit een aan de wiskunde verwante bloem
die 's nachts een vernietigend licht uitstraalt.

Ik voel mij veilig in dit huis.
Het is de zegen die zich uitstrekt tot voorbij m'n rottend graf.

Onmetelijk

't Verhaal over 700 + 700, is 't verhaal
van de groene pen die in langdurige vrede
schreef over 1400 bleke soldaten die
moesten sterven nabij een zeer oude zee
welke zich bloedend haast verloor in
een onmetelijke zonsondergang.

De rattenkoning

Ze noemen hem de rattenkoning.
Hij is wel afschuw'lijk
's Nachts plast hij overal tegen.
de muren.
Z'n zweren bedekt hij nauw'lijks.
Hij praat als een gek over
kleine vrouwen.
Hij praat als een gek over
wilde bloemen.
Hij praat over een lange straal
van de maan die een vuile prop
werd in z'n lelijk hoofd.
Hij is wel afschuw'lijk, de rattenkoning.

Roet

Ik was tot aan de grens van de zee
bijna bij het einde
toen een loktoon mij terugvoerde
naar dit veren bed
op gras dat reeds lang verdord is.

Iedere avond kom jij dan nog
in 't half-duister schuivend aan
en gooit roet in m'n kleurloos eten

Als sneeuw

Van vele winterjassen zijn de
hoofden afgesneden en de benen
blijven staan onder takken
zonder blâren. De wind
wordt de storm die de hoof-
den waait naar het mate-
loze kussen dat zo los is
en zo koud is als sneeuw.

Tekening

Verduveld netjes wel getekend
zodat het leek op een 2 of
op een slang in doodsnood.
6 1 4 5 0 1 waren de cijfers
erbij gefantaseerd en een
guirlande lag er slap maar
nochtans boeiend overheen.

Tasarta

Nooit hield je mij staande,
hoewel je mij makkelijk had
kunnen doen stilstaan op een
plek met de kleur van blauwe
druiven. Daar had je mij als
een ouderwetse fotograaf van
achter een zwarte doek kunnen
hypnotiseren om mij dan lachend
aan twee rode linten mee te
voeren naar 't mulle zand
waar je de god der mensen
spelend verschalkt en je scherpe
messen diep verbergt.

Als tranen

Werkelijk, ik maakte slaatjes
van je verdriet, maar at ze altijd
buiten op, buiten de warme kamer
in de natte trieste kou.
En als een listige dandy verkleed
maakte ik lelies van je vochtige
rozen die ik één voor één heb ver-
sierd met parels die blinken als
tranen.

Uiteinde

Water naast bier
dennetak naast cognac
en ik strek mij uit in
brokkelende jazz
nu 't jaar over m'n buik
heen de grens passeert en zonder
een kreet zelfs mummificeert.

Verrassing

Ik besloot je door een onbestemde
gevoeligheid een kleine bloem te
brengen in 't kopje waarin je koffie
verwachtte. En wat was ik blij om
die ene giftige straal van de zon
die doordrong tot in 't hart van
de kleurige verrassing die ik je
bijna sluipend bracht heel vroeg
op een warme ochtend.

Weemoedig

Het was in deze winter dat
de neger met z'n lange rode
mond mij zijn bananen aanbood.
De barre besneeuwde weg waarop
hij eindeloos voortsjokte, had
hij volgestrooid met miljoenen
blokjes ananas. En toen ik
hem betaalde met een schitterend
stukje tropenzon, lachte hij zacht
en zeer weemoedig.

Traan

Een paar druppels traan
uit lever
naast een spartelende kabeljauw
zijn een zucht,
zijn van 't palet dat Martens
moe naar huis draagt
nu de kronkel in zijn hoofd
een rottende ringworm is.

De aankomst

Dat is 't water -
gewoonweg fantastisch
't water in een scherpe rechte lijn
en als een wonder boven wonder
't water helder helder blauw.

Dat is 't tweede
dat is de kade
met muziek uit ver Hawaii
en dat is de aankomst dat is 't vreemde
dat is de aankomst zonder glimlach.

Handel

Grote partijen goederen
zijn gisteren verhandeld,
gisteren tot 13 uur.
De man die verkocht
had een bloem in
z'n haren maar
noemde niets bizonder
behalve de lachende
spoken die hij gemaakt
had van garen.

De eersten

Bij Draaienberg op verdieping 7,
vergeet ook niet de gouden sleutel
mee te nemen en nogmaals, leg
't wapen voorzichtig onder 't lage
bed. In de komende nachr compo-
neert hij 't lied van morgen,
‘Het Troosteloze Lied’, en wij zul-
len zijn de eersten die sluipend
z'n koude stilte binnengaan.

Asamar

Waarom geen winst, Asamar?
Ik gaf je de mooiste bananas.
De hele dag ben je weg geweest.
Je hebt gelopen door de warme stad,
je hebt geschreeuwd en ruzie gezocht
terwijl je manden geel zagen van de
mooiste bananas die ik je gaf om
te verkopen met winst.
Nu ben je terug, je bent bleek, je
bent moe, je zit op een steen met
je blik op de dag die schemerend
heengaat. Je hebt niets verkocht.
Je bent onverschillig, ontevreden en
lusteloos. Je wilt dood maar je weet
dat morgen de dag opnieuw zal
komen met die onverdragelijke
schittering in z'n hart.

Liedje

Uit duisternis gekropen
en bemind
zes kleine gedichten
voor een kind
een lint dat vrolijk
geel is en wappert
in de wind
of moet ik enkel zeg-
gen:
vanuit duisternis bemind?

Betovering

Tjakàr loop niet, loop niet zó.
Lòpez wacht je op bij de geu-
rende stenen waarmee hij Mirwá
heeft gedood. Neem de grootste
omweg. 't Is al zo laat en
hij komt altijd wanneer 't
glanzende maanlicht de geesten
wekt van dit betoverde woud.

De bloedbal

Het was bij
m'n tante gehaald:
bruidssuiker
ten goede aan een
Phallus-dans
ten goede aan een
kikker met ezelsoren.

's Avonds
bij de koffie
knipoogde tante
naar een zware man
in de hoek van de kamer
toen zij hoorde
dat buiten een nachtegaal
regenliederen zong
en zag dat
een arend rond 't huis vloog
met een bloedbal
in zijn begerige snavel.

De dwaling

Om de
zuiverheid te raden
ben ik de onbepaal-
bare trap af
naar 't lichten
van een wonder
in water gegaan.

Daar wierp ik een steen.

Kroop in de plons.

Om
binnen het licht
1 seconde
langwerpig
ontluisterd te dwalen.

De afdaling

Zij zeiden dat we 't
sieraad mochten optillen
alvorens naar de diepe
kelders van een groot
gebouw te gaan. Wij
deden dit en pletten
onze lippen op de
warme schittering
voordat wij tastend
de trappen afdaalden
in een klokkende
duisternis waar niemand
de oorsprong van kent.

Pias

Juist toen
jij
voorbij moest
was 't rijverkeer gestremd.

Vanwege
een rossige demonstratie
waarbij als pias
ik bont stond opgesteld.

Verschrikt
keek een agent
naar 't bittere teken
op je auto die keerde
en stuivend wegreed.

't Vonnis

Wat een ramp
toen wij voor de
bittere rechter stonden
Mentima en ik.

De alibi's werden
afgewezen
en de straf bepaald
op 't landschap
der nachten
overwoekerd door 't verderf
dat druipt uit de dood.

Scherzo

Navel der narren

Pressie van sinaasappels

Ooft
bij een boek
onder 't schrandere narrenoog

Met
een kar vol
navelsinaasappelen
draaft nu
de voddenman weg.

Morgen

Vandaag nog
is er yoghurt met banaan.

Vandaag nog
zit de kanarie
op de slurf van een olifant.

Morgen
is er wind uit Pakistan.

Morgen
is de matroos er
met zijn rare, vreemde ziekte.

Herinnering

Als een
kleine herinnering
aan kunstbloemen
ligt deze morgen
onzeker in de zon.

Als een
trilling muziek uit Japan.

Een sluimerend oog
bij 't licht gebarsten kopje
dat walmt van geurende thee.

Subabó

Alles
is verwerkt in de suiker -
hier
op deze rits'lende plantage.

Alles
brachten wij hierheen
en raakten verstrengeld
in een stof
die zich afscheidde van
een god in lange nachten.

Alles
is verwerkt in de suiker -
hier
op deze donkere plantage.

Komedie

De grond is
trillend blauw
onder zijn tred
nu hij aankomt
in een rumba-klank,
de verblinde parelvisser.

Zeeplanten wuiven
in de glans van
z'n hart
zelfs nu de komedie
bijna dof
en bijna ten einde is.

Zurumasar II

Vroeger heette ik Tjabasü, nu
ben ik Zurumasar de Tweede.
M'n broeder vermoordde ik en
verwierf over zijn oorlogzuchtig
rijk het koningschap. Ik werd
wonderbaarlijk rijk en lok met
mijn rijkdom iedere nacht
in klaterende feesten de goden
omdat ik bezeten ben van
hun gruw'lijke macht.

Worging

Het was een vals geluid
alsof een metalen deksel
op een stenen grond viel.

Het was een vals geluid
waar twee vermagerde katten
van wegstrompelden in de
grijze winter die zich samentrok
tot een zeer smalle worgende buis.

Mefistò

Duur
zijn de druiven
en zuur
zijn ze geworden
in een boze kring
van de groentewinkel
waaruit
een zeer oude heer
langzaam stapt
met een geweldige veer
roodoranje
wapperend
op zijn modieuze hoed.

Een deugdelijk gewas
wil ik planten
in mijn slaap
voor de troubadour
die morgen komt
uit een plaatsje
in Zuid-Frankrijk
dat half door de zee
bedolven is.

Guerrilla

De moderne methoden
van de revolutionaire
guerrilla onder
vergrootglas beschouwd...
en als een roofvogel
steeg 't hart tot
boven de vlammen
die eeuwige akkers
der goden verasten.

Beloften

Je weet
wat ik 't paard beloofde
en je weet
wat ik aan een houri beloofde:
hooi en lief'lijk speelgoed;
een tere weg om naar de maan
te galopperen en een heel
groot zwembassin als een kolkende zee.

't Schoolbord

't Schoolbord
werd groter en kleiner
werd bijna een cirkel
werd uit zijn rechthoekige
benauwenis gerukt.

Zijn diagonalen
werden kleiner en groter
werden bijna stralen
van het onwillige wiel
dat een dwerg uit licht
had gebouwd en had gestut
met donkere aarde voor
't in mist verzonken lange
schoolgebouw waarvan de
kinderen allen stierven.

Allah

Oosters: dit woord
waait met mij mee
naar dadelbomen
het waait met mij mee
naar een oud kalifaat
het waait langs de eer
van kromme zwaarden
en vermenigvuldigt zich
zo veelvuldig dat het
al wordt en gelijk aan Allah.

Biezen

Drijf hem
in de dichte biezen.
Houd hem staande.
Trek 't kapmes
en dood hem daar.

De Vijf

Teken de vijf, teken niet de
gekrenkte zorgen. Zoals je weet
zal Timoen, na te zijn afgedaald,
bij zijn terugkeer een gefêteerde
jongen zijn. Hij onderzoekt de
diepste afgrond, Teken z'n luchtige
schreden en teken vijf naakte sten-
gels die als een mensenhand zijn
vastgedrukt in een godenhals.

Hop

Iedere keer zei
ik hop
en dan weer hop
paardje hop
en jij
met de brand van
't zuiden
nog vers op je wangen
veroverde
al m'n pionnen en
schakeld'
't licht voor m'n ogen uit.

Tisiwi

Glijdend langs ketterijen
langs kleine ketterijen
en donkergroen oerwoud
onder gewiekste creoolse muziek
stoot opeens de korjaal
op een zeer lichte oever
vol blauw-blinkende krabben
en helgele slakken.

Santa

't Gehele contract
't gehele contact
in 't dorp
bestond uit dolken.

Maar éénstemmig -
uit één hart
steeg 't gejuich
ten hemel
toen men duizend
ballonnen
in duizend kleuren
losliet
naar een grenzeloos
en blauw gewelf
op de beslissende
dag des heiligen.

De Tuinen

Je zag op en zag achter 't raam
de stilte van de tuinen bloeien.
Een overvloedig roze nestelde zich
in je nat geworden oog terwijl ik
op satijnen schoenen naderde en
plotseling zwevend, het lepelde
uit je half-grijze, mij innig
dierbaar hoofd.

Naargeestig

Aan Okke Jager

Op slag van twaalve'
gaat langzaam aan
stap voor stap
de kerkpoort uit
't kerkplein over
de kerkstraat in
die oude en doorgewinterde
naargeestig in 't zwart geklede duivel.

Ademloos

Stom en ademloos
zijn wij de prooi die wordt verteerd.

De boa-constrictor
lag sinds eeuwen reeds in 't nooit vermoede bos.

Steelsgewijs
door de kleef'rige bek
naar binnen gekomen
peilt een tijdloos mannetje
diepte der ingewanden en dodelijke duisternis.

De jurk

Rood,
met een of ander zwart
motief.
Een schat. Tamassa zei
een schatje omdat zij nog
zo slank is en zo weinig
begrip heeft voor de ge-
kwelde strakheid. Zij laat
de wind tegen zich aan
waaien op 't ochtendstrand
en schrikt niet van 't ver-
momde beeld dat een zeil-
boot geeft die snel voorbij
vaart, rood van kleur, met
een of ander zwart motief.

Vergeten

En daar
ontknoopte Manuèla
haar lange haar,
te zien vanuit het prachtig' schip,
achter de palmen van 't strand
en toen juist
zette Bartimeüs uit de nieuwe koers
van 't smalle schip,
op weg naar een grillig vergeten.

Zomer

Ik ben niet in staat mij over
deze slechtheid heen te buigen,
zei de koe in 't gras met
vlekken bruin op wil. -
Ik begrijp de stier niet.
Zomin als de scherpte van 't
licht in de lucht en de hemel
zo hoog en zo blauw. Ook
haat ik de boer en ik haat
de stallen. Ik houd niet van
de winter en verafschuw de
schoonheid van sneeuw.

Waripa

Het moet zijn een zoemtoon
of een verboden sigaret.
Te zeggen ‘positief’
is onverstaanbaar voor wie
dromend wil verdwalen in
een geurend bos.
Er is een kleurige hangmat
voor wie verdwalen wil en
dromen en de losse klank:
waripa. Zo om mij heen
de veren van een peruaanse
vogel bij een zachte zoemtoon
en een lange sigaret.

Abadan

Je weet
er was toen maar matig
gezag, -
Mantoewa zei: ‘Bunkers
en heel lange pijpen
waar olie door vloeide.’
Matrozen gingen af en aan.
De vrouw op de kade
heeft opium, heb ik verstaan
en niemand vergeet meer
de vlaggen met de leeuw
die er wapperden.

Heilig

Met een non.
Vandaar 't water
en daar ik reeds
2 × de marathon
won
reeds tweemaal de
lauwerkrans droeg
reeds tweemaal
proefde de zon
als honing vloeiend
op mijn tong
reeds tweemaal -
vandaar de non
vandaar 't water
uit een heilige bron.

Olanda

Zo in dit land van appels, melk
en van de laatste woorden boven bevend water.

Eens ontwaakte ik in de zon
en zag een diepe snede in het brood dat op
mij wachtte als ontbijt.

En andermaal water
dat draaide om een zwakke brug
en nogmaals vuur
dat rechtop stond in een kleine gestreelde kachel.

Verkleumd

Je had moeten weten
hoe zacht vandaag de bieten
zijn gekookt.
Bij een petroleumlamp aten
wij ze op terwijl buiten de
wind tekeer ging, gierend,
als met de dood.
Langdurig daarna viel bittere
regen en één voor één,
met verkleumde handen
sliepen wij hopeloos in.

Waterdrager

Ik ben een waterdrager,
slaags geraakt
en
ontevreden.
Stoffig zijn de bloemen langs m'n weg,
stoffig zijn ze en haast verwelkt.
Ik was een minnaar van m'n mes
trots was ik
en
nooit tevreden.
Ik draag 't water als een prins,
machteloos
en
ontevreden.

Lieveling

Het was om jou, m'n lieveling, te zien
waar en hoe ook.
Het was om beter te kunnen luisteren
naar iets dat mij diep trof in vreemde
muziek.
Het was omdat ik opeens de golven van
de zee wel vertrouwde, hun geweld
en duivelse kracht.
Het was omdat ik zo vermoeid was en
droomde van een stad ademend in
felle kleuren, een stad die nooit
te nimmer sliep.
Het was om een veld van door een
god gekuste onbuigbare bloemen.
Het was om jou, om jou te zien waar
en hoe ook.

Negro

Zo droog
als lang gestorven mosselen.

En 't weiland
staat in een bittere brand.

Het meisje huilt.
Ze laat haar zwarte zakdoek los
die meevliegt met de wind
totdat hij valt op verre sinaasappels
waar een neger zingt en drinkt zijn
aanbeden rum.

In Granada

Als blauwe arbeiders
staan zij
voor de geruïneerde kathedraal.

Nu er
zoveel werk moet worden
verricht is de hartslag onregelmatig
en een vreemde waas doet zich
aan de ogen voor waarin
zichtbaar wordt het Alhambra,
het rode paleis der Moren.

Ontmoediging,
ontmoediging alsof de ene god
viel onder de slag van de and're.

Verslagenheid
maar op de grijze straat blinkt
als goud een opengeslagen Koran.

Impromptu

Als een matte impromptu
ben ik gestorven.

In momenten
van muzikaliteit
zonder helderheid
als een matte impromptu
ben ik gestorven.

De zwoeger

Toen je zei dat ik om
drie fabrieken liep te
zwoegen en met vier
fabrieken van zand en
steen niet verder kwam,
toen rolde er een traan
over m'n wang en
kroop uit een kleine
bult op m'n borst een
zieke schorpioen die
inéénkromp voordat hij
zich losmaakte van mij en
jou in 't aangezicht kwetste.

De bastaard

Bij de bak met zoveel kapsones.
Kringelingen in 't water met
herinneringen aan Zoetermeer
en staat daar de bastaard
die een roos uitbraakte met
etterende puisten op z'n
baardige kin.

De liefde

M'n zoon
die Basyl heet
groef vanmorgen
een verbazingwekkende kuil
in onze aan de liefde vergroeide tuin.

Vader kijk!
riep hij terwijl ik
rookwolken uitblies van onschatbare marihuana.

Vader schrik niet
want ik dicht hem
straks weer als moeder eindelijk ontwaakt is!

Jaccoud

In de kast
lag de marokkaanse dolk
waarmee hij Zumbach
in razernij moest hebben omgebracht.

Zijn in een rode mantel
geklede moeder verklaarde
haar zoon slechts tot goede
daden en daden van tederheid in staat.

's Nachts
kwam zijn gehate beminde
en hij zoog uit haar twee kleine wespen
met z'n gebarsten lippen van hartstochtelijk bloed.

De wekker

In een prikkelende geur
zag ik hoe je afliep.

Ik zag hoeveel zout en
ontucht je vermaalde
in je mechaniek.

Ik zag hoe je opeens
heel stil stond
en mij het daglicht
aanbood als een goochelaar.

Gevecht

In 't meesterlijk
gevecht van Tjuwida
glom een markante vis
boven 't lemmet
in een flitsende zwaai
van de dolk die
koud en feilloos doodde.

Triema

Mama kijk,
ik trek 't been
helemaal omhoog
en ben van plan
het te verbranden
samen met twee
aapjes in een grote pot.

Ik weet niet
wat voor traan
uit de tenen is
gedruppeld op de grond.

Ik weet niet
waarom ik hier zit
in deze gril
met zon en zoveel schaduw.

100 fazanten
hebben wij laten
komen
voor 't grasveld
achter de tuin
en voor de tuin
zelf, uiteraard.

Pasmaat

Op pasmaat
maar voorbij de kwartel
sta ik
in 't roodbruine pand
te bezien
mijn gespoorde schoenen.

!Diablo!

Als
de sa-
sána gua-
rácha
toen je drukte
de vuurrode ruiker
op mijn ziek gezicht
en ik genas
met 't hart van de
duivel
dat ik leegzoog
in mijn mond.

Tutaf

De gekortwiekte
bij magnetische bronnen

Water uit steenkool
waarde en kronen

Roodgroen - tú

Táf - wat doe je
wanneer ik omhels mijn warme sjerp.

Successievelijk

Zo successievelijk
bij paarse weiden.

Zo successievelijk
draad na draad.

Zo successievelijk
verspil ik al m'n kralen
en morgen
in de ochtendzon
glim ik mijlen in de drank.

De maat

Je zegt steeds maar dat ik de
juiste maat moet vinden en zet
telkens de kringen tot nadere
overweging uit. Ik maak m'n vingers
tot bibberende franje maar je vindt
het niet voldoende. Ik zuig kaneel
uit hete melk en schenk, in zachte
schaduw, m'n voeten aan een bittere
zon. Je vindt het niet voldoende,
blaast afschuwwekkende rook in m'n
grauw gezicht en laat mij gans
alleen wanneer je wegduikt als een
sprookje of als de laatste echte
prinses.

Fiesta

Dansend, draaiend en feliciterend.
God, God, wat was de hemel paars.
Hoe huilde ik bij 't diepe schilderij
dat mijnheer Titterson heeft gemaakt
en wat schopte 't mooie voetje van z'n
kleine vrouw voordat de nacht sidderend
viel en wij zacht konden gaan rusten.

De laatste droom

Heb je hem nog gezien
vandaag of gisteren
met z'n wissewasjes onder de arm
rustend onder de manjaboom?
Zo zacht is de laatste vrucht
van die boom voor z'n voeten
gevallen dat hij 's avonds nog
lachte toen het heel fijn
regende in z'n laatste droom.

Niets meer

Er is niets meer in Levroen,
niets meer
zelfs in de abstracte school.
Geen dokter meer
die met helm op tegen tropen-
zon door modder naar de
zieken gaat,
geen vis meer met grote
verbaasde ogen in 't treurige
water van een donkere kreek.
Niets meer in Levroen,
geen vervallen huis, geen
maanlicht meer, geen tovenaar
ooit meer op pad.

Een hond

Noem mij maar gerust een hond.
Ik ben 66.
Vroeger hees ik iedere morgen de vlag in top.
Ik was soldaat, getrouwd, twee kinderen
van wier lot ik mij niets heb aangetrokken.
Tien jaar geleden stierf m'n vrouw
die eens m'n liefde was. M'n grote liefde
is m'n pijp, waaruit wonderbaarlijke wolken
stijgen elke nacht wanneer ik mij vreemd
bedwelm en in zoete vrede urenlang maar rook.

Zand

Een waas voor de ogen
terwijl zand meer zand wordt,
niets dan zand nog zichtbaar is.

En het spinnen van de in de laatste oase.

Triwili

Gehaaide Pappenheimer.
En dan was er dat fijn rood
poppetje gecreëerd op de
grasvelden van Zürich.
Een glimmend vliegtuig bracht
haar naar Buenos Aires weg
terwijl hij worstelde met z'n
eeuwig mes en z'n rekkende
droom van gouden bergen.

Goedenacht

Neem 't glas water van de
tafel af en die schaal met
sinaasappels. Schenk wijn in
't kleinere glas en neem je
pillen in. Ze staan ook op de
tafel. Vergeet je bootje niet
als je morgen naar 't strand
gaat dat voor de grootste zee
ligt. Stoor mij niet als je op-
staat. Laat mij verder slapen.
Zeg wel goedemorgen maar zo
dat ik het niet hoor. Goede-
nacht dan, trek wel je pyjama
aan met die lange groene strepen
en goedenacht, rust wel, m'n zoon.

Hersteld

Geheel hersteld van een langdurige
ziekte liep hij over een smalle weg
waar niets op was en niets omheen
was, een weg zonder einde. Hij dacht,
nu schuilt de zon in deze zoete regen
want een parelende regen viel. Hij
dacht eraan dat nu z'n bloed op
was en dat over zijn gebeente be-
driegelijke eeuwen zouden heengaan
en verglijden.

Poging

Met 5600 dikke baardige
beesten en
met 5600 honden wend
ik mij van de noordpool af
en zoek het warme zuiden,
zoek de evenaar.

Maar zoveel koude is er
in mijn hart
en zoveel bitter slijm is
m'n lichaam in geslopen
dat ik wanhoop
aan mijn poging en lach
om de tintelende sterren
in de grote, stille nacht.

De nijdas

Nijdig,
dan is hij dus een nijdas
die verbinding zoekt met
een andere oever.
Eén die zegt dat
een spiegelei is als de zon,
één die heel diep zucht
bij boter en bij koffie.

Mr. X

Terecht gekomen
de boedel van ruister X,
eindelijk.
Er zaten twee kleine krokodillen
in en een merkwaardige vlees-
etende plant.
Mister X zelf arriveerde precies
op tijd. Afspraak is afspraak,
zei hij, met een nogal sombere
glimlach. Twee weken nu al
logeert hij bij me thuis en ik
ben blij dat er niets meer ont-
breekt. Hij is overigens wel ge-
bruind na z'n tropische reis.
Pas gisteren kwam z'n vrouw. Ik
weet niet waar vandaan. Lief is
ze voor hem. Ze speelt steeds met
haar mooie hand door z'n rode haar.
Hij is wat vermoeid en wat ver-
ward, zegt ze. Ik vind dit ook
en glimlach beminnelijk.

Nuance

Het was matglas
waarop een dun laagje water.
Van heel veel water en
heel veel glas een tere nuance
als een schorre hik in bijna-nacht,
als een doffe blik gericht op niets.

Ziekenhuis

Vocht
in twee flessen
van een bleekgezicht.

Iets
als tong
in twee blikjes
bij een zilver ding
toen de naald
drong in 't zieke vlees
dat sterven ging.

Koorts

Het was al
de zesenzestigste keer
na de eerste keer
dat een spuwend gezicht
voor mijn voeten viel
en een man in een helder
wit hemd stralend van
mij wegdanste in koortsig
licht van de maan.

Sarsa

Gevlamd
rond een keurslijf
met koninklijke gang.

Gebogen
staan de palmbomen
in de tuinen.

Op 't strand
spoelt de zee aan
en wonder na wonder
voltrekt zich nabij de zon.

[Nummer 4]

Tres piesa di teatro

Hubert Booi
Raúl Römer
May Henriquez

Introduccion

Ta un hecho conocí ku den hinter Caribe tin un interés enorme pa tur loke ta obra di teatro. Na Antillanan hulandés e interés aki a manifestá su mes, entre otro cos, ku un serie di adaptación di piesanan clásico di teater, ku por supuesto a yuda enormemente pa enriquecé nos repertorio.

Den dje number di Antilliaanse Cahiers aki nos ta presentá: *Golgotha*, un drama religioso, ku ta obra original di Hubert Booi, un Bonairiano ku hopi anja kaba ta biba na Aruba. *Mari di Malpaís*, un drama di milagro, adaptación di Raúl Römer basá riba e drama hulandés medieval Maryke van Nimwegen, i *Sjon Pichiri*, ku ta un fantasía di May Henriquez basá riba e comedia 'L'Avare' di Moliere.

Ya wetando e títulonan di e dos último piesanan aki ta evidente ku nan no ta simplemente un *traducción* sino un *adaptación*. En efecto nan a worde reconstruí haciendo uso di custumber, moda i expresionnan típico di nos pais, pa dje manera ei crea tantu caracter como situación netamente local.

Nos ta spera cu e edición aki tambe lo promové e interés pa teatro na nos islanan.

Redacción
di Antilliaanse Cahiers.
Oktober 1965.

Golgotha
un drama religioso di Hubert Booi

Personahenan

CRISTO *(Voz únicamente)*
SAN HUAN
MAMA MARIA
MAMA DI HUDAS
NICODEMO
PEDRO
MARIA MAGDALENA
HEFE DI SOLDA
TRAHADOR NA OFICINA
EMPLEADO DI LAGO
BARTENDER
SOLISTA
MUHERNAN YORANDO BAO DI CRUZ
UN MUHER BAO DI CRUZ

Golgotha

Escena: Un cruz grandi den centro di e escenario, decoración p'atras serio, neutral.
Telon ta habri: Un coro ta entoná 'Cabez yen di herida'. Dilanti di e cruz ta pará, su cara na haltu, fibando e cruz, San Huan Evangelista y cuatro muher yorando.
San Huan ta introduci su mes (ta bira pa público).

SAN HUAN

Ami ta Huan Evangelista, un di e apostelnan masha yegá di Hesus. Pa cobardia baho di mi parti, mi tambe a huy, ora nan a coge mi Maestro preso, lagando mi Dios den man di su enemigonan.

Yen di berguenza pa mi comportacion fatal, sinembargo mi promer pensamento a bai riba Maria, Mama di Hesus. Indigno pa presenta mi dilanti di wowo di mi Maestro, mi a tuma refugio cerca su Mama, pa pidié pordon pa mi debilidad humano.

(E ta baha)

Kende por descubri, o sikiera comprende, cuanto lagrima Maria no a basha, ora mi a conté tur loke a pasa cu su Yiu den e anochi terribel ey. E flohedad di nos, su apostelnan. E traicion di Hudas, un di nos mes. E manera brutal cu nan a cohe Hesus preso. Y pa colmo e huymento bergonzoso di nos. Mi no por splica con Maria a yora ora mi a conté e noticia tristu aki. Manera mi ta tende Su stem ta bisa yorando:

(Un stem femenina tras di escenario (Maria) ta papia cla y cu masha sintimento)

MARIA

O Hudas, bo tabata tur ora cerca nos, manera un amigo, abo a traiciona mi Yiu pa trinta placa di plata? Si bo taba-

tin falta di placa, pakiko bo no a bin pidi? Pakiko bo tabatin cu bende mi Yiu cu a stima bo asina tanto? Maske mi ta un biuda pober, lo mi a duna bo tur loke mi tabata posede, menos mi Yiu, mi Hesus...

SAN HUAN

ta sigui:

Cuanto mi n' mira Hesus sufri, di Gethsemani te na Golgotha. Con e hendenan no a maltrata su curpa inocente. No ta laga duda cu algun di nan tabata perverso, pero sobrá no tabata asina malo, pero mas bien ciegá pa debilidad, y cu ripara pa yuda. Ata algun ta yegando cerca. Laga nos scucha nan.

MAMA DI

ta yega i ta cuminza desahogá su sintimento:

HUDAS

Mi no tin sosiego mas pa mi curazon tormentá.

Tanto cu mi a trata pa mansa e curazon perverso di mi yiu Hudas. Pero tur mi trabao tabata enbano. Tur mi lagrimanan tabata por nada. For di chikito caba mi tabata observa su inclinaciónnan malbado.

Mi a trata tur manera pa corregi su mal comportación. Pero un Mama só, sin ayudo di un Tata tin biaha no tin basta forza pa cumpli cu trabao dificil di educacion.

Mi yiu a crece i bira grandi, tambe maldad den dje a crece i bira grandi, te cu awor pa sed di poco placa, el a traiciona e Yiu di Dios, su Maestro, kende a stimé asina tanto. Ki un fin bergonzoso mi yiu a haya.

Cabez bruhá pa es hecho deplorable el a horca su mes bao di un palo, kitando e bida cu no ta pertenece na e mas sino na su Creador.

Ningun hende por comprende cuanto miseria y trastorno mi ta soporta.

Un solista tras di escenario ta canta 'Nobody Knows etc...' Despues Nicodemo ta drenta:

NICODEMO

Mi ta un farizeo, miembro di Sanhedrin, Conseho di Hu-

dionan. Mi nomber ta Nicodemo.

Mi ta un di nan cu ta kere den Hesus for di basta tempo caba. Pero mi ta mucho cobarde pa acepta esey den compania di mi amigonan. No obstante mi ta kere den dje. Mi ta corda con un anochi, mi a tuma curashi, lamta bai cerca e Maestro, i mi a bisa: 'Rabbi, nos sa, cu ta mandá pa Dios Bo ta pa sinja nos, pasobra ningun no por haci milagronan manera Bo, si Dios mes no ta cuné.'

Y manera mi ta tende Su contesta:

Stem di Cristo tras di escenario (mientras un luz cla ta cai riba Nicodemo)

'En berdad mi ta bisa Bo, si Bo no nace di nobo, lo Bo no por mira Reino di Dios.'

NICODEMO

Con un hende por nace di nobo, mientras cu su edad ta avanzá caba? Por ta posibel, cu e bolbe den scochi di su mama y nace di nobo?

CRISTO *(luz)*

En berdad mi ta bisa Bo, si uno no nace di awa y spiritu e no por drenta den Reino di Dios.

Loke ta naci di carni ta carni, y loke ta naci di spiritu ta spiritu.

No straña Bo mucho ora cu mi bisa Bo cu Bo tin di nace di nobo.

NICODEMO

Y ainda mi ta cobarde, mientras mi ta kere den Hesus. Ora cu den combersación mi a trata di defendé, ora cu nan a puntra cu tin algun di nos cu ta kere den dje.

Mi a contesta cu nos ley no ta condena ningun hende sin promer scucha nan y sabi kiko nan a haci.

Cu mi ta kere den Hesus, esey mi no a menciona, puramente pa cobardia. Mi a presencia e reunion na palacio di Caiphas, aya tambe mi a cera mi boca.

Hasta te ora nan tabata bati Hesus cu wanta, haci bofon

di dje, mi a sali bai scondi. Mi ta kere den Hesus, pero mi fe ta morto, e no ta biba mas den mi hechonan.

Y mira awor, cu remordindeoto di mi consenshi, mi a trece mirra, y blachi di aloe pa balsama e curpa sagrado di Esun cu a trece mi den camina di berdad. Ningun hende por comprende cuanto trastorno mi ta soporta.

Solista cu otro copla di 'Nobody Knows etc...' Pedro Apostel di Hesus ta parece:

PEDRO

Mi ta Pedro, un humilde piscador.

Un dia mi ruman Andres a hiba mi pa conoce e Maestro. Mi a combidé pa drenta den mi boto, for di unda El a predica cu e multitud cu tabata scucha Su palabra.

Mi ta corda e cantidad grandi di piscá cu nos a coge e dia aya cu no tabata tin suficiente boto pa pone tux aden, cu mi mes a spanta.

Manera mi ta tende Su voz di Maestro ta bisa mi:

CRISTO *(luz)*

'Simon Pedro no spanta, di awor p'adilanti lo Bo pisca hende'

PEDRO

Hesus a nombra mi como cabez di Su Iglesia.

El a yama mi piedra, barranca.

CRISTO *(luz)*

'Bo ta Pedro, e barranca di piedra, y riba e barranca lo mi pone mi Iglesia y portanan di fierno no tin poder contra dje.'

PEDRO

Mi mester a yuda mi rumannan pa keda firme den nan fe, y mi mes asina debil. Mi a primintí di keda fiel na mi Maestro te na morto, y sinembargo, mi a nengé na última ora.

CRISTO

‘En berdad mi ta bisa Bo Pedro: Awe, den es anochi aki mes, promer cu gay canta dos bez, lo Bo nenga mi pa di tres bez.’

PEDRO

Ningun hende por comprende cuanto trastorno mi ta soporta.

Solista: ‘Nobody Knows etc...’

MARIA

(sintá bao di Cruz)

MAGDALENA

Cu cuanto tristeza mi ta recorda mi bida pasá.

For di mi hubentud, mi a tuma e camina di perdición, mi a entregá mi mes na placernan mundano.

Mi tabata busca felicidad na un manera robez. Bendiendo mi curpa pa acumula rikeza, sperando cu tur e rikeza mi por a cumpra un momento di felicidad.

Te porfin, mi a contra cu Hesus na cas di un farizeo. Su wowonan a penetra te den mi alma scur, pa tanto picánan montoná di anjanan largo.

Mi a yega cerca Hesus, y cu mi curazon kibrá di duele riba mi picánan, ma cai na su pia, cubriendo su pianan sagrado cu sunchi y lagrimanan di contrición, cu tabata brota for di mi wowonan.

Cu mi mannan tembloroso mi a balsama e pianan di Hesus, despues mi a seca nan cu mi cabeynan.

Mientras e farizeonan tabata mira mi cu cara di menosprecio, mi a sinti man di e Maestro riba mi cabez, y mi a tende Su boz ta bisa:

CRISTO *(luz)*

Boso no ta mira es muher aki? Mi a drenta Boso cas, Boso no a basha awa riba mi pia, pero e si a banja mi pianan cu su lagrimanan y a seca nan cu su cabei.

Boso no a duna mi ni un sunchi, pero e no a cansa di sunchi mi pianan for di ora cu el a drenta.

Boso no a hunta mi cabez cu azeta. Pero e si a hunta mi pianan cu balsamo. P'esey mi ta bisa boso: Su numeroso picánan ta pordoná. Pasobra el a stima hopi.

Maria Magdalena, Bo picánan ta pordoná, Bo fe a salba Bo, bai na paz.

En berdad mi ta bisa Boso:

Den tur parti riba henter mundo nan lo predica es evangelio aki, na su memoria.

MARIA

Mi a presencia con nan a suté y coroné cu sumpiña. Tur

MAGDALENA

pa pordon di mi picánan.

Ay... ningun hende por comprende cuanto trastorno mi ta soporta.

Solista: 'Nobody Knows etc...'

HEFE DI

Mi ta un pagano. Mi no ta kere den Dios.

SOLDA

Pero mi tabata hunto cu Pilato, ora cu el a sentencia Hesus di Nazareth pa morto. Mi a sinti cu e homber ey tabata inocente.

Esnan cu ta manda riba mi a duna mi orden pa efectua e sentencia.

Mi no tabatin mucho gana, pasobra mi ta un hende husto. Pero mi no a risca nenga.

Miedo pa nan no castiga mi, si mi no cumpli cu mi mision. Convencí cu mi tabata bai mata un hende inocente, sinembargo mi a hiba e Nazareno ceru di Calvario, lastrando horriblemente e Cruz pisá, cu su curpa debil agotá di tanto sufrimento no por a wanta mas.

Tabata un escena espantoso.

Ningun hende por comprende cuanto trastorno mi ta soporta.

Solista: 'Nobody Knows.

.. etc.'

MUHERNAN

(yorando bao di cruz):

Yega cerca, yuda yora,
Mira, Ken? Bo Redentor
Mira, Ken? Cristo Señor
Mira, Kico? Su pasenshi
Mira, Con nos mal consenshi
Ta ponele sufri awor

Nos picánan di tur dia
Ta causa di es agonia
Cu E ta sufri sin midir
Ki un tristeza nos por lesa
Den e cara tur sangrá
Cuanto pena no a yena
E curazon tur traspasá

El a camna haci bon
Ciegonan ta bolbe mira
Hende malu, mancaron,
Tur caminda El a tira
Su dibina bendición!
Cu Su morto y Su pasión
El a trece salbación

SAN HUAN

Tur e hendenan aki ta acepta nan debilidad, y ta sintinan mes culpable pa sufrimento di Hesus.

Nan curazon ta pisá, yen di miedo, y nan no por mira un solución den nan miseria.

Pero... despues di nan, durante siglo y siglonan, un muchedumbre inmenso a comporta nan mescos, a sufri mescos y a sinti mescos.

Si hasta den nos tempo, y riba nos mes isla nos ta contra cu tal sorto di individuonan aínda.

Un Mama di Hudas, di tempo di awor.

Un Nicodemo di tempo di awor.

Un Pedro di tempo di awor.
Un Maria Magdalena di tempo di awor.
Un Hete di soldá di tempo di awor.
Nan tambe ta yegando acerca, laga nos scucha nan.

MAMA DI

(sintá bao di cruz)

MAL YIU

Ki infeliz mi ta sinti mi, siendo mi ta Mama di un Yiu homber cu tanto mi a kere cu lo sali un bon yiu pa mi. Semper mi a kere cu mi a duné tur loke e tabatin mester. Dia e tabata chikito, nunca el a haya falta di paña pa e bisti ni cuminda pa e come.

Awor cu el a bira grandi, el a bira un bandido, desgraciado, buraché y ni cordae no ta corda mes riba mi.

Mi no ta comprende con ta posibel.

Pero tin ora mi ta bolbe pensa, y ta puntra mi mes:

Mama, Bo a realiza cu e tesoro cu Dios a duna Bo, a confia Bo cu n'e, Bo tin cu preparé pa e por alcanza un dia su felicidad eterno?

Berdad, mi tin di acepta, cu mi a neglisha completamente pa siña mi yiu kiko ta necesario pa su salbación.

Mi mes no tabata duna un bon ehempel.

Nunca mi no a siña mi yiu, ni sikiera reza.

Ni sikiera duna mi yiu un siñal di cruz riba su frenta promer cu e bai drumi o ora e lanta for di su cama maínta. Ni mi tampoco sa reza pidi Dios luza mi sintí, pa mi sa con ta educa mi yiu mihó.

Tur mi pensamento tabata riba cosnan mundano, kestión e ta bon bistí y cu cuminda pe come.

Ora mi culpa mi yiu, mi ta culpa mi mes, pasobra mi mes ta responsabel pa su desgracia y mi sufrimento.

SAN HUAN

Mama, Bo tin mes pensamento cu e mama di Hudas.
Tuma lugá na su banda.

Solista: 'Were you there... when they betrayed my Lord.'

TRAHADOR NA OFICINA

Mi ta traha na un oficina. Mi ta gusta e trabao ey. Tut cos ta bai na regla. Bo sa, mi lema ta: Tur cos na tempo. Si Bo hiba Bo bida desareglá, ta unda Bo ta bai para?

Mi ta cuminza tur dia pa och'or cu mi trabao.

Ta mi deber di yega na ora, och'or precies mi t'ey, ami ta un hende masha punctual.

Diesdos or' bati, mi ta cla pa sali pa cas. Y asina mi yega, mesa mester ta drechá caba, mi casá sa cu mi ta un hende masha na orden. Tur cos na ora, dos'or mi ta na mi oficina te sinc'or, o mihó bisá cinco pa sinco ya mi por tin chens pa mi warda mi papelnan na orden pa cinc'or precies mi ta laga cai. Tur cos na su ora. Diadomingo, claro mi ta bai misa. Esey tambe ta mi deber. Semper mi ta bai misa nueb'or. Diadomingo lo nota Diadomingo pa mi, si mi bai otro misa, tur cos na tempo: Mi ta para un rato p'afor warda predicashi caba. Mi n' ta gusta predicashi mucho, si mi kier mi ta busca un buki religioso leza aden, ta mucho mas bunita cu tur predicashi. Cu mi ta hacie, esey ta otro asunto. Bon, promer cu Credo mi ta drenta. Con???? Mucho laat??? N'por ta, si Bo drenta promer cu Ofrenda, Bo a cumpli cu Bo deber di bai misa diadomingo. Net bon cu ta asina e ley ta, mira, t'asina mi ta gusta, Bo mester sa precies kiko bo mester haci.

Ya mi sa com' mi ta comporta mi. Ata otro cos, tur diadomingo mi mester tira placa den colect, esey si mi n' ta lubida nunca.

Cada diadomingo cuatro placa. Saca bo cucnta: 52 bez 4 placa pa aña ta net, laga mi mira,ta net 5 florin cu 20 cen. Weita cos ey. Com bo ta haya esey? Ta claro no, mi ta traha na Oficina, y mi n'kier ta mucho pichiri. Asina Pastoor bisa ‘Ite, Missa Est’, mi ta lihe pa contesta: ‘Deo Gratias’ y purá mi ta sali pa bai cas pa mi no tin cu pusha pa sali, ya cu mi ta un hende cu gusta orden, no desorden. Asina mi haya mi den mi auto, mi ta pensa den mi mes:

‘Enfin, mi a cumpli cu mi deber di diadomingo. Mi a duna Dios parti cu ta tok'E y awor sobrá di siman ta di mi.’

Awor cu mi ta para conta esaki, e ta zona poco straño... ‘sobrá di siman ta di mi.’ Tantem cu ta pensa sol, Bo n' ta ripara nada, pero awor cu mi ta tende mi boz, mi ta sinti cu no mester ta asina.

Mi Dios, no por tabata Bo intención, pa nos corda riba Bo solamente un ora pa siman, y sobra di dianan haci loke nos mes haya ta bon. Mester tin un caminda den Bijbel pará cu ta bisa...?????

‘Lo Bo stima Señor Bo Dios cu henter Bo curazon y tur Bo forza.’

Pero si mi mester haci asina, anto diadomingo so n' ta basta. Sobrá di siman tambe mi mester munstra cu hechonan cu mi ta católico.

Ta ken a bisa atrobe, cu Bo mester biba di Bo fe?????

SAN HUAN

Esey tabata Nicodemo, cu ta despues el a bin mira cu fe den Cristo ta exigi di nos tur nos fortaleza.

Bo lugar ta na su banda.

Solista: ‘Were you there when they condemned Him to the tree...’

EMPLEADO DI LAGO

Mi ta un simple trahador na Lago. Mi ganamento n' ta mucho di aki te aya, pero no obstante mi ta feliz. Mi tin un casá cu ta trata mi masha bon, un poco yiu di asina 'ki te asina 'ki. Ta poco trabao pa tene tur e bocanan ey habrí, pero Dios ta yuda.

No kere cu n' tin tristeza tambe tin biaha.

Pa n' bai mucho leeuw, mi ta corda e lugar bashí den careda di yiunan...

El a caba di haci 8 aña, caba di ricibi su promer Sta. Co-

munion. Un bon yin bibito. Den esey a dal e un cayentura pisá y den poco dia el a bai cerca Dios laga nos. Pa mi casá cu mi tabata un sla duro, pero nos fe a trece pa nos conformidad. Loke Dios haci ta bon hací. Nos tin nos momentonan tristo, pero tambe nos oranan di alegria y felicidad. Nos ta keda feliz cu otro, maske kiko pasa. Tin algo sí cu ta preocupa mi. Ningun hende sa, mi casá tampoco, y pa bisa berdad mi ta un poco malagradecí. Mira na trabao. Nan ta sinta papia riba hende. Hopi ta desgusta di nan trabao y tur ora nan tin algo di kiek. Y esey no ta bon, pero mi tambe ta yuda nan.

Tin biaha nan ta papia palabra disformal. Mi no ta gusta. Hende drechi n' ta papia palabra mahos. Pero pa nan no yama mi un sant'i cielo, mi ta sinta hari cu nan pa n' laga, na lugar di stop nan. Despues mi ta sinti cu ta poco laf di mi parti.

Pakiko mi tin di ofende Dios?

Pakico mi no ta defend'E, ora nan ta ofend'E, siendo mi tin cu gradici'E pa tanto fabornan recibi?

Mi ta mescos cu un Hudas, cu a traicioná su Maestro.

SAN HUAN

No mi amigo, no un Hudas cu tabata egoista, ma como Pedro, cu stimando Hesus inmensamente, a neng'E pa despues e tin cu yora amargamente. Bo lugar ta na su banda.

Solista: 'Were you there when they betrayed my Lord...'

MARIA MAGDALENA MODERNA

Mi tabata completamente bruhá. Semper mi a trata di core tras di felicidad, buscando satisfaccion pa mi deseonan pasional. Pero tur tabata placernan di un rato, y nunca mi no a alcanza e felicidad, cu tanto mi tabata anhela, mas bien mi tabata cosechá disgusto pa mi comportacion fatal. Awor mi ta cosechá e frutanan marga, di lo cual mi

tabata kere cu ta felicidad. Cada bez cu mi tira blsta riba mi yiu cu no conoce mes ken ta su tata, mi ta sinti den mi curazon un reproche terribel, y ta manera e wowonan inocente di mi yiu ta puntra mi:

‘Mama... pakiko mi no tin un tata manera otro muchanan?’

SAN HUAN

Mi ruman, busca Bo lugar banda di esun cu a cubri pia di Hesus cu su lagrimanan pasobra e tabatin hopi duele.

Solista: ‘Were you there when they crowned Him with the Thorn...’

BARTENDER

Ami ta traha den un botiquin.

Loke mi cliente pidi e ta hanja.

Negoshi ta bai tur afó.

Tur dia ta yen di hende.

Tur ta drenta y ami ta basha numa bai. Mi n' ta puntra cu mi cliente ta bebe te cue e n' por mas. Esey ta su asunto. Si e bira burachi ta su cuenta, ami ta basha bai.

Mi n' ta puntra cu su casá y yiunan ta muri hamber na cas, sin paña ni zapato, pasobra Papá ta gasta tur su placa na rom cerca mi. Esey ta su asunto. Di pursi mi tin di pensa riba mi mes ganamento. Negoshi ta negoshi, n' ta asina??

Ami mes n' ta bebe di aki te aya.

Mi si ta cuida mi casá cu yiunan bon.

Ami ta un hende husto.

Pero tin ora mi ta para pensa den mi mes: locual cu mi ta haci, ta berdaderamente husto?

Kiko lo mi bisa, si un dia mi topa cu tur e casánan y yiunan di mi clientenan?

Kiko lo mi bisa, ora nan munstra dede riba mi bisando: ‘T'abo ta causa di nos miseria’.

Ta dificil e ora cy, pa mi bisa cu n' ta mi asunto; negoshi ta negoshi. No, miho mi n' pensa mes.

Dios laga mi n' topa cu nan nunca.

SAN HUAN

Esaki ta boz di e soldá di tempo moderno, cu ta hiba Hesus cruz, y ta laga mama y yiunan sufri.

Bo lugar ta na su banda.

Solista: 'Were you there when they crucified my Lord...'

SAN HUAN

Mi tabata testigo di Cristo su morto.

Mi a mira con su curazon cu a stima nos asina tanto a keda traspasá pa un lanza, te cu awa y sanger tabata brota afor. Mi a comprende su amor inmenso pa hendenan. Mi a sinti cu den Su curazon Dibino tabata tin lugar suficiente pa tuma tur hende, cu nan pena y picánan.

Tin lugar pa Pedro, pa Mama di Hudas, pa Maria Magdalena, e Soldá y Nicodemo.

Tin lugar tambe pa Bo, Mama cu tur Bo sufrimento pa causa di Bo yiu homber; pa Bo, amigo cu taduna Dios un ora sol pa siman; pa Bo, ruman cu tin berguenza pa defende Bo religion. Tin tambe lugar pa Bo, Maria Magdalena moderna, y pa Bo, cu ta kere cu negoshi ta negoshi. Pa Boso tur tin lugar den curazon di Hesus.

Pero mi no ta digno pa yuda Boso. Esun cu por yuda Boso, ta Mama Maria.

Laga pues e Mama di Hesus guia Boso.

MAMA MARIA

Mi yiunan, mi tabata pará bao di cruz ora mi único yiu Hesus tabata bai muri.

Mi a tende bisa, 'Mama ata Bo Yiu.'

El a haci mi Mama di Boso tur.

Mi a tende con el a desea di ricibi Boso amor.

E di: 'Mi tin sed.'

Mi yiunan, dun'E di bebe. Lag'E bebe boso amor.

Yega cerca bao di cruz di mi Hesus, pa tende último palabranan di Boso picánan.

CRISTO ***(luz)***
'Ta cumplí... Tata den Bo mannan mi ta entrega mi Spiritu.'

MAMA MARIA
Su a mor a cumpli es ofrenda aki te na fin.
Su curazon sangriente ta habrí pa ricibi tor pena y picánan di hende. Yega cerca mi yiunan, bao di cruz di Hesus.

MUHER I
Dolor ta keda hoben, maske mundo bira bieuw.
Dios Su sabiduria, den nos ta malgastá.
Tur ta haya pues nan parti, di es amarga cruz, pareuw
Cu den curazon di mundo ta pará pa siña nos:
Cu ta es único camina pa nos yega cerca Dios.

MAMA DI HUDAS
E sombra di cruz di Cristo ta cai riba nos bida tristo. Su morto y Su pasión a trece salbación.

PEDRO
Nos no ta sinti nos cu berguenza mas, pa sali pa Cruz di Cristo. Di awor p'adilanti nos lo ta manera barrancanan fuerte den e lamar tormentoso di un mundo di poco fe.

MARIA MAGSALENA
Maske mundo henter ta sentenciá nos, Cristo t'ey pa pordoná nos. Su sanger precioso cu el a drama inocentemente lo laba nos limpi, di tur picá.

SOLDA
En berdad, e Homber ey ta berdaderamente Yiu di Dios. El a bira hende, pa siña nos fiha nos bista na cielo y pone nos pensa awor den termino di eternidad.

NICODEMO
Esun di mas floho ta bini mas último. Pero pa Dios semper nos ta na tempo. El a muri caba, awor laga nos baha Su curpa for di cruz pa nos pone e Curpa desfigurá di Hesus den scochi di Maria Su Mama Dolorosa.

MARIA

(sintá bao di cruz)

Mira na ki manera Bo a bolbe cerca mi.
Den es scochi cu a carga Bo, mi Prenda mas kerí.
Bo curazon mas grandi cu un cero dj picá.
Picánan, cu tin biaha, mas cruel cu hende ta.
Mi pober Yiu, mi Dios, ki un derota. Ya mucho leeuw di
mi, Bo Mama retirá, desfigurá, sangrá, pa un halá di sota.
Manera un rama fresco, rancá y abao tirá.
Atrobe Bo ta drumi, ketu, lorá den paña,
Manera esun maínta, den stal di Bethlehem.
Pero na ki manera, despues di tanto aña,
tur heridá na sanger, mi n' ta tende Bo stem.
Drumi Bo sosegá mi yiu, Bo pia ta labá,
Bo Curpa sacrosanto ta awor tur balsamá.
Señor lo bin spierta bo for di Bo soño hundo.
Ya scochi di Bo Mama ta poco pa Bo awor,
Pa un Dios cu a bira hende, misterio tan profundo.
Pero mañan maínta ta Pasco di Señor

(E ta bai para)

Pa Boso, si mi yiunan, Hesus a wanta tur.
Pa por dona ofensa, di un mundo trastorna.
Bin yuda es Abel tras di e cortina scur
Bin carga Bo ruman den es tumba frieuw cobá
Cera es sepulcro firme, no yora mas awor,
Si, lubida tristeza, mañan bon mardugá.
Mañan maínta yiunan, ta Pasco di Señor.

Mari Di Malpais
un drama di milager adaptá for di e drama medieval Marieke van Nimwegen
pa Raúl Römer

Personahenan

(segun nan ta parse riba ensenario)

TIO *(Pader Anselmo)*
MARI *kende despues ta bira* EME
TANTAN
DIABEL *kende despues ta bira* MANUEL
TIPO I
TIPO II
MASKERON
DIOS
LA BIRGI
UN HOMBER
PAPA DI ROMA

Historia berdadera i milagrosa Di Mari Di Malpais
ku a biba ku diabel mos di shete aña

Hopi hopi aña pasá tabata biba na kunuku, banda di Malpais, un pader bon hende ku tabata yama Anselmo. Serka dje tabata biba un bunita mucha muhé, su subrina, yu di un ruman di dje ku a muri. E subrina su nomber tabata Mari. T'e tabata soru pa tur kos den kas di e tio.

I. Pader Anselmo ta manda su subrina punda.

Un dia a sosedé ku Pader Anselmo ker a manda su subrina Punda p'e bai kumpra kos ku nan tabata tin mester di dje den kas: anto el a bis'é:

TIO

Mari!

MARI

Ablif, ta kiko tio ke?

TIO

Skucha bon kiko mi ta bisa bo, mi yu. Bo tin ku bai Punda pa mi, bai kumpra kos ku a kaba den kas.

Nos mester di bela, zeta pa buta den lampi, binager, salu, siboyo,... ahan, suafel tambe. Ma esei bo mes sa. Ata aki mi ta duna bo mei fuerte, bai Punda bo bai kumpra tur kos ku nos tin mester.

MARI

Sigur no, tio. Mi ta bai unbe.

TIO

Manera mi ta mira aki lo bo no por bini kas na tempu mas awe nochi. E tempu di aña aki ta bira skur masha tempran. Ya ta me'i diesor pasá ei kaba i ta un bon halá

dj'aki pa Punda. Pesei tende aki, si bo mira ku ta bira muchu lat pa bo yega kas promé ku nochi sera, keda drumi na Punda numa serka Tantan mi ruman. Asina mi mes tambe lo keda mas sosegá ku si mi tin ku pensa ku ata bo na kaminda ta krusa mondi den sukú, bo solitu. Anochi semper tin hende malbado ta kana rond ta buska malu pa hasi; si nan mira bo, un mucha bunita, bo so asina, nan ta kapas di molestiá bo.

MARI

Manera tio manda mi, mi ta hasi.

TIO

Kumindá Tantan pa mi, tende. Dios bai ku bo. Korda bon, no lubidá nada, i wak ora nan ta pisa e kosnan pa bo.

MARI

Si tio, te despué.

TIO

Te despué, mi yu. Dios kompañá bo...

(Ma mi Dios ta di kon mi ta sinti mi na laria asina? Ta pasobra Mari a bai Punda e so? Esaki si ta straño. E mucha n' kaba di sali ku ata mi tur ariba abou. Manera mi tin miedu ku lo pasé un kos. Mihó mi a ten'é na kas. Ta ko'i sin tinu laga un mucha muhé bai Punda e so riba kaminda. Pasobra hesú tin hopi hende malu riba mundu.)

II. tantan ta risibi Mari Masha Malu.

Asina anto Mari a sali for di kas di Tio bai Panda. Aya el a kumpra tur kos ku nan tabatin mester di dje. Ma a sosede ku mes un dia ei, Tantan a haña pleitu ku bisiñanan, i ora el a kaba di hasi gera ku nan, zundra nan bon zundrá, e tabata masha di malu, ku ni diabel no tabata por kun'e. Mari a ripará ku ya tabata lat ora el a kaba di hasi tur su rospondinan. Den su mes e di:

MARI

(Ata awor mi a kumpra tur kos ku Tio a pidi mi. M'a laga nan pisa nan pa mi, m'a paga nan, ma den tur esei a bira

asina lat ku ya nochi ta kuminsá sera kaba. Ata un oloshi grandi kologá ei, laga mi mira kuant'or ta. Hesusei, sinkor ta bai bati kaba. Manera mi ta mira aki, mi tin ku keda Punda awe nochi, pasobra ta mas ku tres ora 'i kana di aki pa kas, i seisor ya ta skur kaba. Hn hn, mihó mi keda. Tantan ta biba aki serka. Laga mi bai pidi'é pa mi keda drumi serka dje awe nochi. Anto mañan maínta mi ta lanta bon tempran bai kas bai hasi mi trabou. Ma ata Tantan pará den porta di kas ei. Laga mi kumind'é)

Bon tardi Tantan, Bendishon di Dios.

TANTAN

Ma ta kua e diabel aki? Kon kos ta banda'i fiernu aya, hèn señorita? Ta kiko b'a bin buska aki?

MARI

Ta Tio a manda mi Punda awe bin kumpra hela ku binager ku mas kos ku nos tabata tin mester di dje na kas. I te ora mi ker a kana pasa tur e tiendanan pa mi haña tur kos kumpra, a bira laat, asina ta ku mi no por bai kas mas. Ta p'esei mi ker a pidi Tantan pa mi keda drumi awe nochi aki serka Tantan. Mi tabata ker a bai kas awe mes, ma mihó mi no kana bai kunuku mi so den sukú. Sa tin hende ta wak na kant'i kaminda. Por pasa mi kualke kos.

TANTAN

Wel esta hunga señorita, no. Karizo, mucha, no gaña santu. Bo sa masha bon di unda bo mama a sali ku bo. No bin bisa mi ta rospondi b'a kana hasi henter dia te awor aki.

MARI

Si Tantan.

TANTAN

Sigur no! Ay si! Ta bo pleizir b'a bin buska skondí skondí. Tende un kos aki, yu, bo n' ta kens! Na kunuku band'i bosonan aya tin hopi jonkuman ku n' sa perde pa gana. Awèl bo mester sa kiko mi ke men.

MARI

Ta kiko Tantan ke men anto.

TANTAN

Ay si, hunga santu numa. Tin kos ku hende n' por konta, ma bo sa mes bon ku mi ku tin kasamentu sin pader. Awendía mucha muhé ta hasi manera nan tin gana, i pa mundu ta dams nan ta.

MARI

Tantan, stop. Ta gaña Tantan ta gaña ku m'a hasi malu.

TANTAN

Manera hendenan a konta mi, mi n' ta konfia e kuenta ku bo ta biba den kas huntu ku bo tio ei. Bunita kos! Bo ta berguensa pa nos famía, mal a fruta! Mi mira bo so, mi stoma ta wal, ché!

MARI

Ma Hesús, ta kiko esaki awor. Tur mi kurpa ta tembla. Ta kiko e palabranan sushi ei ku Tantan ta papia ku mi. Un te'i kos malu Tantan ta konta di mi, anto sin mi hasi nada. Mi no ke sa nada mas ku pa Tantan bisa mi si mi por keda drumi aki awe nochi. Ta pa un anochi so.

TANTAN

Ta hoga lo mi hoga mi mes den laman promé ku mi laga bo buta un pia den kas aki. Kita foi mi bista un be, sino bo ta mira kiko mi ta hasi ku bo. Kushi mi ta para kushi aki di rabia.

MARI

Tantan no mester papia asina ku mi.

TANTAN

Mira un mala bestia asina ta bin kondená hende su pasenshi. Ta gana pa mi ranka bo na bo kabei bo tin? Bo tin mi Dios-sa-kon aki kaba. Manera bo ta weta mi aki, ni diabel n' por ku mi, di rabia ku mi tin.

Ni sa mi n' sa mas kiko mi ta bisa. Ken ku mi topa awe mi ta papia malu ku nan.

MARI

Mi Dios ta kiko mi ta haña mi aden? Mi no sa si mi kuhe pariba o kuhe pabao... Kiko mi tin kun'es, mi ta sali bai drum! bou di palu numa, na kant'i kaminda. Mi no tin miedu di peliger. Mi ta bai kai sinta kontr'i trankera enkomendá mi mes na Dios... o na tur diabel ku tin den fiernu.

III. Mari ta bai larga tantan, sali kuhe kaminda di kunuku.

Asina anto Mari a sali bai larga Tantan i bou di yoramentu el a kuhe kaminda kana un bon pida te ora a kuminsá bira skur. E ora ei el a kai sinta konter di un trankera altu, ta yora enkomendá su mes na diabel kada bes, bisando den su mes:

MARI

(Ta un kos so ta keda mi awor, maldishoná mi mes. Sin ku nunka mi a hasi nada, Tantan ta kulpa mi. Ma ta pakiko? Sara hende! El a pone mi tur di malu. Mi ta sinti kon mi rabia ta lanta ku mi. Te mi no por wanta mas. Si mi sigi asina mi ta maldishoná mi mes pa semper... Mama dushi, ta ki tentashon ta drenta mi? Ta mata mi ke mata mi mes? Mi no por dominá mi mes mas o ta perde m'a perde kabes?... Ma ora nan kulpa bo asina, sin ningun motibo, bo tin ku rabia, sino n' ta hende bo ta. Ta kos di pone bo desesperá. I si Dios no ke yuda mi, diabel tambe ta bon.)

Diabel, ku semper ta wak chens pa e haña kondená alma di hende, ora el a tende e palabranan aki el a bisa den su mes:

DIABEL

(Asina mi ke tende! Ban bringa pa e alma aki. Dios a permití mi troka mi mes kaba den figura di hende. Anto un tipo tur afó, si no ta pa esun wowo so ku mi tin, manera ta kai e otro wowo a kita kai for di den mi kara. Un diabel manera ami no tin poder di hasi mi mes perfekto den tur kos, maske kon mi purba. Semper nos ta keda ku un falta, si no ta na kabes, ta na man o na pia. Awor laga mi hasi mi

stem fini asina, papia nèchi, pone tinu bon, pa mi no ofendé mi dushi. Hende muhé bo tin ku kuminsá pa kumpra nan ku palabra...)

Shon bunita, ta di kon bo ta tristu asina? Ta ken ku bo? Bisa mi pa mi bai tuma bengansa pa bo, manera un bon jonkuman. Mi ke ku bo mester di yudansa. Awèl, laga mi konsolá bo un tiki.

MARI

(Tata den shelu, yuda mi. Hesú m'a spanta. Ta kiko a pasa mi? A drenta mi un rel awor ku mi a mira e homber aki. Mi kurason a stop di bati den mi pechu.)

DIABEL

Ay shon bunita, no tene miedu, no! Mi no ta hasi bo nada. Mi ta primintí bo: si bo hasi manera mi bisa bo, i ban ku mi, anto lo bo mira, t'abo lo ta e muhé di mas respetá na mundu.

MARI

Mi shon, mi ta tur trastorná aki pasobra awor ei mi tanta a zundra mi pa tur kos di mas malu ku tin, sin mi hasi nada. Manera mi ta sinti mi awor aki, Dios o diabel, tantu bal. Mi no sa mas kiko mi ta hasi.

DIABEL

(Satanas! Aki mi ta bon pará. E mucha aki ta mal bruhá mes. Tur desesperá e ta. Awe si mi tin speransa di sali ganá.)

Shon bunita, bo n' ke ban ku mi, na mi un tiki amistad?

MARI

Ta ken shon ta?

DIABEL

Ami ta un hende ku sa masha hopi kos. Tur kos ku mi hasi ta sali bon.

MART

I ami no tin kun'es ku ken mi bai. E promé un ku yega ta mi homber.

DIABEL
Si bo na mi bo kariño mi ta siña bo kos ku ningun otro hende no por siña bo. Ta bo lo mi hasi e muhé di mas sabí di mundu.

MARI
Anto bo mester ta un homber masha sabí anto, Ta ken bo ta?

DIABEL
Pasikiko bo ke sa? No puntra mi ta ken mi ta. Sa numa ku mi ke bo hopi bon.

MARI
Ki yama bo, mi amigu?

DIABEL
Manuel Tortín. I si bo ke sa, tin masha hopi tersio ku konosé mi bon.

MARI
Ta diabel di fiernu bo ta.

DIABEL
N' ta nada ken mi ta. M'a bisa bo mi ke bo bon.

MARI
No kere ku mi tin miedu di bo tampoco, no. Satanas mes sali for di fiernu bini serca mi, mi no tin miedu di dje, asina hostiná mi ta awor aki. Pa mi tur miedu a pasa.

DIABEL
Anto mi dushi tur kos ta kla. Si bo ke ban ku mi, hasi net manera mi bisa bo, mi ta siña bo tur kos ku bo ke. Ya ta di dos be ku mi ta primintí bo. I mi ta bisa bo tambe, loke ta prenda ku plaka, bo ta haña kuantu ku bo ke.

MARI
Masha bunita, ma prome ku mi bai ku bo, bo mester siña mi un dje kosnan ku bo di bo ta siña mi. Pasobra hesú mi tin gana di sa hopi kos. Bo ta siña mi tur kos, hèn, n' ta bèrdè?

DIABEL
Palabra di homber. Mi ta siña bo tur kos ku ta pas pa bo sa.

MARI

Spiritismo ta un bon kos. Mi tio sa hopi spiritismo, bo sa? Tin be e sa hasi kos masha straño. E tin un buki ku ta siñ'é saka spiritu malu. N' tin un spiritu pa por kun'é. Si e ke e ta larga diabel pasa den wowo di angúa sin puntr'é ku e ta haña bon. Esei mi tambe ke siña.

DIABEL

Mi leli blanku, tur mi saber ta pa bo, no spanta no. Ma spiritismo nunka mi no a siña, pasobra ta masha trabou pa siñ'é. Si bo kuminsá hasi spiritismo i bo lubidá un palabra o un lèter, y bo no por dominá e spiritu ku bo a yama, bisé e palabra ku mesté, e ta kibra bo garganta pa bo. Bo mes n' ta mira ku ta masha peliger, mi flor bunita?

MARI

Si ta asina, anto mi no ke sa mas. Mi no ke siña nada ku por ta mi desgrasia.

DIABEL

(Esta bon, m'a saka e kos for di su kabes. Siñ'é spiritismo, sigur no, ta pa e buta henter fiernu ariba abou hasi manera e kier ku nos. Lo e bin dominá mi mara mi na un logá ku ni muf mi no por muf. Ami siñ'é kon ta saka spiritu malu? Loko lo mi ta. Mi ta sòru pa nunka mas e no bini mi ku e idea ei...) Skucha kiko mi ta bai siña bo, mi dushi amor, i lubidá e kuenta di spiritismo ei.

MARI

Kiko bo ta bai siña mi anto?

DIABEL

Laga mi splika bo. Mi ta siña bo tur lenga di mundu. Asina tur hende lo tin respet di bo. Pasobra, bo sa kiko yama, no, papia tur lenga di mundu? Anto aínda lo mi siña bo hopi otro kos mas. N' tin hende pa para ni den bo sombra.

MARI

Bo palabranan a konsolá mi. Basta bo hasi manera b'a primintí mi, mi ta na bo disposishon.

DIABEL

Un kos so mas mi tin ku pidi bo, mi imáhen; ta pa bo mes bon.

MARI

Ta kiko bo ke pidi mi anto?

DIABEL

E nomber ku bo tin ei, no, lubidé bo buska un otro nomber. Mari ta un palabra ku no ta kai mi bon. Ta un hende ku yama María a pone ku ami ku mi amigunan ta sufri tantu asina. Nos no ke tende e nomber ei mas. Pa kiko bo no ta yama bo mes Nena, o Margo, o Bel. Mi ta duna bo mi palabra, promé ku pasa un aña, lo bo mira ki probecho e trokamentu di nomber ei lo tin pa bo, bo n' tin idea.

MARI

Ma mi shon, ta pa ki motibu bo no gusta mi nomber? T'e nomber di mas bunita i di mas santu ku tin. Ta un nomber ku tur hende gusta. Mari ta bini di María, mi no ta komprendé ta di kon bo no por wanta e nomber ei. Ami lo no ke trok'é pa nada di mundu. Segun mi no tin un nomber mas dushi.

DIABEL

(A karamba! Tur mi trabou ta perdí si mi no logra pon'é troka su nomber...)

Skucha mi, mi amor, si bo ke pa nos ta huntu, anto bo mester troka bo nomber, maske kon duel bo. Sino n' tin kuenta di keda serka otro. Un kos mas tambe bo mester primintí mi. Pensa bo bon, pasobra primintí ta debe.

MARI

Kiko mi tin ku primintí anto?

DIABEL

Ku nunka mas lo bo no hasi krus. Maske kiko pasa bo, maske ki peliger bo haña bo adén, bo no mester hasi krus nunka mas.

MARI

Ta bon, no; kiko mi tin kun'es ku hasimentu di nomber di Tata, Ma mi noniber si mi no ke perde. Pasobra ta María ta mi uniko konsuelo, tur mi speransa. Kiko ku molestiá mi, ta María mi ta pidi pa yuda mi. I tur dia tambe mi ta resa un orashon p'e, ku mi a siña for di dia mi tabata mucha chikí. For di dia m'a kuminsa haña un tiki sintí mi stima María. I no ta kos ku nunka lo mi falta. Maske kon malu mi komportá mi, Dios libra mi lubidá di alabá María.

DIABEL

Bon, Pasobra bo ta asina loko ku e nomber ku bo tin ei, mi ta pidi bo mas presis anto: mi ta haña bon ku bo keda ku e prome lèter di bo nomber, mi prenda.

Ta lèter *M*. P'esei for di awe bo yama Emè. Tin hopi hende muhe yama Emè.

MARI

Wel si mi no por keda ku mi mes nomber, pa nos no tin mester di bringa ku otro, laga mi keda ku esun lèter so numa anto. For di awe unda ku mi pasa ta Emè mi ta bisa nan mi yama. Ma korda bon, ta kontra mi gustu.

DIABEL

No tene miedu; si promé ku pasa un aña tur kos no ta bai manera bo ke, tira falta riba mi numa. Laga nos kuhe un barku bai Puerto Cabey, anto djei nos ta buska moda di yega Caracas. Aya sí nos lo por biba bon. Promé ku nos yega aya, lo bo a siña papia tur lenga ku bo tin gana di papia, manera m'a bisa bo; anto aínda hopi otro kos mas ku bo tin gana di sa. Lo bo kome bon, bebe bon.

Basta bo sòru stima mi pa mi tambe stima bo. Lo bo mira kon t'abo ta bin manda den mundu aki...

(Ma e alma di bo ei, dia bo muri, ta pa mi e ta.)

Desputs di e palabranan aki Emè ku Manuel a buska un barku ku a hiba nan Puerto Cabey. Aya nan a keda dos tres dia pasa masha bon, paga gastu pa tur hende ku a bin kome i bebe ku nan.

IV. awor nos lo lubida eme ku Manuel un ratu pa nos bai mira kiko a para di Pader Anselmo, eme su tio.

Despues ku a pasa dos tres dia sin ku Mari, ku awor yama Emè, a bolbe, Pader Anselmo ku tabata anshá ta unda su subrina por a keda, a bisa den su mes:

TIO

Mi ta tur na laria. Ta kon Mari mi subrina a keda Punda tantu asina, djis p'e bai kumpra dos tres pida kos. Anto m'a bis'é ku si nochi ser'é promé ku e bolbe, o si e tin miedu, e bai drumi serka mi ruman, kaminda mi mes tambe semper sa keda ora mi bai Punda.

Mi no por haña sosiego tanten mi no sa ta kiko a para di dje. Si ta un desgrasia mester a pas'é, Hesú, lo ta mi morto, pasobra mi no por biba sin dje. For di chikitu m'a kri'é. Mi no ke pa nada pas'é. Ma ta masha lihé pa gaña un pober mucha muhé trastorná su kabes p'é. P'esei laga mi sali bai Punda un be aki pa mi haña sa di dje. Maske hopi be ta asina hende sa tende kos ku nan no tin gana di tende.

Asina Pader Anselmo a sali bai Punda, bai kas di su ruman muhé puntr'é pa Mari su subrina. E muhé, ku ta gusta dal su beter, a respondé Pader Anselmo masha malu, bis'ele ku e no sa dje mucha. E ora ei Pader Anselmo a bira masha tristu, i el a bisa su ruman:

TIO

Ai Dios mi ruman, mi ke ku bo ta gaña mi. Kon bo ke bisa mi awor ku bo no sa di Mari?

TANTAN

Mira aki, homber kèns, mi no ta gaña bo nada.

TIO

Mi ruman, mi ke ku bo ta gaña mi.

TANTAN

Bai busk'e bo ta hañ'é den kualke kas skondí ei. E tin ku biba tambe, no.

TIO

Mi ruman, mi ke ku bo ta gaña mi. No bisa mi ku bo no sa nada di dje. Mi ke ku bo ta hole bibida. I kaba bo ta manera sará pasobra m'a bin puntra bo desentemente ku b'a mirele.

TANTAN

Desentemente, ay si. Anto bo ta hasi net manera ta serka mi e ta. Ta basta dia kaba ku e mucha a yega aki bisa mi: Tantan por laga mi drumi aki awe nochi, pasobra mi tin miedu di bai kas awor lat aki mi so.

Por tin ladron o mal hende riba kaminda.

E ora ei m'a bis'é e bai numa kaminda el a sinta pasa pleizir henter dia kaba.

TIO

Kon? Pasa pleizir henter dia? N' por ta!

TANTAN

Ora mi bisa bo un kos, kere mi. Bo ke ku ta bebe m'a bebe, no. Ma bo mester a weta e subrina di bo ei ora el a yega aki serka mi. Che! Anto ora m'a hala su atenshon riba esei, el a rabia ku kasi e por a kome mi bibu.

El a kuhe su kaminda bai, blo ta zundra numa. I for di e dia ei mi no a mira nos dams mas.

TIO

Esta malora, no. Dios Tata na shelu, ta unda e mucha por a hinka su kurpa.

TANTAN

No hunga kens; bo mes por komprendé ta unda lo e ta. Tin hopi hende homber ta kana buska kos di hasi awendia.

TIO

Ma mi rumán, kon bo ke papia asina! Bo ta nami pena.

TANTAN

Bo mester a ser'éle den un doshi, anto awor lo bo no tabatin e pena aki. Ma mi tata, ta kiko bo ke, homber! N' ta nada no. Laga e mucha hasi manera e tin gana un tiki.

Miseria lo e no pasa, kontrario!

TIO

Ni skucha mi no por skucha mas. Ta manera mi kurason ta parti for di otro na pida pida. Awa ta yena mi wowo...

(E ta resa)

La Birgi, Mama di Señor, ku mi ta stima, ku tur Diasabra mi ta resa na bo pía, yuda mi awor ku mi ta haña mi den miseria.

San Antoni, ku e Niño den bo brasa, pa ken m'a sende tantu bela den mi bida, pa fabor, no bandoná mi awor... Mi ta bai buska tur kaminda, puntra tur hende ku nan no sa nada di dje.

Hesú ta duru perde un hende ku bo stima.

Asina Pader Anselmo a sali bai laga su rumán. Tristu tristu, pasobra e no por a haña notisia di su subrina.

V. mari su tantan ta mata su mes.

Den tur esei dia pa dia Tantan tabata hañ'é den mas apuro. Pa e paga un debe ku e tabatin, el a kobra plaka na Banko bou di nomber falsu. Ma un debe ta trese otro, i asina kada bes e mester a usa nomber falsu p'e kobra was plaka paga debe kun'é.
Anto awor a sali na kla ku su marchantenan ku e tabata hasi bruha pa nan, a kuminsá keha ku su bruha no ta sirbi, i ku ta ranka e ta ranka plaka for di nan. El a tende na kaya ku nan a sera kabes pa bin bati'é anochi.

TANTAN

Malditu sea!! Awor si no tin speransa mas. E mala diabelnan ei bin baha riba mi awe nochi, ta tur mi kurpa nan lo skerf pa mi.

Mi no tin kaminda di skonde.

Ningun hende no ke mi. Anto si mi bai warda di polis bai pidi ausilio, nan tin ku puntra mi mi nomber, haña sa ku ta ladron mi ta. Kon mi ta hasi awo, Satanas.

Ta kiko mi ta mira ta dobla skina di kaya ta bini mi tras

ei? Ta dos polis! T'ami nan ta buska.

DIABEL

Esta bon, awe si mi ta korta maíshi. E alma aki ta pa mi, n'tin awa pa lab'é.

TANTAN

Mi no por mas. Satanás, yuda mi!!

DIABEL

Mi t'ei, mi t'ei. Ma yudansa no tin mas pa bo. Tur kos ta perdí, tur kos ta perdí.

TANTAN

Tur kos ta perdí? N'tin moda mas? Awel, mi ta bai kas bai mata mi kurpa ku kuchú; toh mi ta kondená kaba.

DIABEL

Ban hiba e alma aki pa Satanás, ya e por kima pa semper den kandela di fiernu. Ta asina nos ta pone hende hinka nan mes den malora, pa despues nan desesperá kondená nan mes. Esta bon trabou m'a traha. Laga mi kore bai piki'é.

VI. eme ku Manuel ta bai caracas, okashona hopi desordu ku maldad.

Despues ku Emè ku Manuel a pasa poko dia na Puerto Cabey, nan a sigi biaha bai Caracas. Aki Manuel di ku Emè:

MANUEL

Ata nos na Caracas. Awor nos ta ban gosa, biba bon poko. Bo ke nos drenta aki bebe ki' ku ta, pa nos lubidá kansansio di biaha?

EME

Drenta unda? Den e botikin ei?

MANUEL

Si, dushi, O nò, mihó nos no drenta. Laga nos sinta na un dje mesanan afó riba asera aki mes. Ta aki bo ta topa tur sorto di hende ku gusta pasa pleizir.

Shootu, parandero, hungadó di plaka, muhé di bida, ladrón ku ta buska kos di hende pa piki bai kun'é.

EME

Si, laga nos keda aki. Mi tin masha gana di mira e kosnan ei. Ata un mesa bashí aki. Bini.

MANUEL

Sinta bo, mi amor.

Ban mira, tersio! Hasi lihé trese un bon kos di bebe pa nos aki. Ta piká p'e para zir den boko.

SIRBIDO

Kiko shon ta tuma?

MANUEL

Pa mi, un bon rom. I pa e dams aki, un glas di biña pa kenta curpa, dun'é kurashi. Ki bo di?

SIRBIDO

Mi ta tres'é un be.

Un rom dòbel! Un glas di biña!

MANUEL

Yena e glasnan bon!

TIPO I

Tata! Un palu di galiña a kaba di drenta ei!

TIPO II

Si...! Anto mira e tipo ku a drenta kun'é.

TIPO I

Bo ke nos ban sinta na nan mesa? Anto si ta su dushi, nos ta kit'é for di dje.

TIPO II

Si e tersio hera kik, awe nochi mes nos ta pas'é su kuchú. Hesú e demoño tin mala fashi, karamba!

Ma e muhé si ta bon! Loke t'e a nek, te bula! Bo t'ei?

TIPO I

Ma ta lei, no...

Bon dí'e Dios, amigu!

MANUEL

Bosonan ke un beter?

TIPO II
Masha danki, nos mes tin kaba. Ma bo ke nos bin sinta na bo mesa un ratu?

MANUEL
Kuantu ratu ku bo ke. Ami nunka sa nenga bon kompania.

TIPO I
Si no ta muchu trimintí di mi parti, no, ta di banda di unda bosonan ta?

MANUEL
Di banda di Puerto Cabey.

EME
Manuel, mi amor, bo no ta korda bo a siña mi ta kon ta kalkulá kuantu gota di rom tin den un labizjan?

MANUEL
Sigur no, mi dushi. Ta ayera m'a siña bo. Bo sa aínda ta kon?

EME
Kon por laga. Bo ke pusta?

TIPO I
Kompai, kiko bo mucha muhé di ei?
Ku e por kalkulá na bista asina kuantu gota di rom tin den un labizjan? Ta kos ku nunka mi no a tende.

MANUEL
Esei ta nada. E sa hopi kos mas aínda. Nunka di bo bida bo no a topa un muhé manera e. E sa musik, e sa traha poesía, e sa kura hende.
E ta para kualke doktor ku a studta na Merka o na Europa.

TIPO II
Ma kompai, laga e mustra nos anto kiko e sa.

TIPO I
Laga mi manda un beter promé si. I pena la bida es un ku hera stroba bo! Lo e mira kon ta par'é!

MANUEL
Emè, mira karta pa nan, bo ke? Bosonan sa, e por konta

bosonan tur kos ku a pasa den bosonan bida, for di dia boso a nase, te dia di awe.

EME
Ay no, Manuel!

MANUEL
Pa kiko no, Emè? Bo hasi asina nan ta kapas di kere ta sa bo no sa ta kon ta mira karta.

EME
Ma mi no sa drechi. Miramentu di karta ta un kos ku bo no por siña, ta nase bo mester nase kun'é.
Tur otro kos, basta bo pon'é bo pa siña nan, bo por siña. Ma mira karta si no. Mi tin miedu pa mi no bruha.

TIPO II
Ma mi prenda, ta roga hende tin ku roga bo?

TIPO I
Purba numa, n'ta nada. Ata un baraha di karta spañó aki.

EME
Hn, hn! Mi mes baraha!
Ma mi mester di silensio si. Sino mi ta bruha.

TIPO I CU II
Silensio! Silensio! Miramentu di karta!
Silensio!

Tur e hendenan ku tabata sinta bebe dilanti di e botikin ta keda ketu lanta bai para rond di e mesa kaminda Emè ta bai mira karta.

EME
Abo, ki yama bo?

TIPO I
Pedro Marino.

EME
Bon. Skucha kiko mi ta bisa bo.
B'a nase dia 22 di Maart, na Coro. Bo mama yama María Petronilla. Bo tata... bon, laga nos salta esei.

TIPO I
Nò, pa kiko?

EME
Sera bo boka pa bo no stroba mi. N' ta tur kos tur hende mester sa. Si mi hasi un fout, bo bisa mi.

TIPO I
Te awor tur kos ku bo a bisa ta presis manera ta.

EME
Awel, laga mi sigi anto. Dia bo tabatin seis aña bo mama a manda bo skol di pornada na Coro. Ma ta dos aña so bo a bai skol si.

TIPO II
Oh, anto semper b'a gaña mi ku ta skol di plaka b'a bai, te kaba tur klas.

TIPO I
Gaña bo, no.

TIPO II
Si, gaña mi.

TIPO I
Bisa un be mas ku mi ta gaña pa bo mira kiko mi ta hasi ku bo.

EME
Ma karamba, bosonan ta stroba mi. Asina mi no ta mira nada mas pa bosonan.

Mira di ora kaba Manuel tabata buska manera di harma un bringamentu. El a trapa un di e tiponan ku tabata pleita duru riba su pia, traha un kara masha inosente.
E dos tiponan a kuminsá bringa ku otro, ku masha desordu, ku sakamentu di kuchú.

VII. manuel ta sigi okashona bringamentu ku matamentu na Caracas.

Asina Emè ku Manuel a keda biba na Caracas. Tur dia, pa instigashon di Manuel, tabatin bringamentu den e botikin, ku

kasi semper tabata kaba ku hinkamentu ku kuchú. I hopi kos kriminal mas ku ni konta hende no por konta.
Manuel tabata sinti su mes gosá i e di den su mes:

MANUEL

Aki si m'a traha un bon trabou. Mi ta spera ku lo kai maske ta algu afó pa mi kompainan den fiernu. Si mi keda manda poko tempu mas den e logá ki, ta hopi alma mes Satanás lo haña p'e pasa su dianan kun'é.

Lo tabata basta kens di mi parti si mi bai for di aki awor. Pasobra tur hende ku ta hiba bida di shouru, tur hungadó di plaka, bringadó, kaweta, muherero, muhé di mal bida, t'aki bo ta topa nan.

I ta di e hendenan ei mi tin ku saka mi probechi. P'esei t'aki mes mi tin ku keda. Mi ta bai puntra e doño di e botikin kuantu e ta kobra mi pa mi ku Emè keda biba aki, esta, si e tin un kamber huur ku nos pa nos biba aden. Una bes ta aki ta mi kas, mi por drenta sali manera mi ke. Anto mi por wak mi chens pa kada be mi harma desordu, trese bochincha ku bringamentu den hendenan.

Promé ku aña kaba mi ta sòru pa tin mas cu shen matamentu. Ganashi ta pa Satanás. Lo mi hasi manera ta dokter mi ta, si, dokter hasidó di bruha.

Mi ta siña Emè tambe. Karamba nan lo tin respet di nos. Lo mi siña nan tambe ta kon ta deskubri plaka derá. Anto Emè ta mira karta pa nan. No kos ku pasa so, ma kos ku tin ku bin pasa aínda tambe. Promé ku un luna tur kaminda nan lo menta nos nomber. Sin konta mes kuantu plaka nos lo gana. Anto Emè mi dushi, dia pa dia lo e bin stima mi mas. E kens, promé ku aña kaba lo el a yuda mi kondená mas di mil alma. I su mes alma tambe!...

Basta den shelu ariba aya nan no stroba mi si; sino m'a nek.

VIII. eme ta kuminsa sinti ku su bida ta un bida di piká.

Despues ku nan a pasa poko tempu na Caracas, Emè a kuminsá komprendé ku ta un bida masha malu e tabata hiba, pasobra pa su via Manuel tabata pone hendenan hasi hopi maldad tur dia. Anto Emè a bisa den su mes:

EME

Tin be mi kabes ta bati aden ora mi pensa ta ki bida di piká esaki ta.

Mi tin fis di mi mes. M'a hasi manera no tin shelu mas, ta sigi kaminda di fiernu. Tur dia kasi tin matamentu di hende aki, i mi sa ku ta pa mi tur e kosnan ei. I mi sa tambe ku ta e malditu Manuel ei su falta. T'e ta kausa di e maldadnan aki. Maske nunka e no a bisa mi e mes, mi ta sinti den mi kurason ku ta un diabel e ta, un diabel ku a sali for di fiernu...

Tantan, Tantan, ta bo ta kulpa ku mi ta bai perdí. Ta bo zundramentu a pone ku mi a bira manera mi ta aki, un hende di kaya sin honor.

Maske kuantu mi keha o yora awor, ta lat kaba, mi no por bolbe mas.

Dios a bandoná mi pa semper. Mi tabatin kustumber di resa tur dia na honor di La Birgi, ma awor ni esei mi no sa hasi mas. Anto Manuel no ke pa mi hasi krus tampoko. Esei no ta bon señal, pasobra ta diabel sa tin miedu di krus...

Ma pasi kiko mi ta kibra mi kabes, mi n' sa. Toh ta laat kaba. Hei, ata mi ta mira dos kompai ta bini ei ku mi a palabrá ku nan pa nos topa awe den bodkin. Lubidá ko'i loko, ban pasa un rato alegre.

IX. manuel ta sigi ku su mal akshonnan.

Un ratu despues ku Emè a bai sinta serka e dos amigunan den botikin, ata Manuel tambe a yega. El a bolbe sembra pleitu den

nan, te ku un a hinka e otro mata. Despues Manuel a kohe es un ku a mata e otro bai pafó kun'é kaminda di kunuku, kaminda el a bolbe mata un otro homber, pasobra Manuel a gañ'é ku e homber aki tabatin hopi plaka den su saku.
Bon kontentu Manuel a bisa den su mes:

MANUEL

Satanás ku tur su diabelnan den kouch'i fiernu! Mira kon tur dia mi ta gaña pueblo aki. Nan tin mi pa masha gai. Mi ta bisa nan presis ki malu nan tin i tur ta haña miedu di mi, hasi manera mi manda nan.

Pa tur hende mi tin konseho.

Hende muhé mi ta siña nan ta kon nan tin ku hasi pa homber ta loko nan tras.

Nan ta trastorná e hombernan kabes asina tantu, ku e burikunan ta kore bai tuma nan morto sin sa.

Satanás lo ta lembe boka. Anto awor hasta mi ta yuda nan buska plaka skondí, e kensnan. Ta ayera un a haña su morto asina. M'a mustr'é kaminda tabatin plaka derá bou di tera, bou di un stal di kabai. El a kere mi ora m'a bis'é ku ta net bou di e pilá ku henter e stal ta wanta ariba. M'a splik'é ku e mester koba den tera pa e haña e plaka.

E goloso a kuminsá mes ora, ma segun e ta koba, e pilá ta perde tera p'e wanta ariba, te porfin, bradam, ata pilá ku stal ku tur a bini abou dera nos amigu...

Ma awor mi tin idea di hasi hasta milager pa nan, basta ariba aya den shelu nan no disidí di stroba mi. Ku milager si ta pa Dios mes nan ta weta mi.

I kon ku ta, despues nan ta bin kompañá nos den fiernu.

X. eme ta pidi Manuel pa e bai Corsou bai bishita su famianan.

Despues cu Emè ku Manuel a biba seis aña na Caracas, kaminda pa nan instigashon a pasa masha hopi kos malu, Emè a kuminsá haña gana di bai weta su hendenan na Corsou. El a pidi Manuel bai kun'é bai bishitá nan. Manuel a kontestá:

MANUEL
Emè, mi no gusta ncnga bo un fabor. Bo di bo ke bai bishitá bo famíanan?

EME
Si, laga nos ban, hen?

MANUEL
Mi dushi, mi no gusta nenga bo un fabor.

EME
Mi tanta na Punda, mi tio na Malpaís, mi tin seis shete aña sin mira nan.

MANUEL
Ta p'esei mes mi no ke nenga bo e fabor aki. Mi ta primintí bo, nos ta bai bishitá bo hendenan.

EME
Ni sa mi famíanan no sa ta unda m'a bai; kasi pa nan kere ta guli tera a guli mi. Anto Hesú mi tio ta stima mi. Mi tin sigur ku el a yora masha pasobra m'a bai lag'é.

MANUEL
(T'e tio demoño ei ku ta hunga santu ta nek mi ku su resamentu, kada be ku mi kere ku awor si mi tin Emè dominá.

Mira di tempu kaba lo mi a kibra e mucha su garganta p'e, si no ta pa e resa ku e tio ta resa kada be, pidi yudansa di e muhé ku nan ta yama Reina di Shelu. T'e ta pon'é skapa for di mi man. Mi no ta logra nada asina. Mara mi por a haña chens.)

EME
Ki bo di, Manuel?

EME
Ki bo di, Manuel?

MANUEL
Nada, Emè mi amor. Mi ta laga bo bai bishitá bo hendenan, manera bo a pidi mi, si ta asina gana bo tin. Bai serka e doño di e botikin bo pag'é loke nos deb'é pa e kamber. Anto mañan nos ta barka bai Corsou, pa nos bai bishitá bo tio ku bo otro famíanan. Kaminda bo hiba mi ta bon. Ami ta kla.

EME

Mi ta bai puntra ta kuantu plaka di huur nos mester paga aínda.

MANUEL

Ta bon, mi dushi. Bo no tin mester di para liga delaster un sen kun'é, abri man numa...

Mi ta kere lo ta bon pa mi si nos bai bishitá e pader ei ku e ta yama su tio. Si mi hera hañ'é mal pará, lo mi kibra e malditu su garganta p'é. Ora mi kaba di kita e karizo ei for di kaminda, anto si Emè ta di mi. Mi por domin'é manera mi haña bon. Ma pió ta ku maske kiko mi hasi, no ta sirbi mi di nada, tanten e Shon Grandi ariba aya no permití mi hasi manera mi ke. Sin dje, ni muf mi no por muf.

XI. eme ku Manuel ta biaha bai Corsou.

A sosedé anto ku Emè ku Manuel a biaha bai Corsou, i nan a yega Punda net dia di proseshon di La Birgi.

MANUEL

Bon, Emè, ata nos a yega Punda. Bo ta kontentu awor? Anto awe ta net dia di fiesta. Bo di bo tanta ta biba aki, bo no ke bai bishit'é?

EME

Si, mi ta bai bishit'é. Ma no ta ko'i kere si ku lo e laga mi drumi na su kas, o ku lo e na mi pida ko'i kome.

Pa banda di dje, ta palabra malu lo mi haña, ku zundramentu di mas onbeskop ku tin, manera el a yega di hasi un be kaba. Ta su palabranan bestial sin motibu a pone mi ta biba e bida di desordu aki.

MANUEL

Kere mi, mi prenda, mi konsuelo.

Bo no tin mester di bai serka djé mas. Bo tanta tin me'i tres aña morto kaba.

EME

Kon? Morto?

MANUEL

Si, mi kurason.

EME
Ta kon bo por sa, Manuel?

MANUEL
Mi sa sigur.

EME
Hesú ta duel mi.

MANUEL
Toh, ta asina mes.

EME
Ma para, ta kiko mi ta weta ei? Laga nos ban wak, promé ku nos kita aki fo. Mira kuantu hende rondoná ei. Ta kiko tin? Puntra ken ku ta.

MANUEL
Ay, mi amor; ta un komedia nan ta bai hunga.

EME
Ahan, berde, tur aña nan ta hunga e komedia ei dia di La Birgi. Komedia di Maskerón. Ta un komedia masha masha bunita, bo sa? Mi tio semper tabata sa bini Punda bin mir'é. Ay Manuel, laga nos ban mira, no!

MANUEL
Ta ko'i mucha chikí. Kon bo gusta ko'i kens asina, hen? Ban unda ku ta kaminda nos por kome un bon pida karni asá, bebe un kos di kenta kurpa.

EME
Ma Manuel, e komedia ta masha bunita. Mi tio a yega di bisa un be ku e komedia aki ta mihó ku hopi predikashi. Nan sa konta historia masha bunita den e komedianan ei. Awel no rabia, dushi, mi tin masha gana di mir'é.

MANUEL
Bo sa, mi no tin gana di laga bo bai mira.
(Rabu di Satanás, mi ta yen di miedu aki pa e no tende un kos den e komedia ei ku por pon'é haña duele, drecha su bida. Pasobra anto si tur mi plan ku m'a traha a frakasá.)

EME
Ay Manuel, laga mi bai mira.

MANUEL

Ta bon anto; ma bini trobe asina mi yama bo, sino mi ta rabia.

XII. eme ta bai mira komedia di maskeron.

Asina anto Emè a yora Manuel te ora el a lag'é bai mira e komedia. Ma manera bosonan a tende, ta di mala gana Manuel a lag'é bai. E komedia a kuminsá asina aki:

MASKERON

Brrrrrrbrrrrr! T'ami, Maskerón, abogado di Satanás. Mi ta bai pleita mi kaso dilanti di Hues den Shelu. Ta pakiko e tin tanto miserikordia ku kompashon pa rasa humana asina, anto nos, pober diabelnan, ni aktu e no ta aktu nos. Maske ta un hende so hasi tur maldad ku tin den mundu, basta e tin un bon kontrishon, i propósito firme di drecha su bida, e ta haña grasia i pordon di Dios. Anto nos, pober Espíritunan, ku uniku malu ku nos a yega di hasi ta djis un pensamentu sobèrbè so, nos ta haña nos bentá den abismo di fiernu, sin nun sorto di speransa, den un eterno dolor kruel. Ami, Maskerón, abogado di Satanás, mi ta bolbe puntra bo, Dios di Miserikordia, pa kiko bo ta nenga nos bo pordon, na ora ku bo no ta nenga hendenan, ku tur dia ta hasi piká di mas grandi ku tin?

DIOS

Mi tin pordon pa tur hende ku haña kontrishon promé ku nan bida kaba. Pa tur hende ku rekonosé na tempu ku ami ta un Dios di miserikordia y hustisia.

Ma esnan ku tin un kurason manera pieda, ku ta sigi ku nan bida bergonsoso, ku no ke kombertí nunka, nan mester senk huntu ku Satanás den abismo di desesperashon.

MASKERON

Bo hustisia hopi be ta sali robes, maske kuantu nan di ku

ta un Dios Hustu bo ta. Den tempo di Testament bieu, ku Abraham, ku David, ku Moisés, den e tempu ei si hende por a yama bo hustu.

Bo tabata bergonsá hendenan, bo tabata kastigá nan pa kualke kos malu ku nan pensa so nu ma. Ma awendía, yu no ta respetá nan mama mas, nan ta lanta kontra nan tata, ruman ta zundra otro, y toh, basta nan tin un bon kontrishon, nan por probechá di bo miserikordia.

DIOS

Ta pa kiko m'a laga nan klaba mi na krus anto, ku tantu doló, ku tantu berguensa? Ta pa tur hende por haña pordon serka mi Tata den Shelu, grandi ku chiki ku tur.

MASKERON

Ta p'esei mes awor bo mester bai mas duru ku nan. Bo mester rabia mas ku nan, mas ku promé nan aya.

Pasobra nan a rank a bo pañanan for di bo, mata bo di un moda bestial, i b'a aseptá morto pa nan mes bon.

I ata awor mas ku nunka nan ta landa den piká, nan ta hasi kos horibel ku ni konta bo no por konta. Ken ku pensa bon, nan kurpa ta kuhe rel ora nan mira ku awendía hende ta hasi kos ku promé aya ni pensa nan no tabata tribi pensa.

DIOS

Ei bo tin rason, Maskerón. Hende a bira ta stima piká asina tantu, ku si nan no drecha nan bida, ta mi spada di hustisia mi tin ku laga baha den nan pa kastigá nan, ta mi plaganan teribel mi tin ku manda pa nan.

LA BIRGI

Mi yu, ta nami pena ku bo ke manda plaga pa nos hendenan; hasi mi un fabor, laga nan biba na pas poko tempu mas. Manda nan kualké señal promé, manera bo sa tin kustumber di hasi, laga tera tembla, laga solo sali dòbel, laga nan mira stres ku rabu.

Anto e milagernan aki lo mustra nan ku bo ta masha

rabiá ku nan; e ora ei kisás nan lo laga piká para un banda, pa miedu pa bo no kastigá nan mas aínda.

DIOS

Nò, mi Mama, ta trabou perdí. Masha hopi be kaba m'a manda nan señal pa spanta nan. Malu, gera, flakesa, kos ku mester pone nan stop di hasi piká ofendé mi. Ma mas bo primi nan, mas kruel nan ta bira, i nan no ta pensa ku un dia nan lo muri, bai kima den eternidad. Nan ta bisa: Miedu? Pasikiko? Basta na mi ora di morto mi sklama na shehi, Dios miserikordioso ta duna mi pordon.

XIII. eme ta kuminsa haña kontrishon.

Sigún Emè tabata skucha e komedia aki, el a kuminsá pensa riba su mal bida, i su kurason a bira tristu. El a bisa den su mes:

EME

Mi Dios, esta un desosiegu den mi pechu, awor ku mi a mira e komedia aki. M'a tende asina tantu berdad, ku mi konsenshi a kuminsá molestiá mi.

MANUEL

Boa, ta aki bo tin idea di keda para? Ban mira. Ta kon bo gusta tende hende papia ko'i loko asina? Laga nos ban, mi amor.

EME

Nò, no yama mi; no hala mi na mi paña. Ken ku ke por bai, ma loke t'ami, mi no ta kita aki fo, tanten e komedia no kaba.

MANUEL

(Ma Satanás, yuda mi! Esta tròbel no, ata awó e ke keda para aki. Mi tin miedu pa e no haña idea di troka su bida. E hendenan ei ta papia muchu ko'i loko tambe p'e tende. Mi ta warda un ratu mas, anto si aínda e no ke ban, ta bati lo mi bati'é kit'é aki fo.)

XIV. eme ta sigi mira e komedia.

Asina anto Manuel tabatin gana di stroba Emè di mira e kamedia. Ma Emè a keda tende, sin maha sa kabes ku Manuel ke

o laga di ke. I e ko media a sigi:

MASKERON

O Rey di Shelu, i di tur kos ku tin na mundu, Dios di Hustisia, ku ta sintá na altu, pakiko bo no ta duna Satanás ku tur su Diabelnan permit pa nos ban kastigá hendenan un tiki, pa nan pikánan i nan maldad. Sino nunka mas bo no por pone fin na nan mal akshonnan.

Bo man di hustisia mester drama kastigu pa hendenan rekonosé bo poder.

DIOS

Maskerón, mi ta kere berde ku a la fin lo mi tin ku duna boso permit pa molestiá hendenan un tiki. Pasobra nan no ta haña miedu tanten nan no sinti kuchu riba nan garganta.

LA BIRGI

Mi yu, tene pasenshi, pasobra hendenan
lo kombertí un dia, lubidá piká;
no kore kastigá nan ku tantu purá.
Kord'e pechunan ku a duna bo lechi,
kord'e skoch'i mama ku b'a nase aden,
korda e doló ku bo mes a sufri,
korda tur e sanger ku bo mes a drama.
N' ta pa nan bon, pa nan salbashon?
Pa nan por a haña pordon serka bo Tata?
Ta bo mes a bisa, ta bo mes a splika:
Maske un hende so a hasi tur piká,
Tur kos di mas malu ku por tin den mundu,
Basta e kombertí, pidi bo pordon,
bo ta para man abrí pa risibi'ele.
Ta bo mes palabra, i tur hende sa.

DIOS

Asina mi di, mi mama. I mi no tin duele ku m'a bisa asina. Ainda mi ta bolbe bisa: Maske un hende hasi tur piká e so, hasi tur kos malu ku bo por imbentá, basta e tin kontrishon, lo e salba su mes. I si mi mester kere ku

un alma so ta kore peliger di bai perdí, lo mi ke sufri dòbel doló ku mi a sufri kaba, pa yud'é...

Ay mi yunan, pensa bon kiko m'a bisa boso!

XV. eme ta hana kontrishon, pleita cu Manuel

Mas Emè tende e komedia, mas e tabata korda su pikánan. I el a bisa:

EME

Awor sí mi no por wanta mas. Awa ta basha for di mi wowo, kore na mi kara, pipita grandi. Mi konsenshi ta kome mi awor ku m'a tende e palabranan aki.

Ay, mi Dios, mi Señor. Si mi ke kombertí, ta posibel pa mi tambe haña pordon serka Bo? Te aínda nunka mi no tabatin duele di loke m'a hasi. Mi ke ku no por. M'a permití mi mes hasi muchu piká, m'a hasi manera mi ke muchu, meskos ku un bestia sin sintí. Tera, abri bo guli mi. Mi no ta bal ni pa mi kana riba bo.

MANUEL

(Satanás, kon mi hasi!! Mi wowo ta skupi kandela di rabia. At'e kriatura ta par'e so ta yora ei!! Kontrishon e tin! Hn!)

Tende aki, laga nos buska un bon lugá nos ban sinta gasta un pida kos.

EME

Demoño malu, no papia ku mi, bai laga mi. Ta kende a manda mi skohe bo, hen! Anto abo mes, mi Dios, m'a lubidá Bo. Mi kurason ta skruf sera den mi pechu, di duele ku mi tin. Mi n' por mas, mi ta bai, mi ta bai...

MANUEL

(Satanás ku bo pia di chubatunan, yuda mi. Maske kuantu mi grita, yora, skupi kandela, e mucha no ta aktu mas kiko mi bis'é. Asina mi trabou ta perde tur su balor.)

Ban! Ma demoño, ban, no! Sino manera bo ta pará ei mi ta kuhe bo benta bo den boka di fiernu.

EME

Señor, tene miserikordia di mi!

MANUEL

(Ahan, ta asina kos tin, no? Awor mi sa sigur ku ta su konsenshi ta traba kun'é. Te ariba aya den nubianan mi ta his'é pa mi bent'é abou. Anto si aínda e no muri, ta masha sueltu mes e tin.)

Para, mi ta hisa bo bai den laria ku bo.

Ora el a kaba di bisa e palabra nan aki, Manuel a kuhe Emè his'é bai kun'é, mas altu ku tur kas, mas altu ku misa.
Tur e otro hendenan ku tabat'ei a keda para mira bon spantá, sin sa ta kiko esei ke men.

XVI. manuel ta kuhe Eme bent'e abou i Eme ta rekonose su tio

Ora Manuel a kuhe Emè his'é bai kun'é mas altu ku tur kas, el a lag'é dal abou den kaya, keriendo ku asina lo el a kibra su garganta. Hendenan tur a spant a masha pisá. Pader Anselmo, su tio, ku tambe tabat'ei ta skucha e mes komedia, a puntra su mes ta kiko esei ta awor, i ta ken a kai abou for di te den laria asina. El a bisa un homber ku tabata pará band'i dje:

TIO

Si e no a kibra su garganta, anto ta un milager mes mester a sosedé. Mi no por mira hende sufri asina. Bo sa ta ken e muhé ta?

HOMBER

Mi tin gan'i bai mira si mi konosé. Ma tin asina tantu hende ta pusha ta primi, ku bo no por yega serka. Sigi mi numa, pader, nos ta traha un buraku pa nos pasa. No kere ku mi no sa ta kon tin ku bringa pa pasa den hende, no. Ata, pader, mira. E pober ta for di su konosementu.

TIO

Ta di komprendé. Tata, yudami!!

Mi sanger a kuaha den mi kurpa. Mi ta sinti mi ta bira steif. Amigu, yuda mi, pa fabor!

HOMBER
Ta kiko a pasa pader? Pader parse morto!

TIO
Mara mi por muri berde awor ku m'a mira e desgrasia aki. Mi Dios, korta mi bida pa mi.

HOMBER
Ma ta pasikiko tantu kos asina?

TIO
Ta mi subrina. P'esei ma spanta tantu asina. Shete aña mi tin ta kana busk'é rond. Mira kon m'a top'é awor, su garganta kibrá. Mara tera por abri guli mi. Nunka mas lo mi no por biba sosegá.

HOMBER
Pader tin sigur ku t'e mes?

TIO
Mi por laga di konosé?

MANUEL
(Kandela di fiernu kima kachu di Satanás. Mi por trapa mi mes rabu, di sará ku mi ta. Awor sí mi no sa kiko hasi mas. Ata su tio serka djé, awor sí a ka ba.
Mira di tem mi mester a kibra e mucha su garganta p'é. Ma e resa ku e malditu pader aki ta resa ta pone ku mi no por hasi manera mi ke kun'é.
Mara mi por tabata por. Ta un be aki lo m'a kuh'é bai fiernu kun'é).

HOMBER
Pader, mira, mi ke ku e ta muf.

TIO
E ta muf? Ay Dios, mi doló a pasa.
Si, e ta muf, e ta muf berde.

EME
Mama, ta kiko a pasa mi? Ta unda mi ta? Mi ta na bida? Señor, ta asina bon bo ke mi ku bo ta nami okashon di pidi pordon? Si no rabata pa bo yudansa todopoderoso, ta mi alma lo tabata kima den doló eterno awor aki, sin speransa di mira shelu nunka mas.

TIO

Papia, Mari, papia ku bo tio, mi yu.

Hesú, m'a yora bo, Hesú m'a sufri pa bo.

Tur kaminda m'a puntra pa bo. Anto ata awor mi ta haña bo bentá den e hendenan aki, tur maltratá.

EME

Ta tio? Ta tio mes? Mara Dios por a duna ku mi tabata mes inosente ku dia m'a bai laga tio shete aña pasá.

Mi korda so ki bida di maldad m'a hiba, ta drenta mi un miedu ku ya mi ta perdí kaba pa semper.

TIO

Mi yu, ta piká e kosnan ku bo ta papia ei. Ningun hende no ta bai perdí si no ta pasobra e mes ta kere ku e ta bai perdí. Unda a sali bo kere ku bo alma ta kondená? Ta duele.

Ma bisa mi, ta ki mishi bo aki? Mi tin gana di sa.

Ta djis ei bo tabata te den laria aya.

Bisa mi ta kon. Mi no por korda ku nunka m'a mira hende te den laria asina.

EME

Ta imposibel pa mi konta tio presis tur kos ku a pasa mi. Un dia m'a entregá diabel mi alma ku mi kurpa, i despues m'a keda biba shete aña kun'é.

Mi no por splika tio tur kos, p'esei mi ta konta tio ariba ariba asina kon mi a biba den e shete añanan ei i kiko nos a hasi. Ta kos ku bo por yena un buki kun'é. Mi pikánan ta mas grandi ku tur otro piká...

Ora m'a kaba di hasi kos malu shete aña largu, m'a bolbe Corsou pa mi bishitá tionan. I ora nos a bai pasa aki banda yega na Plan Mulina, m'a mira ku nan tabata hunga komedia di Maskerón; m'a keda para tende.

E palabranan ku nan a bisa den e komedia a pone mi haña asina duele di mi pikánan, ku e diabel ku tabata huntu ku mi a kuhe mi hisa mi den laria laga mi dal abou.

TIO

Miserikordia, mi yu, diabel huntu ku bo?

EME

Si, tio, diabel mes; i ta shete aña kaba ku m'a pone mi mes bou di su mando i ku mi tin ta biba kun'é.

TIO

Tata! Mi tende so tur mi kurpa ta tembla. Nos tin ku separá e malbado ei for di bo, pa bo alma por gana shelu.

MANUEL

Hei, abo pader ei, ku ke ku bo ta masha santu, no purba separá mi for di dje. Si mi ke mi ta kuhé hib'é kaminda ta swafel ku breu kayente nos ta traha kun'é.

TIO

Bo tin kurashi, demoño malu?

MANUEL

Si, desgrasiado, kondená! Ta di mi e ta, el a entregá su mes na mi. El a nenga di konosé su doño den shelu i el a keda serka mi. Ta p'esei lo e kima den fiernu. I tende bon, pader fregadó, si bo hera kit'é for di mi, mi ta kibra tur bo wesunan den bo kurpa pa bo.

TIO

Mala diabel, mi sa kon para bo. Den mi buk'i misa mi tin aki un pida papel ku un orashon chikitu skirbí ariba. Ora bo tende mi res'é bo kara lo troka.

MANUEL

(Ay karamba, mi no por ku e kosnan ku e ta resa ei si. Mi kabei ta para bira spiña riba mi kabes di spantu ku mi tin. Kiko mi hasi awor? Satanás, mi perde e alma aki, anto ta bati nan lo bati mi ku zjwip di bala di chumbu. Karizo! Hasta mi oreanan por skupi kandela di rabia. Ta asina bo por mira ku ora Señor den Shelu ke nos malu, nos no por hasi nada, Si sigi asina, mi ta kere mi tin ku laga e alma aki bai.)

TIO

Laga nos ban awo, Mari, mi ta hiba bo kas di pastor, pa nan kuida bo aya.
Dios sa kuantu kos bo no a kibra den bo kurpa. Pasobra

ta for di den laria aya el a laga bo dal abou. Bo mester tin masha doló.

EME

Mi no ta keha, tio, ta mi kastigu meresí. Mi ke sufri mil be mas aínda pa Dios pordoná mi mi piká.

Mi no tin kun'es kiko pasa, basta mi por yega na haña konsuelo pa mi alma.

TIO

Primintí Dios ku lo bo no peka mas.

Mi ta sigurá bo ku lo bo drenta reino di Dios, manera bo ta pidi.

Iglesia ta siña nos: Pa gana gloria puru di Dios, sòru pa bo tin un bon kontrisnon, maske ta na delaster momentu.

Pader Anselmo a kuhe su subrina hib'é serka e padernan di mas sabí ku tabatin na Corsou. Ma maske kon sabí i deboto non tabata, ora nan a tende e asuntu di Emè, nan no tabata tribi dun'é absolushon o penitensha pa su pikánan. I nan tur tabatin duele di Emé.

XVII. pader Anselmo ta biaha bai ku su subrina te Hulanda.

Komo e tempu ei no tabatin Obispu aínda na Corsou, Pader Anselmo a disidí di biaha bai te Hulanda ku su subrina pa purba haña pordon p'e serka Obispu.
Barku a krusa lamán, i despues di dos luna nan a yega Hulanda. Su manisé, bon tempran, Pader Anselmo a bisti paña manera ta misa e tabata bai hasi, el a kuhe Santísimo Sacramentu ten'é den su man, anto asina, na pia, e ku Emè su subrina a kuhe kaminda pa biaha bai serka Obispu.
Manuel, e demoño malu, a sigi nan di aleu, ma e tabatin miedu di yega serka, i e no a tribi mishi tampoko ku Emè, pasobra Santísimo Sacramentu tabata proteh'e.
Ma toh tin be e tabata ranka palu asina grandi ku raís ku tur for di den tera benta nan kun'é, pa purba mata nan. Ma Dios

no a permití esei, pasobra tur dia nan tabata resa un orashon na honor di La Birgi p'e yuda nan.
Asina nan a kana biaha hopi dia, te nan a yega kaminda Obispu ta biba. Emè a bai konfesá serka djè. Ma Obispu no por a yud'é, pasobra su piká tabata asina grandi ku Obispu mes no tabatin poder di dun'é absolushon.

XVIII. eme ku su tio ta sali for di Hulanda biaha bai Roma, i aya Eme ta bai konfesa serka Papa.

Ora Pader Anselmo a tende ku Obispu no por duna Emè absolushon, el a despidí di dje, anto su manisé e ku Emè a sali Hulanda pa bai Roma bai konfesá serka Papa. Despues di un biaha largu, ku masha trabou, nan a yega Roma. Emè, ku awa na wowo, a bai serka Papa, bis'é:

EME
Santu Pader, ku ta para na lugá di Dios, manera Iglesia ta siña nos, no tin hende riba mundu ku ta mas kulpabel ku mi.
Mi tin miedu pa Dios no taha mi di drenta shelu pa semper.

PAPA
Pakiko anto, mi yu?

EME
Mi ta kambrada di diabel, mas ku shete aña kaba. M'a kompañ'é bai kun'é tur kaminda. Nos a biba ku otro! N' ta rason pa mi tin miedu?

PAPA
Kiko? Mi yu, ku diabel di den fiernu?

EME
Si, Santu Pader.

PAPA
I bo tabata sa, ora el a yega serka bo, ku ta diabel e ta?

EME
Sigur. Ta p'esei mes mi tin miedu asina.

PAPA

Ta kon bo por a bai biba kun'é, na ora ku bo sa ku ta diabel e ta?

EME

Santu Pader mester sa ku el a laga mi biba manera un prinsèsè. Masha hopi plaka, masha hopi kos el a na mi. Anto el a siña mi hopi kos tambe ku ningun hende no sa. Ta p'esei mi a hasi tantu malu asina, maske awor mi mes tin fis. Ki ku m'a pensa, el a na mi, el a hasi pa mi. E kos ku ta na mi mas duele aínda, hasi mi mas flihido, ta ku masha hopi hende a haña nan morto pa nos falta, tur kaminda ku nos a pasa. Mas ku dos shen hende, Santu Pader, nan a mata pa mi via den e shete añanan ei.

PAPA

Santísima Trinidad! Bo mester ta biba masha spantá berde ku tantu piká asina.

EME

Santu Pader, konsehá mi kiko mi hasi, si ta posibel. Duna mi un bon penitensha, promé ku nos bolbe aki for. Mi no tin kun'es kon duru e penitensha ta.

PAPA

Apenas mi ta tribi pidi tantu miserikordia di nos Señor. Biba ku diabel!

Nunka nan no a bin konfesá un piká asina serka mi. Anto aínda kausa morto di hopi hende. Mi no sa ki penitensha basta duru mi skohe pa un akshon malu asina.

Biba ku diabel, ni kachó!

(Mi Dios, ku bo grasia no tin fin, konscehá mi kiko mi hasi den e asuntu aki.

Mi ta sintí mi kargá. Abo, ku ta e Hues di mas hustu ku tin, inspirá mi for di shelu... Warda!... Awor mi ta korda...)

Hesú ta duele si bo alma mester bal perdí... yama e pader ku a bini ku bo, anto lo bo tende bo penitensha.

EME
Unda tio ta?

TIO
Ata mi aki. Kon a bai?

PAPA
Skucha mi bon. Ta duru pa un hende bai perdí, tanten tin un posibilidad chikitu pa e skapa. N' ta kos ku Dios tampoko lo laga asina asina.

Ata aki tres renchi di heru. Esun di mas grandi bo tin ku ser'é rond di Emè su garganta. E dos sobránan sera nan na su pols, pertá pertá, ku nan no por slep afó.

E mester karga e renchinan ei te ora nan gasta, kita kai di nan mes. E ora ei tur su pikánan lo ta pordoná.

Tanten no yega asina leu, e no ta liber di piká.

TIO
Ma Santu Pader, mi ke ku ta masha hopi aña mes tin ku pasa promé ku e renchi nan ei gasta te kita kai di nan mes. Nan ta masha diki, pisá. Ni te aki shen aña.

PAPA
Ta asina e tin ku haña pordon. E tin ku hasi penitensha. Te dia e renchinan kai for di su garganta ku su man. Ma korda bon sera nan pertá pertá.

TIO
Ta bon, Santu Pader. Lo mi laga sera nan pertá, ku nunka mas nan no por los, si no ta pa obra di Dios mes.

Sea asina bon di laga nos bolbe bai nos tera awor.

PAPA
Dios den Shelu hasi bo sufrimentu dia pa dia menos duru pa bo, mi yu.

EME
Ayó, Santu Pader.

PAPA
Dios yuda bo. I korda hasi bo penitensha ku firmesa.

Pasobra pa shelu ta penitensha ta konta.

Penitensha ta kura hopi doló, hopi tristesa.

Asina anto Emè a risibí su penitensha for di man di Papa. Su tio mes ora a laga sera e renchinan asina duru na su garganta ku su mannan, ku nunka mas nan no por a los, si no ta Dios mes ha si milager.

XIX. eme ta bolbe for di Roma. E ta bira soeur den un kombentu pa muhe komberti na Cuba

Ora nan a kaba di bisti Emè e renchinan, manera nos a konta kaba, el a sali ku sa tio for di Roma bolbe bai Hulanda, kaminda nan a kuhe barku pasa laman. Nan a baba na Cuba, kaminda Pader Anselmo a yuda Emè pa e bira soeur den un kombentu pa muhè komberti. Despues Pader Anselmo so a sigi pa Corsou, i aki el a biba 24 aña mas. Ma tur aña e tabata bai bisbitá sa subrina na Cuba.

XX. un angel di senor ta kita Eme su renchinan.

Emé bibá den e kombentu na Cuba, tabata komport'é asina santu, i tabata hasi asina tantu penitensha, ku Cristu nos Señor a pordon'é tur sa pikánan, i a manda su angel serka dje, ora e tabata drumi.
E angel a los e renchinan kita nan.
Emè a bira masha kontentu. Asina el a bisa ora el a lanta for di soño:

EME

Nochi largu nunka no ta dushi
pa un hende ku su kurason ta tristu.
Ni den soño e no por haña su sosiegu.
E ta soña kos horibel pa spant'é.
Ken tin ku por na mi un splikashon
di e soño ku mi ta'a tin ayera nochi?
Ta manera fo'i den fiernu nan a saka mi.
Nan a karga mi te na laria, te na shelu.
Paloma blankunan a bula bin kontra mi,

ku nan ala nan a kit'e renchinan.
Ma ta kiko esaki, ay mi Dios stimá,
ta pordon mes bo ker a duna mi?
Ata e renchinan a kai, mira!
Ata nan aki band'e mi.
Dios, ku a skapa mi for di tur peliger,
nunka hende no por gradisi bo basta.
Mi rumannan yen di falta, yen'i piká,
tuma ehempel na e kosnan ku a pasa mi.
Alabá Dios todopoderoso
ku e poko forsa ku nos tin den nos.

Manera nos a konta, e kosnan aki a sosedé, maske hopi hende no ke kere. Si kualke dia boso bai Cuba, bishitá e kombentu di muhénan kombertí, i aya lo boso mira unda Emè ta derá. Riba su graf tin e tres renchinan kologá.
Bou di e renchinan tin skirbí ku bunita léter:
ki bida di penitensha Emè tabatin den e kombentu, i tambe ta den ki tempu e kosnan aki a pasa. Pa mi ta was ku basta prueba ku ta berdad. Emè a sigi biba dos aña was despues ku su renchinan a kai, asina nan a konta mi.
Henter su bida el a sigi hasi penitensha, i el a purba semper di kuwpli ku Dios su Boluntad. Laga nos korda kiko e historia aki ta siña nos, pa un dia nos tur gana gloria, Amen.

Sjon Pichiri
komedia den 5 akto adaptá na papiamentu
pa May Henriquez for di ‘L'Avare’ di Molière

Participantenan

segun nan bai drentandu:

PANCHO	- namorá di Elena
ELENA	- jui di Don Pepe
ROBERTO	- jui di Don Pepe, namorá di Margarita
DON PEPE	- Sjon Pichiri
FLECHA	- criá di Roberto
SIMON	- un corredor
MIMICHI	- un mishirikeira
JUSTINA	- criá di Don Pepe
JUAN	- un protugés cu ta kokkie i chofer
CHINE	- criá di Don Pepe
MARGARITA	
RECHERCHE	
ANSELMO	

Sjon Pichiri

Acto I.

Esena I: Pancho, Elena

PANCHO

Ay ay ay, Elenita, ta kiko a sosodé, ta di kon bo tin un aire afligidu asina? Ta'worei ba hacimi loco i contentu cu bo palabanan di amistad i cariño, ta kiko por a pasa pa di pronto bo trek un cara tantu verdriet? Acaso ta duel bo cu ba dunami tantu felicidad? Acaso bo ta repentí di a pasa palaba, i lo bo ta preferá di ta liber atrobe, i sin ningún compromiso?

ELENA

No Pancho, nunca esei lo no por duelmi. Mi tin un gevoel manera ta mi angel wardadó mes a lei bo trece riba mi caminda - i tog, maske mi ta mashá contentu cu e situashón tal manera e tá, mi meste confesá cu tin ora mi ta sintimi preocupá i inkietu... Ta figurami cu mi no mester stimabo tantu.

PANCHO

Pero Elena, mi no ta weta pakiko esei mester preocupabo, un tin absolutamente nada malu eidén.

ELENA

Ay, tin cien miel cos: di promé, mi papa cu ta drenta un djiembi dos pa tres, caba un stel di famia i hende lenga largu i cla pa busca malu den tur cos, i pa último i mas importante, Pancho, mi tin miedu di bo corazón. Cuantu bez un mujé un ta stima cu tur su alma, i kiko ta su págo, un homber cu ta perde interes i ta lagué plantá!

PANCHO

Foei Elena, bo ta ofendémi si bo comparámi cu sorto di

lagarú asma, bo por acusami di otro cos, pero no djesei. Nunca lo mi por tratabo malu of abandonabo. Dios Libra! Bo'n ta realizá cuántu mi ta stimabo?

ELENA

Ay Pancho, semper tur homber un ta primintí meskos, te resultado só sa ta differènt.

PANCHO

Wel ya cu ta door di acshón só por demonstrá ki sorto di hende nos ta, mi ta suplicabo anto, di warda i weta mi trato, promé cu bo huzga. Mientras tantu no carga bo cabez cu tur sorto di sospecha. Duna mi un chens, un tiki ten pa mi conbensebo con sincero mi sintimentunan ta.

ELENA

Esta lijé pa nos kere hende cu nos ta stima. Bo sa Pancho cu realidad mi tin confianza den bo, i ora bo papia asina mi ta sinti cu lo ta ímpusibel pa bo por nek mi of troca den bo manera di pensa; pesei lo mi stop di preocupami i legumaai mala lengua i hacidónan di redu.

PANCHO

Y tog bo tin miedu di nan.

ELENA

Un ta miedu juist. Ta cu nan no conocebo manera mi conocebo, i door djesei nan no por comprondé e razonnan por lo cual mi ta stimabo i ta tratabo manera mi ta tratabo.

Den mi paden mi sá cu ta un mi lager a trece nos huntu. Cada be cu mi tin cu corda e peligro horroroso cu a haci nos topa cu otro. Cu ki generosidad ba ris ka bo bida, bula den laman ganchu, pa rankámi foi ola brutunan, fata poco ta hoga ma hoga. Caba con mi lubidá cu ki cariño ba sòru mi ora ba saca mi foi awa, con ba cuidami i con ba sigui stimámi apesar di tur dificultad, i na final di cuenta, con pa bo por a keda bande mia ba larga di bai back bo tera, i ba buska empleo aki seka mi papa. Por supuesto

cu mi ta masha agradecido, i mi sá di apreciá tur e acshónnan aki, pero tur e otro hendenan cu no sá, i no ta care, nan lo hanja straño.

PANCHO

Mi ke pa bo corda un cos só: tur loke ma haci, ta pasombra mi ta stimábu - i pa fabor no maha bo cabez tantu cu loke hendenan ta pensa.

Desgraciadamente tur e fregantina'ki ta culpa di bo tata. El a lanta bosnan asina streng, i asina será, cu ta milager mes cu nada mas erg un sosodé. Un ta por nada nan ta yamé Sjon Pichiri! Ta den tur cos mes e ta tránca. Disspensámi Elenita cu mi ta papia asina dilanti bo. Bo sá con e cos ta iritami. Pero enfin paseenshi, si mi logra manera mi ta spera, di tende di mi hendenan, tur cos lo drecha, i si mesté mi mes lo sali en buska di nan.

ELENA

Ay Pancho, bo'n ta meen di lagami in de steek no? Un ta mihó bo keda i bo haci bo best pa Pai hanja gustabo?

PANCHO

Justamente - bo'n ta weta cuantu buelta mi ta tin cu saka pe nami e job aki - i awó cuantu pantomina mi mester haci pa please e, i purba di gana su cariñu?

Pero mi ta haciendo progreso, ya mi ta birando maestro di trastereis - ya mi sá, cu si bo ke cai den gracia, bo mester ta clá pa balia riba e wijs cu e ke toka - sera wowo pa tur su defectonan, y aplaudí tur su chistenan maske con laaf nan ta. Ta un rol cu bo'n por biba exagerá.

Un ta existí un pushi cu no ta kai pa flikflooierij, cos di mas ridículo i inberosímil cu por tin, nan ta traga, basta bo dunanan é na un forma di ‘gabazón’! Naturalmente mi ta sinti cu mi actuashón no ra ni bunita ni sinsero, pero ora ta mester bo mester di un tercio, cuá ke haci.

Ademas nos por pensa cu no ta esún cu ta flikflooi só tin fout, sino esún cu ta clá pa guli tur cos manda abao tambe!

ELENA

Bisámi pakiko bo'n ta purba di hanja ayuda di mi rumán homber. Corda cu e criá sá nos secretu, y por ta pusibel cu e tin lenga largu.

PANCHO

Ta dificil pa mi por manehá tantu cos huntu. Na e momentu aki tur mi atenshón ta concentrá riba Don Pepe - pakiko abo, cu conoce Roberto su caracter mihó cu ningun hende, un ta spliké e caso y trata di conkísté pa nos - Até ta bini - Probechá.

Bon señorita, te aworó.

ELENA

Mi'n ta sigur cu mi por saka curashi pa conté tur cos.

Esena II: Roberto, Elena.

ROBERTO

Mi ta contentu di topa bo só aki den, Elena, pasombra mi tin un cos di contabo - pero ta un secreto, pa fabor weta pe no lèk!

ELENA

Sure, ata mi clá pa scuchabo Roberto, ta kiko e cos ta?

ROBERTO

Wel ta un cuenta largísimo, ma pa mi bisabo den dos palaba - mi ta namorá.

ELENA

Abo? Namorá?

ROBERTO

Ami, morto namorá i prome bo bisa nada:

(na wijs di letanía)

Mi sá cu mi ta depende di nos papa, mi sá cu como jui mi meste obedece, cu mi no tin derechi di haci nada sin pidi permiso, cu Dios a haci cu ta nos grandinan ta doño di nos deseonan, cu nan nunca sa haci fout, nos semper ta vra-vra, cu muchanan djawendia tur ta caba malu, patati patata ad infinitum. Ma dunabo e letanía aki, pa bo no gasta bo rosea resami un preek.

ELENA

Bo'n por bisámi, ba comprometé caba cu bo mosa?

ROBERTO

Nò, ainda no, ma mi ta resuelto di pidié pronto, i mi ta suplicabo no purba di discutí e punto ei cu mi!

ELENA

Bon, ta pa ki sorto di hende bo ta tuma mi antó?

ROBERTO

Un ta pa nada, pero mi sá cu bo no ta namorá, pesei bo no por sá ta kiko varna sinti hende su curazón yen di ternura, yen di dulzura... mi'n por splica i anyhow lo bo no comprendemi tog, bo t'asina serio!

ELENA

Serio? Ami? T'asina bo por biba banda djun hende, sin conocé su caracter - Awor mi ta supone, mi ta core risku di kibra bo ilushón i di cai den bo bista.

ROBERTO

Ta kiko bo ta klets, al contrario - Acaso bo ke men cu bo támbe ta namorá?

ELENA

Si, si, pero laga nos laga esei un banda un ratu, contámi ta ken te poyollo?

ROBERTO

Umm - Ta un mosita linda, un cos tur afó, mi ke cu ken cu weté, mesté cai pé, asina sweet e ta. Ta poco temp'ei numa nan a bin biba aki banda. Di momentu cu mi bista a cai riba djé, mi tabata perdí. E yama Margarita, i e ta biba den cas cu su mama, cu ta un señora un poco enfermizo. Ma si bo mira cu ki cariño e ta trata e mama, con e ta cuidé, i percurá pe, esei só ta basta pa ponebo gusté. Ademas e ta un hende masha simpática, kiko ke haci, e ta haci cu gracia, i un bondad, un dulzura... Ay Ele, lo mi tin masha gana pa bo siña conocé.

ELENA

Wel pa bo discripsjón, y e solo hecho cu bo ta stimé tantu, ta net manera cu mi conocé caba.

ROBERTO

Awó ma saca fó, bao di man, cu nan no ta masha bon pará, in fact, mi tin idea cu nan ta hopi skaars. Caramba lo mi goza si mi por a yuda nan di un manera of otro. Mi ke cu ta placer di mas grandi di mundu, di por yuda un hende cu bo ta aprecia tantu.

Jammer cu Papa ta asina pichiri, cu mi no tin moda di por obsekia Margarita y mustré un prueba di mi amor. Un tin forma pe bieeuw los un cen.

ELENA

Mi ta cai na bo pena, y mi ta comprendé con bo tin cu cunsamí.

ROBERTO

Cunsumí di berde. Ta pakiko nos mester biba manera hende desgraciá, pasa miseria, blo spaar - anto spaar cu ki doel? Pa nos hanja e placa ora nos ta bieeuw krèkèchè, con nos ta haci goza di dje e ora ei. Caba sin conta tur e debenan cu nos tin, hinteer ora bai mi ta hanjami obligá di fia placa ceka mi amigunan pa mi por sikiera bisti mi curpa decente.

Enfin, mi ke pidibo di sonsagá foi Papa con e ta pensa riba e afèr aki di mi, y si resultá cu e ta contra, anto mi ta barca bai foi tera cu Margarita pa bai purba suerte otro caminda. Tur es tén mi ta bai mira di ki moda mi ta bini clá pa hanja un poco placa fia, y si acaso bo ta hanjabu den mes un aprietu cu mi, y bo ke join nos, tantu mehó. Ya e pichiriheid aki a bira insoportable.

ELENA

Bo tin razon, foi dia cu Mai a muri, ta cada dia cos ta bira pió.

ROBERTO

Scucha, mi ke cu mi ta rende su stem. Laga nos hala un cantu aki pa nos sigi traha nos plan di bataya, anto caba nos ta bin tekkel e.

Esena III: Don Pepe, Flecha.

DON PEPE
Ban drama akifó, y boca tapá - fusilá nan mester fusilábu!

FLECHA

(Aparte)

Kren Dios paders di mi bida mi'n topa un tercio mas fregá cu esaki, si mi'n ta kibocami ta famia di diabel mes e ta.

DON PEPE
Ta kiko bo ta gruña den bo djente ei?

FLECHA
Sa mi ke sa, pakiko sjon ke kuri cu mi.

DON PEPE
Chubatu, foi ki dia mi mester dunabu cuenta di razon? Dirti!

FLECHA
Ma ta kiko ma haci sjon?

DON PEPE
Ba haci cu mi tin gana pa bo donder op.

FLECHA
A mi ta criá di sjon su jui, y sjon su jui a duna mi ordi di warda riba djé aki.

DON PEPE
Anto hiza bo bela bo bai wardé riba caya, nada di para manera un skildwacht riba mi pa waak delaster un cos cu mi haci, scrudiña tur mi posesjonnan, y loer den tur hoeki pa weta kiko tin pa bo jop.

FLECHA
Ata baina! Hende por horta sjon? Sjon ta tranca tur cos bao di yabi cu candaal, anto pa ñapa para wárda di dia y anochi.

DON PEPE
Mi tin derechi di tranca lo ke mi tin gana, di para wárda ora mi tin gana. Semper mi'n bisa cu bo parce un spion? Den tur cos bo mester hinca bo nanishi largu.

(Aparte)

Dios sa cu en saca fó caba unda mi ta warda mi placa.

(Duru)

Basta bon bai plama boz cu mi tin placa scondí aki?

FLECHA
Sjon tin placa scondí aki?

DON PEPE
Nò, buricu, un t'esei ma bisa.

(Aparte)

Un ta cos di ponemi sulfurá?

(Duru)

Ma puntra si pa mal ehempel por ta bo por a plama boz.

FLECHA
Kiko nos tin cu nes si sjon tin o si sjon laga di tin, un ta meskos ta keda, sjon ta parti cu nos antó?

DON PEPE

(Lantandu man pa pasé un mep)

Tribí cu bo ta, cuidao mi'n plama bo boca na werki pa bo - pa delaster biá - laga cai!

FLECHA
Okay, ya mi ta bai.

DON PEPE
Wanta, bo'n jop nada, no?

FLECHA
Ta kiko mi po jop?

DON PEPE
Para, lagami listra. Habri man mi weta.

FLECHA
Ata.

DON PEPE
Otro.

FLECHA
Otro?

DON PEPE
Si.

FLECHA

Ata.

DON PEPE

(Sacudendu su pia di carzon)

Bo'n sconde nada ei den?

FLECHA

Listra sjon mes.

DON PEPE

(Ta fula su pianan)

E sorto di zapatu nan aki ta ideal pa sconde cos aden.

FLECHA

(Aparte)

Mi'n ta ladron - ma mi ta kishikí pa mi horté, djies pe hanja su merecí!

DON PEPE

Hen?

FLECHA

Con?

DON PEPE

Mi'n tendebu papia e palaba ‘horta’?

FLECHA

Mi di sjon si sa listra bon, pa weta cu mi'n horta sjon.

DON PEPE

Uhu, t'esei mes mi ta haci.

(Ta hinca man den su sacunan).

FLECHA

(Aparte)

E! Mare Pedgi po caba cu tur hende pichiri!

DON PEPE

Con, ki bo di?

FLECHA

Ki mi di?

DON PEPE

Si, ma tende e palaba pichiri.

FLECHA

Mi di mare Pedgi po caba cu tur hende pichiri!

DON PEPE

Di ken bo ta papia?

FLECHA

Di hende pichiri.

DON PEPE

Y ta ken nan ta? E hende pichirinan ei?

FLECHA
Mal hende - hende miskiña.

DON PEPE
Ta ken bo ta meen cu esei?

FLECHA
Kiko ta importá sjon?

DON PEPE
Ta importámi pasobra ta importámi.

FLECHA
Sjon ta kere cu ta riba sjon mi ta papia.

DON PEPE
Mi ta kere lo ke mi tin gana di kere, ma mi ke

bo

bisami ta riba ken bo ta papia.

FLECHA
Ma sjon por stop mi di zundra hende miskiña?

DON PEPE
Nò, ma mi por stop bo di haci cos di tribí y core cu bo aki fó.

FLECHA
Mi'n menta nomber di ni'un hende.

DON PEPE
Mi ta zemblabo un wanta si bo papia.

FLECHA
Esun ke zapatu ta pas, pusha su pia adén.

DON PEPE
Bo ta sera bo snater?

FLECHA
Cu ziep.

DON PEPE
Ahu.

FLECHA

(Mustrandu un sacu den su carzón)

Waak, ata un cu a pasa sjon voorbey aki; Sjon ta contentu awó?

DON PEPE

Ban, entregámi sin cu mi tin cu sigui buska.

FLECHA
Kiko?

DON PEPE
Loke ba lektu.

FLECHA
Ma si mi no a lektu nada.

DON PEPE
Sigur sigur?

FLECHA
Sigur sigur?

DON PEPE
Ajó! Bai na de donder!

FLECHA
Ta na unda esei?

Esena IV: Don Pepe só, despues: Elena y Roberto

DON PEPE
Esta un mucha grosero... E ta pone mi sanger herebé. Awó di berde un ta poco trabao e placa aki ta dunámi, ta un arte masha grandi di tin tur e placa ei scondí na bon caminda, anto tin djies dos tres een asina pa hende por gasta. Ta kibra mester kibra cabez pa inventa lugá pa sconde placa. Lo ke yama ami un tin un tiki confianza den caja di heru, mi ke cu nan ta mescos cu anzué, asina e ladron drenta prome cos ke ta hap te caja di heru.

(Awó Elena cu Roberto ta drenta conbersando patrás)

DON PEPE

(Kerendu su curpa só)

Mi'n tin un momentu di sosiego ora mi pensa cu un cos por pasa cu e placa cu ma coba dera ayera den jardín. 50 mil florin ma ricibí ayera, 50 mil florin na placa di oro, un ta chansa.

(Apercibiendu Elena y Roberto)

Tata na sjeloe, awe ta mi mes ta traicioná mi curpa, mester ta e calor ta hacimi bira chocho papia duru mi só.

(Duru)

Kiko ta?

ROBERTO
Nada Pai.

DON PEPE
Hopi ora boso tin pará ei?

ELENA
Drenta nos ta drenta.

DON PEPE
Ba tende...

ROBERTO
Kiko Pai?

DON PEPE
Cu...

ELENA
Kiko?

DON PEPE
Lo ke ma caba di bisa.

ROBERTO
Nò.

DON PEPE
Masha bon, masha bon.

ELENA
Dispensá nos.

DON PEPE
Mi ta weta cu bosnan a scucha. Ta yora mi tabata yora mi pena con dificil ta awendía pa hende por gana poco placa, y mi tabata pensa ki feliz esnan cu tin un 50 mil florin asina den nan cas mester sinti nan curpa.

ROBERTO
E cos ta, nos tabatin miedu di hala ceka pa nos no stroba Pai.

DON PEPE
Si, ma mi tin gana di splica bosnan e situashón drechi, pa bosnan no bai imaginá boso cu t'ami te hende cu tin e 50 mil florinnan ei.

ROBERTO
Nunca nos no sa mete nos den Pai su asuntunan.

DON PEPE
Mara t'ami ta tin e 50 mil heeldunan ei.

ROBERTO
M'in ta kere...

DON PEPE
Esei si lo ta un bon nogoshi.

ELENA
Sorto di cosnan ei.

DON PEPE
Jesus mi tin meste di nan.

ROBERTO
Mi ke cu...

DON PEPE
Lo mi sintími gozá.

ELENA
Pero Pai...

DON PEPE
E orei lo mi'n tin mester di keha cu situashón ta malu.

ROBERTO
Dios mío, Pai no tin razon di keha, tur hende sa cu Pai ta bon pará.

DON PEPE
Con, bon pará, ami? Ta gañamentu, mintira.
Pa mal ehempel nan ta plama e notisha ei.

ROBERTO
No rabia, no rabia.

DON PEPE
Pensa cu ta mi juinan mes ta lanta contra mi.

ROBERTO
Lanta contra Pai, pasombra ma bisa Pai ta bon pará?

DON PEPE
Sigur no - anto weta ken ta papia, bosnan cu ta rendu paranda y gasta placa manera rieuw. Si un dje dianan aki

nan bin corta mi garganta pa weta si mi ta furá den placa, lo ta boso falta.

(E ta pasa man riba su curpa pe sinti e placanan)

ROBERTO

Ma ta ki ora ma gasta placa manera rieuw?

DON PEPE

Kiko ta dje Cadilec cu bo ta zwaai den stad cuné? Ta un skandaal, ayera mi tabata pleit a cu bo rumán, pero abo ta cien biá pió. Wetabo, di cabez te pia manera un dandy, un ta pornada ta hanja sorto di panja asina

(ta fula panja cu dos dede)

Ma bisabo binti bez: A jega momento pa bo troca bo moda di biba, y stop di skarmaai placa pa loco - Además un por ta pusíbel cu bo por afford sorto di lujo asina, anoser cu bo ta skamoteando algu di mi

(gestu di horta)

de bez en cuando.

ROBERTO

Mi ke sa

con

mi ta haci skamutiá algu.

DON PEPE

Con ami por sa, pero di unda bo ta broei placa pa bo por cana asina petimèter?

ROBERTO

Wel, ten ten mi ta gusta hala mi Jackpot, of mi ta cumpra un pi da billèchi, y como mi tin hopi suerte, Dios ta corda di mi - una bez cu mi ta gusta cana sport...

DON PEPE

Ta net ei ta bo fout, ora hende tin suerte na wega, nan mester siña profiteer dje ocashón pa spaar placa y poné producí interés. Por ejemplo - ta pasikiko tur 'e adornonan' aki

(dashi, lenzu, flor).

Un florin cada dia

(Aparte)

pa Prins Bernhard Fonds.

(duru)

Bo'n ta realizá cu riba e flornan aki so

(ta kité ta holé)

bo por haci un economía enorme - nan ta representá un capital di 365 florin pa aña.

ROBERTO

Pai tin razón.

DON PEPE

Pero laga esei un banda awor, y ban papia di otro cos masha serio.

(E ta drei y ta ripará cu Elenita cu Roberto ta haciendu seña cu otro)

Eh!?

(Aparte)

Mi ke cu nan ta haciendu seña pa weta con nan por lektu mi potmonni.

(Duru)

Ta kiko e señanan ei ta nificá?

ELENA

Wel ta bati nos ta bati weta cua ta papia promé. Roberto cu mi tur dos tin cos di conta Pai.

DON PEPE

Famoso, ami tambe tin un cos di conta boso dos.

ROBERTO

Ta riba casamentu nos ke conbersá cu Pai.

DON PEPE

Y ta riba casamentu cu mi tambe ke entretené bosnan.

ELENA

Ahu!!!

DON PEPE

Kiko e sklamasjón ke meen, Elena. Ta spanta ba spanta dje palaba casamentu? Of ta miedu di casa bo tin?

ELENA

Nos tur dos tin motibo di tin un poco skreek dje palaba casamentu, sobretodo nos tin miedu cu tal bez Pai su escojo no ta di acuerdo cu nos gustu.

DON PEPE

Tene pasenshi, y no alarmabo, mi sa precies cu ken bosnan mester wordu parejá. Pa cuminza

(cu Roberto)

nunca bo bista a cai riba un señorita cu yama Margarita, y cu ta biba den becindario aki?

ROBERTO

Si Pai.

DON PEPE

Y abo, bo conocé?

(Cu Elena).

ELENA

Di nomber só.

DON PEPE
Bisámi jui, con e señorita ei ta parcebo?

ROBERTO
Encantadora.

DON PEPE
Apariensha?

ROBERTO
Nèchi y masha graciosa.

DON PEPE
Y su modalesnan?

ROBERTO
Bon manera..., fini.

DON PEPE
Bo'n ta hanja cu un señorita nèchi asina merecé di wordu tumá na considerashón?

ROBERTO
Con por laga.

DON PEPE
Bo'n ta considerá cu lo e ta un bon partida?

ROBERTO
Tur afó!

DON PEPE
Un ta parcebo cu e mester had un bon esposa?

ROBERTO
Indudablemente.

DON PEPE
Y cu un homber lo por biba su bida felíz cuné?

ROBERTO
Te dia e muri.

DON PEPE
Desgraciadamente tin un drawback - mi ta comprondé cu e no ta masha bon pará.

ROBERTO
Pero Pai, mi'n ta hanja cu placa mester hunga un rol asina grandi. Si e mosa mes ta 'sina bon hende y asina nèchi.

DON PEPE

Dispensámi! Dispensámi! Riba e punto ei nunca nos no ta di acuerdo; enfin, aunke no ta precies manera lo ma deseá, semper lo por inbentá cualke otro medio pa saca un gananshi

(gesto di placa).

ROBERTO

Ja...

(dudoso).

DON PEPE

(Ta frega su mannan contra otro)

Mi ta sumamente contentu di mira cu bo ta sinti meskos cu mi riba e asunto aki, pasombra cu su bondad y su dulzura el a conkistami completamente y ma dicidí di casa cuné, asina mi bini cla cu e medio

(gesto di placa).

ROBERTO

Ken?

DON PEPE

Con ken?

ROBERTO

Pai ta dicidí...

DON PEPE

Di casa cu Margarita.

ROBERTO

Ken??? Con??? Pai?!

DON PEPE

Si si, ami, ami.

ROBERTO

Dios, mi cabez ta bai lagami, mi tin cu sali busca aire.

DON PEPE

Lo'n ta nada particular. Bai den cushina basha un glas grandi di awa bo bebe - zwaki zwaki, manera ratón di kerki. Si Elena - esei mi ta scohe pa mi curpa - awó pa Roberto ma scoje un biuda cu nan a gabámi masha tantu y abo Elena, ma resolbé di duna bo man na señor Anselmo.

ELENA
Na señor Anselmo?

DON PEPE

Si, ta un homber serio, prudente, sabí, ya di shertu edad y masha rico.

ELENA

(Hacindu un buiging)

Dispensámi Pai, ma mi no ta hiba di gustu di casa cuné.

DON PEPE

(Imitando Elena)

Mi jui stimá, ami sí ta hiba di gustu pa bo casa cuné. Dispensámi;

ELENA

(Otro buiging)

Mi ta pidi Pai di perdonámi.

DON PEPE

(Buiging)

Mi ta pidi mi jui di perdonámi.

ELENA

Mi tin masha hopi respet pa señor Anselmo, pero cu Pai su permit, mi no ta casa cuné.

DON PEPE

Mi tin masha hopi respet pa mi jui,

(buiging)

y cu bo permit, bo ta casa cuné awe nochi mes!

ELENA

Awe nochi mes?

DON PEPE

Awe nochi mes?

ELENA

Un tin risku pesei sosodé.

DON PEPE

Tin risku pesei sosodé.

ELENA

Nò.

DON PEPE

Sí.

ELENA

Nò y nò.

DON PEPE

Sí y sí.

ELENA
Ta un asuntu cu Pai no por obligámi.

DON PEPE
Ta un asuntu cu mi

por

obligábo!

ELENA
Mi ta tira mi curpa mata promé cu mi casa cu un papa progé asina.

DON PEPE
Bo no ta tira bo curpa mata y bo tá casa cuné.
Ma esta frepostu, no, nunca mi'n tabata sa cu un jui por tin tribilidad di papia asina cu su tata!

ELENA
Ma nunca mi'n tabata sa cu un tata por ke core casa su jui dje moda aki.

DON PEPE
Ta un partido di kita sombré, ban pusta tur hende lo ta eens cu mi?

ELENA
Ban pusta cu ni un hende bon bon na nan cabez por ta eens?

DON PEPE

(Su bista ta caì riba Pancho dja leeuw)

Ata Pancho, bo ke nos laga é para juez mira cuá di nos dos tin razon?

ELENA
Okay.

DON PEPE
Lo bo acepta su decishón?

ELENA
Si, lo mi tuma den.

DON PEPE
Di acuerdo.

Esena V: Don Pepe, Elena y Pancho.

DON PEPE

Scucha'ki Pancho, nos a caba di eligibo pa bo juzga cuá di nos dos tin razón.

PANCHO
Don Pepe naturalmente, un tin kuestión.

DON PEPE
Bo sa ta riba kiko nos ta papiandu?

PANCHO
Nó, pero como no ta pusibel cu Don Pepe por ta herá, Don Pepe tin hinteramente razón.

DON PEPE
Lagámi splicabu tog - awe nochi mi ke casa Elena cu un meneer masha rico y masha sabí - y e pesti ta lagami sa den mi cara cu e no tin tal idea. Ki ko bo dici awó?

PANCHO
Kiko mi dici awó?

DON PEPE
Si.

PANCHO
Eh... eh...

DON PEPE
Bo di...

PANCHO
Mi di - cu wetá di un banda Don Pepe tin razón - wetá di otro banda Elena un ta laga di tin razón!

DON PEPE
Con!! Señor Anselmo ta bajá foi sheloe, e tin tur cualidades dades pusíbel, e ta putrí di placa, sabí, di bon famia, cu experiensha y tog sin jui foi di su promé casá. Na unda Elena por contra cu un partido mihó?

PANCHO
Tur ta berde, pero señorita Elena sigur ta hanja e cos poco Jan purá, y como sòpi purá sa sali salu, le ta deseá sjertu ten pe custumbrá cu e idea.

DON PEPE
Bo'n ke bini bei, cu ta un chens cu nos mester gara cu dos man - nos un por laga bai - Maginabo cu e ta dispuesto di aceptá Elena sin porshi!

PANCHO

Sin porshi?

DON PEPE

Si.

PANCHO

Ahh - palaba a caba - mi'n sa kiko bisa mas.

DON PEPE

Mi ra cuantu mi ta scapa di paga ei, cuantu mi por spaar!!

PANCHO

Un ta ni coi papia. Awó - Elena lo por pensa cu casamentu ta un empresa masha serio y cu e mester weta riba, weta bao, promé cu e tuma un stap pa sera un contrat cu e mester tene pa hinteer su bida.

DON PEPE

Sin porshi!

PANCHO

Don Pepe tin perfecto razón - ta un motibo poderoso. Awó - tin hende cu lo por bisa Don Pepe cu ta mihó trata un jui muhé cu delicadesa - pasombra un casamento por kore peliger di fracasá ora tin tantu hopi diferensha di edad y di karakter.

DON PEPE

Sin porshi!

PANCHO

Aah, ei ma paas - Don Pepe a gana. Awó - sa tin tata cu nan solo pensamentu ta, con nan por complacé nan jui muhé, es tatanan ei ta preferá di weta nan jui contentu, cu di busca interés of gananshi di placa.

DON PEPE

Sin porshi!

PANCHO

Mi ta give op - un tin riba e palaba ei: Sin porshi!
Ta con hende por resistí un motibu asina fuerte?

DON PEPE

(Aparte, ta waak den jardín)

Hei, ta figurami cu mi ta

tende un cachó ta grita, basta un ta ladron a bin hiza mi placanan.

(Cu Pancho)

No bai ainda, para warda mi aki, un djies mi ta back.

(Exit)

ELENA

Pancho, e manera cu bo ta papia ei, ta bofón bo ta bofón di djé.

PANCHO

Dios Libra! Bo'n ta comprendé cu tin shertu hende cu nunca bo no mester contradecí nan, sino nan ta cohe rabia cu bo - mester laga nan kere cu bo ta bai di acuerdo cu nan, anto - hila cu nan pía-pía, dal un buelta paki, dal un buelta pa'ya te ora bo gana nan den cocobi.

ELENA

Bunita - ma e casamentu awó?

PANCHO

Net esei! Ta dali ki dali buelta te ora nos kibré.

ELENA

Bo'n ta realizá cu t'awe nochi mes e ke casámi?

PANCHO

Laga over na mi, nos ta inbentá kwalke keenshi - por ehempel un maleza di gain-gain.

ELENA

Y si nan yama dokter y e discubrí?

PANCHO

Bo ta nami gane hari. No solo e dokter lo no descubrí sino cu e lo splicabo na cen chikitu kiko bo falta, y pa ñapa hinca bo cu un tow di remedi bebe.

DON PEPE

(Ta drenta, ma ta keda patrás) Alarma falsu - Danki Dios, pero...

PANCHO

(Sin mira Don Pepe)

Enfin tin delaste recurso di por huyi - e ora ei tur cos ta safe, esta si bo ta kere, Elenita, cu bo amor lo ta basta...

(wetandu Don Pepe)

Ya - un jui mester

obedecé su tata, e no tin mag di ripará cu un pretendiente ta poco bieeuw of poco chacueco - sobre todo si e bisa sin porshi, mester tumé wowo será!

DON PEPE

Ata palaba!

PANCHO

Don Pepe, mi ta pidi dispénsa, si ma bai un tiki leeuw i tuma libertad di a papia abiertamente cu señorita Elena.

DON PEPE

Con? Mi ta encantá! Mi ta na bo permîso pa bai con aleeuw cu bo ke!

(Cu Elena)

Sigur no, bo ta clá pa huyi - bon pa bo sa cu mi ta duna Pancho pleno poder riba bo, percurá bo obedecé.

PANCHO

(Cu Elena)

Tje parti, awo purba di resistimi.

(Cu Don Pepe)

Cu Don Pepe su permiso mi ta bai su tras pa mi sigui mi les.

DON PEPE

Ta un fabor bo ta hacimi.

PANCHO

Mester trens e un poco.

DON PEPE

Justamente.

PANCHO

No preocupa Don Pepe, mi ta mansé mansé, lagué mansu... mansu.

DON PEPE

Mi ta lagué den bo man. Mientras tantu mi ta bai daal un buelta bandi Punda.

PANCHO

Bo mester realizá cu placa ta cos di mas precioso cu tin riba mundu. Pa régla bo mester gradicí Dios tur dia cu El a dunabo un papa honrado asina. Bo papa conocé mundu djadén pafó y e sa cu ora un pretendiente ta dis-

puesto di casa sin porshi, no mester puntra mas aleeuw - e palaba sin porshi ta balanciá contra: buen mozo, jubentud, amor, encanto, bon famía, tur loke bo ke!

DON PEPE

Tende Pancho ei - un 'flu de bouche' manera si ta den Staten e ta papia pa trata di convencé

(intercalá un asuntu actual).

Caramba mi tin suerte di a topa cuné!

Acto II

Esena I: Roberto y Flecha

ROBERTO
Hei smeelap, ta con bo ke bati un dow dow asina?
Mi'n dunabo ordi di para warda mi aki?

FLECHA
Si meneer, y mi tabata pará aki ketu meskos cu e standbeeld dilanti cas di gouverneur, pero mi sjon su tata trabahoso, cu no tin ley cu mi, a wèg mi di mal moda.

ROBERTO
Zó - y con ta bai cu nos asuntu? Pa bo sa cu e cuenta a complika masha pisá. Maginabu cu m'a discubrí cu papa ta mi rival, e tambe ta namorá di Margarita.

FLECHA
Con? Meneer su papa namorá?

ROBERTO
Manera bo ta tende!

FLECHA
Un por ta! Don Pepe namorá? Ay ta nek le ta nek. Don Pepe un ta hende pa namorá.

ROBERTO
Wel até ta cana rond cu idea di casa cu Margarita den su cabez - caramba mi tin fucu.

FLECHA
Pakiko Meneer no ta conté di meneer su amor?

ROBERTO
Pé sintami ainda mas dwaars? Ki rospondi ba hanja cerca e fiadó di placa?

FLECHA
Meneer sa, e fiadónan di placa ei ta hende masha canaya, momentu cu nos cerca nan, nan ta cla pa pluma nos - e sinberguenzanan ke probechá, saka 6 lomito foi un baca!

ROBERTO
Bo ke meen ke cos ta mal pará?

FLECHA
No hinteramente - Simon, e coredor cu ta agenciando e trato pa nos, é mes no ta mal hende, el a bisámi cu meneer a cayé masha simpático y cu e lo haci tur su best pa nos keda satisfecho.

ROBERTO
Mi ta hanja mi 15 mil florinnan?

FLECHA
Si, pero basta nos aceptá un dos condishoncitu chikitu.

ROBERTO
Y ba topa e bru, fiadó di placa?

FLECHA
Ei te cabuya! Tur cos ta rondoná di misterio i secretu, ni su nomber nan no ta los. Mi'n tin un idea ta ken e por ta. Pero awe tardi nos lo sa, pasombra nan ke pa meneer bai topa cu ne, ne cas bashí di Sjon Wilmu riba ceru - e ta exigí di sa di ki famia meneer ta, i ki garantía tin pa duna. Ami ta calculá cu pareeuw e tende cu meneer ta jui di Don Pepe, nos ta cla. Lo e scupi loke meneer pidié.

ROBERTO
Ta di spera asina, vooral ora e tende cu mi mama a muri lagámi algu tambe.

FLECHA
Ata aki mi tin e dos tres condishoncitunan cu e mes a skibi entregá Simon, nos coredor, caminda e ta stipulá su exigenshanan. Mi resé?

ROBERTO
Go ahead.

FLECHA
‘Supuesto cu, es fiadó

(gesto hacia atrás)

cu ta entregá e placa hanja tur cos di acuerdo, ésta, siguridad completo, i cu e fiadó

(gesto riba Roberto)

ricibidó dje placa ta hende major di edad, di famía ríku, i cu ta garantizá solidez di es préstamo aki, anto nan dos lo comparecé dilanti un notario honrado, cu fiadó

(gesto hacia atrás)

tin dcrechi di

nombra, pa firma i legalizá e acto debidamente'.

ROBERTO
Te ei ta bon, sigui.

FLECHA
'Fiadó

(gesto atrás)

cu ke tene su consenshi limpi i conserbá su bon nomber, lo no cobra ricibidó

(gesto riba Roberto)

mas cu 6% di gananshi di suma'.

ROBERTO
6% por pasa - basta eerlijk.

FLECHA
Scucha. 'Pero, como kiera cu fiadó

(gesto atrás)

no tin es suma completo den su poseshón pa entregá na ricibidó

(mes gesto)

i tin cu fié foi otro persona, cuyo persona e tin cu paga 10%, fiadó

(gesto)

ta exigí pa ricibidó

(gesto)

cubri e gasto aki, puesto cu ta únicamente pa complacé ricibidó

(gesto)

cu fiadó

(gesto)

ta fia e suma aki.'

ROBERTO
Ca... ramba e diabel ta sinberguenza! Esei ke meen cu e ke pocket 16%. Ma ta un gangster di marca mayó!

FLECHA
Segun mi, nos mester check e asuntu ei!

ROBERTO

Con ta haci check, mi mester dje placa, mi mester dje placa!

FLECHA

Ay, ay, ay, ta con t'asina!

ROBERTO

Bon, ta cla?

FLECHA

Nò, un tikitu condishón mas.

Dje 15 mil florin cu ricibidó ta deseá, fiadó no por entregá na efectivo mas cu 11 mil, sobrá 4 mil lo wordu entregá na artículo - es decir - adorno, panja, prenda etc. etc. etc., - es artículonan aki riba mencioná a wordu ba-

luá na un suma masha elevá, ma fiadó magnanimamente lo laganan bai na prijs di baratillo.

ROBERTO

Kiko esaki awó?

FLECHA

Ata lista mes ta bini:
I cama grandi di mahok, stilo Bazjan Karpata, dje sorto cu tin 4 pilá cu baldakijn.
6 stoel di zoya pretu, cu maat di cabana.
I saiboor cu blaachi'marmer.

ROBERTO

Bon, ta foi Museum el a sloop nan anto?
Ki e ke pa mi haci cu nan?

FLECHA

Scucha, t'awor nos a cuminzá!
I cauchi di para grandi colo di oro, cu 3 canari jong; ainda nan no a cuminzá canta.

ROBERTO

Barka manda Ruba - pa muziekschool.

FLECHA

Ta sigui: I cueru di juana colo bèrde yená cu sas, bunita adorno pa cologá den cas.
I gramafón Victrola di kwèrde.
I boto di motor, sin motor.
4 palu di coco den tobo.

ROBERTO

Nos por obsekiá D.O.W. pa dorna riba dempel.

FLECHA

E conjunto dje artículonan aki cu ta baal por lo muy menos 6 mil florin, lo wordu entregá pa 4 mil florin, ya cu fiadó tin desco di mustra su buena boluntad.

ROBERTO

Mare diabel por spaat e foi otro cu su buena boluntad,

burdugo, houdief ke ta! Nunca ba tende di un afzetterij iguaal! No solo e ke coba saca un interés di cabaai, si no awó e ke obligámi acepta un stel di potoshi, cu ni na vindishi lo mi no por saca dòs placa foi nan - pió ta, nos no tin otro solushón. Mi man ta den boca di cachó!

FLECHA
Ya mi ta weta nos habriendo un pakús: ‘Nogoshi di Potoshi.’

ROBERTO
Esta baaina no! Mi ra te na kiko un tata pichiri por expone su jui - ken por verwachtu pa un jui tratá dje moda ei laga di deseá fin di su tata?

FLECHA
Berdad, e t'asina fregá, cu e ta pone un santu mes pèrde paseenshi. Mi ta bisa meneer, ta un tentashón pa horta un homber a sina, mi dedenan ta hinca di gana, i mi ta sinti cu hortandu é mi ta hacindu un bon akshón!

ROBERTO
Bo'n por pasa e lista ei mi studie un ratu?

Esena II: Don Pepe, Simon.
Roberto i Flecha ta den fondo di esena.

SIMON
Si Don Pepe, e cliente aki ta un jonkuman cu ta hanjé obligá di fia poco placa - e ta dispuesto di drenta cu tui Don Pepe su condisionesnan.

DON PEPE
Y bo'n ta pensa cu nos ta curindu ningún risku cuné? Bo conocé su famia, bo sa cu nan ta hende pudiente i decente?

SIMON
Wel asina leeuw cu mi por juzga, sí. Awó nos a keda cumbiní cu Don Pepe mes lo topa cuné, ne cas bashí di Sjon Willem riba ceru, i ei por sera conocí mihó y fiha tur

detaye. Informashón cu mi tin ta, cu su mania no ta na bida, y cu su tata ta putrí di placa, nan ta dos jui so, di moda cu si ta absolutamente nesesario, y si Don Pepe ta hiba di gustu, mi ta supone cu por regla pa Papa dobla rabu... esta si e ta den caminda...

DON PEPE

Tin biá hende ta hanja nan obligá di regla... pa un ‘goeie doel.’

SIMON

Pa un ‘goeie doel.’

FLECHA

(Bos abao cu Roberto, wetandu Simon)

Ata nos compa Simon ta conferenshá cu Don Pepe!

ROBERTO

(Bos abao cu Flecha)

Lo e sacafó ta ken mi ta, of t'abo a bai kleek?

SIMON

(Cu Roberto i Flecha)

Caramba, boso sí ta kayente, ta ken a bisa boso di bini aki?

(Cu Don Pepe)

Mi ta sigurá Don Pepe, cu'n t'ami a duna nan ni nomber ni adres, pero enfin un ta sali malu, mi por introducí nan, nan ta hende discreto, y asina bosnan por conbersá riba tur loke bosnan ke sa di otro.

DON PEPE

Sa di otro?

SIMON

(Mustrando riba Roberto)

T'esaki te jonkuman ku ke fia e 15 mil heeldu.

DON PEPE

Con? Mi jui por ta culpable di un oror asina?

ROBERTO

Con? Mi tata por rebajá su nies na akshón dje caliber ei?

(Compa Simon ta laga cai i Flecha ta kore bai stonde)

DON PEPE

Konke t'abo te ‘ricibidó’ cu ke ruiná su curpa?

ROBERTO
Konke ta Pai te ‘fiadó’ cu ke primi hende pió cu lamoenchi bèrde?

DON PEPE
Despues dje'saki kon bo ta durf sikiera paree mi dilanti?

ROBERTO
Despues dje'saki, con Pai ta durf parce dilanti mundu?

DON PEPE
Bo'n ta realizá cu t'ami a sóda pipita di mi frenta pa mi gana dos cen, anto abo ta hisé strooi como si fuera placa'i gobierno?

ROBERTO
Y Pai no tin berguenza un hende di Pai su posishón por t'asina golos pa placa, pa ta inbentá moda infame asina pa skwiez hende saca cen.

DON PEPE
Bo cabez ta bon, di papia cu mi asina? Drama foi mi bista.

ROBERTO
Mi tin gana di sa cuá ta pió, paga prijs haltu pa un cos ku bo tin mester, of coba placa foi un diabel pober, ora ja bo tin di más?

DON PEPE
Mi'n bisábo bai? Bai! Stop di cansa mi orea!

(So)

E abentura aki a sirbími di un les. Awó mi meste pela mi wowonan mas ku nunca, pa waak e.

Esena III: Mimichi cu Don Pepe.

MIMICHI
Ah señor...

DON PEPE
Spera un momentu, mi ta bai bini un djies.

(Aparte)

Mi mester bai daal un buelta weta si e placa ta seef.

Esena IV: Mimichi cu Flecha.

FLECHA

(Sin weta Mimichi)

Esús esta un abentura! Di ma pret ta, e bieeuw meste tin un cas chock fol di potoshi, pasoa di hinteer e lista mi'n reconocé cada djaki den!

MIMICHI

Oh t'abo pober Flecha! Ta di unda ba bló?

FLECHA

Oh t'abo Mimichi, ta ki bientu a tirabu?

MIMICHI

E mes bientu di custumber, no, mi mes fishi bieeuw; yuda caminda mi por, un djaap paki un djaap paya.

Mi tin zjeitu pe cosnan ei, bo sa, den dje mundu aki hende meste ta spiertu. Ami loke Dios a dunami ta mi talent, un pigue trabao, un sneif di konkelmentu...

FLECHA

Bo tin un nogoshi cu e baas?

MIMICHI

Si, - mi tin un chiki-chiki ei - por laga cai algo.

FLECHA

Laga cai algu... bo ke meen baas los algu? Mimichi jui, stop'i sonja, ni cu talent di genio bo'n ta logra los algu foi sjon Pichiri.

MIMICHI

Ay ta sa bo'n sa, tin sjertu cos chiki-chiki, cu sa haci maravilla.

FLECHA

Bai kerendu, bo'n conocé Sjon Pichiri manera ami - di tur ser humano cu ta cana rond t'esun di menos humano. - Ni maske bo cana rondia cu switchlight bo'n ta topa un pushi mas tránka y mas miskiña cu Don Pepe - Mi ke weta e cos ‘chiki-chiki’ of ‘grandi-grandi’ cu por los e dedenan ei! Palaba bunita, pro mesa, ami stad, cuantu cu bo ke, ma placa, zupla!

(Gestu dilanti boca).

E ta pichiri te

asta den su gestunan, maginabo, cu e tin asina tantu streek dje palaba duna, cu na logá dje bisa: ‘Mi ta dunábu man,’ e ta bisa: ‘Mi ta fiábu man.’

MIMICHI

Dioso lo paga ta homber e ta, Flecha, sono e ta capaz di ‘fia na luz’; pober criatura. Y tog bo sa Flecha, mi tin contianza cu mi sí ta Logra algu foi dje. Ta un arte dificil, pero ma studia tur e secretunan te mi sabi nan djaden pafó; meste traha cu masha pasenshi, kishikí, kishikí su a mor propio, anto caba jangué jangué te ora e ta cla pa morde.... difuntu... e ta cai manera patía bèrde.

FLECHA

Kerébo, bo por kishikié, jangué te bo mes daal abao plaat, ma mi ta pustábo, loke bo ke, e chubatu di gengu ei un ta los un een chikí! Ba kere mi'n conocé. Ke sinti holó di cobradó, ya ta cla pe hanja un seentebú. Hei scucha - até ta bink. Ami ta laga cai.

Esena V: Don Pepe, Mimichi.

DON PEPE

(Bos abao)

Tui cos ta fain. Y con ta bai cu Mimichi!

MIMICHI

Caramba Don Pepe ta mus tra bon! Djiengueri!

DON PEPE

Ken, ami?

MIMICHI

Ta manera cu cada dia Don Pepe ta para bira mas jong.

DON PEPE

Di bèrde?

MIMICHI

Don Pepe su cútis ta mes frescu cu di un mucha di 25 añ.

DON PEPE

Lague nék, Mimichi, bo sa cu ma pasa sesenta?

MIMICHI
Auto kiko? T'esei ta flor di jubentud. Ta ora sina un homber machu ta na su punt'e caramèl.

DON PEPE
Ei bo tin razón, pero si mi por a skaaf un 20 añ afó...

MIMICHI
Ay foei... cu un vigor asina, ban pusta Don Pepe ta pasa den añ te lubidá.

DON PEPE
Bo ta kere?

MIMICHI
Sigur, sigur - hala na luz aki mi weta. Até! Mi'n bisa, net aki riba nanishi un señal di bida largu.

DON PEPE
Bo sa dje cosnan ei, Mimichi?

MIMICHI
Con por laga. Mustrámi Don Pepe su planti man. Ay Labirgi, mira un liña di bida aki!

DON PEPE
Con?

MIMICHI
Don Pepe un ta mira te unda e liña aki ta bai?

DON PEPE
Bon, i kiko esei ta nificá?

MIMICHI
Wel, balansa di un 120 añ!

DON PEPE
Ummm

(lach).

Bisami Mimichi, con ta bai cu nos asuntu?

MIMICHI
Tur afó. Ami ora mi hinca mi cuchara den soppi, ta cos di lembe boca, loke yama traha casamentu ta mi kuki, unabez mi pone mi cabez pa sera un partido, un tin awa pa labé. Ta purba m'in purba di koppel..... cu....., sino, beshinmantó.
Pero ban cu nos asuntu, como mi ta basta hende di cas

ceka nan, a cai lije pa ma borda nan riba Don Pepe, y p'ami a conta e mama cuantu cariñu Don Pepe a coje pa Margarita, wetandu e keiru riba caya y pará na su bentana.

DON PEPE
Kiko e disi?

MIMICHI
El a tumé masha bon, i ora ma nooi e pa laga Margarita bin festejá dunamentu di man di Elena a we nochi, el a aceptá mes ora, permitindu Margarita di bini bao di mi kuidu.

DON PEPE
Bo ta weta, Mimichi, mi tin ku haci un comida na honor di Anselmo, y pesei lo ta un placer masha grandi si Margarita tambe por ta van de partij.

MIMICHI
Mejor no sirbe.

DON PEPE
Ma Mimichi, ba corda e Mama caba riba cuestión dje porshi? Ba lagué compronde ku ta su deber di pipitá maske ta algu? Ta custumber fast, cu mester fier un cos.

MIMICHI
Kon? E señorita aki ta trece 12 mil florin di renta.

DON PEPE
12 mil florin di renta?

MIMICHI
Si. Na promé lugá, e ta masha poco comedó, su mama a lanté sencillo riba funchi cu giambo, soppi pampuna, stobá i cosnan asina. Di moda cu no tin gastu di caviar cu champaña riba mesa. Ei so nos por conta 4 mil florin gispaar. Caba na su bistimentu e ta masha moderá, nunca e'n ta exigí prenda di djamanta ku esmeralda cue cosnan ei. Ni tampoco e ta gusta cana cu shimies tur na payèt cu cuenta - otro 4 mil gispaar.

Y pa chiripa, e tin oror di wega di bridge i di canasta, lo cual awendia ta un exepshón, pues mi mes por conta Don Pepe di Sra. Fulano cu a para perde 276 florin cu 23 cen antiyera nochi na Club, sacafó kiko un suma asina por bira pa aña, pero nos ta conté all in all tambe pa 4 mil, maske un ta ni un binti parti. Suma sumarum: 4 mil di caviar cu champaña, 4 mil di djamanta cu payèt y 4 mil di bridge cu canasta - 12 mil florin di regalo limpi pa aña.

DON PEPE

Si... un ta malu, pero un ta un cos positief.

MIMICHI

Kon? Un ta positief? Dispensámi, un ta positief ricibí como regalo di matrimonio un hende cu ta come moderá, cu ta bisti sencillo, y cu tin odio pa wega di placa?

DON PEPE

Ta ki coi macacu, bo por reken gastu cu lo no wordu hací como dote? Mi por firma recibo antó riba pára cu ta bula den sjelu? Um-um, ami ta daka paleta!

MIMICHI

Pero tog Don Pepe ta sali di bon, ademas nan a papiámi di un kunuku banda di Santa Rosalía.

DON PEPE

Esei po yuda. Meste saminá e kestión drechi.

Bo sa, Mimichi, tin ainda un kreenchi cos ku ta hinder mi - esta ku Margarita ta masha jon, i generalmente jubentud no sa gusta hende bieeuw. Nan ta preferá di bai om ku nan pareeuw, ademas meste pensa e peliger cu mucho cos di spièrtu por kraak mi salú. Mi ta net e edad...

MIMICHI

Esta pasá mi ta. Ta lubidá ma lubidá di conta Don Pepe principal cos, esta cu Margarita ta hende bieeuw so e ta stima. Ta un cos masha particular, e'n tin ley ku hende jong.

DON PEPE

No bisámi!

MIMICHI

Manera Don Pepe ta tende. Mara Don Pepe por scucha ora e ta discutí ei riba. Segun e ku solo mira un jonkuman jong ta duné degú, mientras ku un homber mayó cu un barba majestuoso di seda blanku ta su encantu. Má bieeuw nan ta mas pe stima nan. Djo libra Don Pepe haci muchu cos di djiespaus cuné - pa junga jong. Tres luna pasá ela hera di sera casamentu cu un tal Fulano di Tera Frieuw. Tur cos tabata reglá, logá, ora nan a yega dilanti Sjon Chachi, y Margarita a discubrí cu su Baron no ta tin mester di breel pa firma acto, y ku pa colmo ni sikiera el a cumpli su sesenta añ, Margarita a bira dja riba abao, kibra casamentu.

DON PEPE

Blo pesei?

MIMICHI

Blo pesei - e di, ki gracia tin casa ku un homber ku'n cumpli ni sikiera sesenta añ - ademas ta locura e tin ku hende ku ta bisti breel.

DON PEPE

Ta un pida nobo pa mi.

MIMICHI

Mi po bai mas aleeuw. Den su camber e tin un stel di portret dorná na muraya. Rei di ken? Un ta ni di Prins Bernhard, ni di Pedro Vargas, ni di Robert Taylor, pero di Frater Radulphus, di Churchill y di Sjon Wawa.

DON PEPE

No bisámi. Wel, wel, ta cos di admirá. Apesar, si mi tabata un mucha muhé, lo mi no por a namorá un mucha homber jong.

MIMICHI

Mi tin sigur djesei. E jonkuman nan ei parce slijm, anto pa chiripa nan ta stom. Mi ke sa ki smaak hende por hanja

den nan.

DON PEPE
Mi'n ta comprendé ta con por ta existí muhé ku por cai pa nan.

MIMICHI
Si, ma ki sorto di muhé, muhé loco di mara! Si nan ta bon-bon na nan cabez nan lo'n pensa sikier a riba sorto di klaapchi asina!

DON PEPE
Anto ora hende weta nan? Cabei gistrijk ku briyantina, mustashi sma... al á la barba di pushi, anto nan bistuario! Sport shirt colo hè, tur na cangreeuw, cu pali coco, cu cayena; poco pia di carzon fi... ni manera bestia mará.

MIMICHI
Precies! Esta un diferensha cu un figúra manera Don Pepe: nèchi, serio, bon bistí, cabayero, t'esaki ta cos di namorá.

DON PEPE
Mi ta na bo smaak?

MIMICHI
Anto kon! Don Pepe tin un zwier, i un curpa! Tjwa!

(gestu di man na boca)

, Drei un tiki, fuuuuu

(fleit)

, mejor no existe! Cana mi weta, fu-fuuuu

(fleit, fleit).

Esaki yama curpa, bon tayá, hinté kèchi tur afó! Salú!

DON PEPE
Mi'n por keja, únicu cos cu ta zjenámi ta e tosamentu cu mi sa hanja de bez en cuando.

MIMICHI
Te asta esei ta sinta Don Pepe bon, e elegancia di zwaai e lenzu, e tosesito asina distingui...

DON PEPE
Bisámi Mimichi, Maragarita a wetámi? Nunca ma hala su atenshón?

MIMICHI
Nò, pero sí ma papié masha di Don Pepe. Don Pepe su orea drechi un fleit?

DON PEPE
Ba haci masha bon i mi ta gradicibo.

MIMICHI
Na Don Pepe su ordi. Mi ta semper cia pa cualke fabor cu mi por haci Don Pepe. Awó mi tin un pitishón chiki cu mi ke haci Don Pepe: ta sosodé cu mi ta tenedó di un saam, awo simán cu a caba ma hanjámi den trobbel cu un lèkashi di dak di cas, i mi mester a fia e potchi di saam pa paga Ba Chandi, meslá

(Don Pepe ta trek cara fastioso)

, awó mi ta hanjami masha purá pa sera e sen cu mi tin cu entregá dja Bièrne. Jesus Margarita lo goza di topa alafin cu Don Pepe

(Don Pepe su cara ta habri).

E ta bai ta loco namorá di Don Pepe, cu e col paradito, e guièl pretu, e garoti, sjon! goze garoti! Mihó mi keda ketu, sino aworo ta blausa lo mi tin cu blausa Don Pepe pa mi no duna Don Pepe oyada.

DON PEPE
En todo caso bo ta haci mi cabez suta.

MIMICHI
Lo cierto ta, cu mi ta hanjami loco, mi'n sa con mi haci pa sera e potchi saam, rei cu mi'n por wanta hanjámi den bombòshi

(Don Pepe cara será).

Kizás Don Pepe por a yudámi, maske ta un ‘kleineheitje’ por scapámi! Mara Don Pepe por a weta e cara namoradísima cu Margarita a trèk, ora ma papié di Don Pepe

(Don Pepe cara harí).

Su wowonan tabata lombra di legría. Ma papié te ma lagué chinga di curiosidad pa topa Don Pepe i hanja sera casamentu.

DON PEPE
Mimichi, Dios wardábo, ba hacimi un homber masha feliz, i mi ta sigurábu cu mi ta tur afó gradicí.

MIMICHI
Anto mare Don Pepe ke dunámi e ayuda chiki

(Don Pepe cara mará)

un tiki cos mes lo ta un yudanza, i lo mi keda eternamente gradicí.

DON PEPE
Bon, ayó. Mi tin cu bai ocupámi di mi kehaceresnan.

MIMICHI
Un ta hopi mi ta pidi, pero ta, cu mi ta hanjámi den un nesesidad masha grandi.

DON PEPE
Lo mi sòru pa mi auto ta cla na ora pa hiba e muchanan bai keiru.

MIMICHI
Lo mi no a soña di molestiá Don Pepe, si no ta cu mi ta hanjámi primí mes pe placa.

DON PEPE
Lo mi percurá pa cuminda ta cla temprán, pa tur hende por haci bon digestión.

MIMICHI
Ay no ningámi e cosita cu mi ta suplicá...

DON PEPE
Mi tin cu bai, mi ta tende nan ta yamami aya banda. Te aworó.

MIMICHI
Mare Bawán cojebu, cachó malagradicidu!
Mira un demonio asina, maske con ma smeek e, con ma lembé, el a keda tranká.
Kwa ke haci, si djaca no balia tambú...
Enfin, ta bon cu mi tin otro masbangu den panchi.
Esei sí, ta pan den cas!

Acto III

Esena I: Don Pepe, Roberto, Elena, Pancho Justina *(cu basora i pañ'e stof na man)* Juan *(Portugees)*, Chinè.

DON PEPE

Ban, hala seka i habri orea pa boso rende precies ki trabao cada un tin ku haci.

Cuminzandu cu Justina. Mi ta mira cu ya bo ta bon harmá - wel husa bo basóra bon, weta bari te den delaaster huki, suela mester keda limpi limpi, manera un spiel. Ma ora yega na pañ'e stof, baai cu medelei, no frega e meubelnan muchu duru, pa nan no gasta. Fuera djesei, mi ke pa abo regeer den botorei ora di comida, weta vigilá tur cos, pasombra t'ábo ta responsabel, y si cualke cos mester haña pia, of kibra, mi ta kité foi bo sueldo.

JUAN

(Aparte)

Castigu político.

DON PEPE

(Cu Justina)

Awó bo cu Chinè - boso dos ta encargá cu sirbimentu di mesa, labamentu di glaas etc. - corda mester bai masha voorseegtu cu sirbimenti di biña, nunca yena e glaas te ariba, i semper warda te ora e inbitadunan haci señál i pidi, promé cu sirbinan, i corda sobretodo cu meste batizé bon cu awa!

JUAN

Biña puro shubi na cabeiza.

(aparte)

JUSTINA

Nos lo por kita nos tapa cañon?

DON PEPE

Si, pero no promé cu e bishitanan yega, y paga masha tino pa no daña e uniformnan.

CHINE

Mi ke korda sjon, cu foi luna i Jielei, ma bisa sjon, con

ora ma bai hiza labisjan di zeta dushi hiba den cushina, el a plama mancha tur djariba di mi uniform.

JUSTINA

Ami ta ma pió, mi tin asina un buracu aki tras - dispensa di Sjon su cara.

DON PEPE

Facilísimo. Tur loke bo mester percurá ta pa bo lomba ta fast pa muraya - es decir bo ta cana drenta gewoon, i ora di sali, bo ta back pia pia

(imitando pa Justina, caba pa Chine)

y abo mester percurá tene un teeblaachi hardibai asina'ki - pa tapa e vlekki. Awó Elena mi jui - Abo mester tira bista pa tur cos bai na ordi, sobretodo weta pa no tin ningun clase di desperdicio. Otro cos, aworó ora cu mi mosa yega, mi ke pa bo ricibié cu masha gracia, i hacié sinti su curpa di cas - anto mas laat ora solo baja poco, boso por bai daal un kèiru na auto. Ba comprondémi bon?

ELENA

Si Pai.

DON PEPE

Okay, awó ban cu ‘señorito’

(tono sarcástico)

- lo mi perdonábo bo trabersura djaworei, basta bo dicidíbo di com portábo bon mucha, y di no trèk un cara fastioso ora bo ricibí Margarita.

ROBERTO

Ami trék cara fastioso - pa ki motibu?

DON PEPE

Pa motibu cu tur jui ta coje rabia ora nan tata bolbe casa, i ta busca pa piki pieeuw riba nan madrasta - Awó si bo ta desea pa mi lubidá bo mal ehempelnan, mi ta recomendábu di haci bo best pa trata e persona aki di mihorsito, i di purba di cai den su smaak.

ROBERTO

Mi'n por gaña cu mi ta ‘encantá’ cu e persona ei ta bai

bira mi madrasta, pero sí mi ta primintí di obedece Pai, en cuanto di ricibié cu cara contentu, y di gazayé mas cu mi por!

DON PEPE

Ta de minste cos cu bo por haci.

ROBERTO

Trankilizá Pai - Lo mi 'take care' di djé, anto bon!

DON PEPE

Asina mi ta gusta tende,

(Cu Pancho):

Pancho, scucha, mi mester di bo yudanza den dje brench aki - Juan, yega seka - t'abo ta falta awó.

JUAN

Con ken Patroon desea papiar, con shafer o con cozineiro? Mi haci dos trabalho.

DON PEPE

Cu tur dos.

JUAN

Um méste ta primeiro.

DON PEPE

Cozineiro.

JUAN

Spera mi um fregá do wowo -

(Juan ta kita su petchi di chauffeur i ta bisti freskot i petchi di kokkie).

DON PEPE

Ta ki pantomina esaki awó?

JUAN

Mi na Patroon sua orden, pode papiar!

DON PEPE

Wel Juans awe nochi nos ta bai duna un zjanta.

JUAN

(Aparte)

Que milager Dios - Awe awa yobe!

DON PEPE

Bo ta kere lo bo por prepará un cuminda bon sabroso?

JUAN
Con po lága, Patroon, nami cen pa cumpra cos, mi cuzina dushi!

DON PEPE
Van den donder, semper bai cen - Bosnan no conocé otro palaba cu cen, cen, cen - Hinteer boso vocabulario ta consistí di un solo palaba: cen. El a bira manera un cabaai di bataya.

PANCHO
Di mi bida ma tende un rospondi mas idiot, ki arte tin producí un cuminda exkisitu cu hopi placa - arte yama ora un kokkie por coje cualke soketada, anto fantasiá un plato pa pone hende su boca baba.

JUAN
Pone boca baba, sin cen - Mi no conocé.

PANCHO
T'esei yama cuzineiro!

DON PEPE
Basta chanza, ban na serio.

JUAN
Cuantu personas mi tin haci preparazion?

DON PEPE
Ocho of diez, ma bo mester conta ocho, caminda tin pa ocho boca conie tin pa diez.

PANCHO
Di hecho.

JUAN
Wel mi pensa duna caviar, seguida keshi yená, seguida kalakuna, seguida...

DON PEPE
Ta belá bo ta? Ta inteer portugeezenkamp bo tin idea di inbitá bin come?

JUAN
Seguida carne asado...

DON PEPE
Con, ta loco ba bira? T'asina bo ta gasta mi placa.

JUAN

Seguida pasaboca - tein palufrieuw...

PANCHO

Ta baaster bo ke pa e hendenan baaster, si bo duna nan tantu cos di come. Bo ta kere cu Don Pepe a nooi e bishitanan aki pe na nan indigestión? Bo ta muchu salvaje, muchu bobo, cuminzá pa cumpra un buki riba Etiket, i, si bo'n ta keremi, puntra doctornan si tin nada mas malu pa salú cu come hopi.

DON PEPE

E tin razón, masha razon.

PANCHO

Bo meste comprondé Juan, cu ta onbeskop carga hende cu demasiadu cuminda. Semper mester laga un nachi bashí. Manera bieeuwnan di: 'Hende meste come pa biba, ma no biba pa come'!

DON PEPE

Ata palaba Pancho, esei yama palaba. Bini mi brazábo! Ta di mihó frase cu ma tende den mi bida. 'Hende meste biba pa come i no come pa biba.' Hei! Nò, un t'asina. Con e cuenta ta atrobe?

PANCHO

'Hende meste come pa biba, i no biba pa come.'

DON PEPE

(Cu Juan)

Hinca e cos den bo sesu!

(Cu Pancho)

Ta ken te genio sabio ka bisa e cos ei?

PANCHO

Mi'n ta korda su nomber.

DON PEPE

Ah, e ta divino, bo por hacími fabor di skibi e palabanan pa mi, mi ta bai laga druk nan na letter di oro, pa cologá den sala.

PANCHO

Cu muchu gustu - Y no preocupá Don Pepe riba e zjanta, lo mi zorg pa tur cos keda di kita sombré.

DON PEPE
Danki Dios mi tin bo.

JUAN
Mi scapa trabao.

DON PEPE
Permitími nabo un consejo. Bo mester sirbi cos cu ta ycna hende, manera un stobá di boonchi còrá largu, of capuzijne, compañé cu un bola di aroz herebí, anto duna dushi cocada pa pasaboca.

PANCHO
No tene cuidao, laga ofer nami.

DON PEPE
Awó Juan, ban cu auto.

JUAN
Un secundo Patroon

(Kita petchi cu freskot di kokkie, i bisti petchi di chauffeur)

Patroon papia.

DON PEPE
Mi ke pa bo mira pe auto ta limpi te lombra, awe tardi.

JUAN
Auto limpi lómbra? Auto bieeuw no lómbra mas, tur fruz sali, caba auto no tin táyru. Patroon bísa mí gasta awa laba auto, mi gasta airu yena tayru - tur kibra.

DON PEPE
Kiko Juan háce ter santu día antó?

JUAN
Juan tráha másha duru - mi lapi auto padén, mi lapi auto pafó, mi lapi daak, mi lapi tayru, mi lapi, lapi, lapi...

DON PEPE
Por ta bo'n comprondémi, Juan, unta pa bai Banda Abao mi mester dje auto, ta djies pa daal un paseo aki banda.

JUAN
Si patroon, ma auto másha wábi, mi krènke auto, krènke auto - machine no prende.

PANCHO

Don Pepe no ánsha, Juan ta un flojo malu, ma ami tin remedi pa tur cos, mi ta bai pidi Efraim fia nos su auto nobo, un Packard còrá precioso - i dje manera ei mi por buta Juan cuminza traha den cushina foi djawor. Tur cos ta sali zjielei.

(Exit.)

DON PEPE

Bo ta bahá foi sjelu, mi'n sa kiko lo ma cuminzá sin bo.

JUAN

Meneer a meskos Papa Dios.

DON PEPE

Ketu!

JUAN

Ah, pober Patroon no comprende. Meneer haci hopi cos pa alaga Patroon, Meneer no gasta luz, ni cuminda, ni zucu, ni sal, tur pa lembe Patroon. Siemper Meneer gaba Patroon den cara, caba tras di lomba, Meneer haci bofón di Patroon - másha maluko, mi no gusta sorto hende sina - a másha mal hende. A mi gusta hende bisa, pensa, loke nan sinti. Mi tein stimashón pa Patroon, mi rabia weta Meneer Pancho haci cos fregá. Mi stima auto wábi, mi stima Patroon.

DON PEPE

Bisámi Juan, di ki manera nan ta bofón di mi?

JUAN

Mi conta Patroon, Patroon bira rabia cu mi.

DON PEPE

Nò, m'in ta rabia cu bo.

JUAN

Melhio nò, mi sigur Patroon pone brabu.

DON PEPE

Totaal, al contrario mi tin curiosidad di sa kiko nan ta papia di mi.

JUAN

Si Patroon insistí mi cónta, tur caminda nan bofón, nan

tráha masha cuenta riba garganta Patroon. Nan bísa Patroon traha almanake special pa kita dia fiesta - nan bisa Patroon no gusta sinta pa no gasta bom di carzón, nan bisa Patroon busca semper pleitu criá fin luna, pa criá core bai sin tuma placa...

DON PEPE

Bo ta un sinberguenza gañadó malu! Y mi ta curi cu bo foi mi sirbishi; asina bo ca ba di cushina cu minda djawe nochi, bo bai, mira mi'n ke mira bo mas.

JUAN

Mi'n bisa? Mi bisa mi papia Patroon pone brabu. Patroon ponemi papia. Cua mi haci?

Esena IV: Margarita, Mimichi, Juan.

MIMICHI

Bon tardi Juan, si bo sa Don Pepe ta na cas?

JUAN

Patroon na cas, sicuur, sicuur!

MIMICHI

Bo'n por bai bisé cu nos a yega?

JUAN

Stabon, mefrouw.

Esena V: Margarita, Mimichi.

MARGARITA

Mimichi, bo sa, mi ta sinti un gevoel masha strañu, mi'n sa ta kiko, ma mi ta hanja ‘griezelig.’

MIMICHI

Bo ta pasá, kiko tin di griezelig?

MARGARITA

Ay Dios, mi'n sa con splika, pero ta manera cu mi ta condená na morto, i mester topa e burdugo cu tin cu matámi.

MIMICHI

Bo ta exagerá poco, mi ta reconosé cu Don Pepe no ta

Don Juan, pero e cos cu a bruha bo cabez ta e tipo buen moso, dje serenate di Dja Sabra anochi

MARGARITA

Mi ta admití cu t'asina - Jesús e ta nèchi, nos a ofrecé despues pa drenta tuma un wisky-soda i el a keda sinta conbersá un ratu masha beleefd - ma keda completamente trastorná.

MIMICHI

Y bo sa ken e ta?

MARGARITA

Nò, mi'n sa su nomber, mi'n durf púntra, pero mi sa cu si mi hanja un chens di scohe, té mi ta tuma wowo será - juist esei ta duna mi reel di pensa ne Buchi Pluma cu nan ke marámi cuné, net awó.

MIMICHI

Margarita, mi jui, bo mester siña conocé mundo. Tur e jonkumansitunan pimpojito ta masha aardig, sport, agradabel, tur loke bo ke, pero mayoría di nan ta skaars, manera push'i mondi. Mas bale bo casa awó cu bobiejitu Buchi Pluma, cu ta putrí di placa, i asina e klaap, e ta lagábo bon pará, i na libertad di scohe es cu antojábo. Lo bo weta cu alafín tur cos lo caba bon!

MARGARITA

Jesús Mimichi, con bo por pensa asina? Con bo por kere cu mi por biba un momentu trankiel, laga para feliz; si mi tin cu sinta spera riba morto di un hende... Ademas ken ta bisábo cu no té ta derámi?

MIMICHI

Stop di papia coi macacu, ora bo casa cuné, bo ta buta bo condishonnan. Di promé cu e mester lagábu promé cu añ caba - After all, un toto bieeuw asina no tin pakiko biba mas. Sssttt, até mes ta cocochá ta bini.

MARGARITA

Mimichi, esta un spanta pára!

Eséna VI; Don Pepe, Margarita, Mimichi.

DON PEPE

(Cu Margarita)

No tumámi na málu, mi amor, cu mi ta cerka den bo presencia cu mi breel na wowo. Mi sa cu bo belleza i bo cualidades nan ta tál, cu nan ta frapa bista, sin nodi di lens, pero enfin ta door di lens cu nos ta observá streanan na sjelu, i mi ta mantené cu bo ta un strea,

e

strea di más briyante di más resplandesiente cu tin den nos firm mamento.
Mimichi, ta con el a keda stil asina, ni sikiera un sonrisa di alegría ora el a wetámi?

MIMICHI

E ta un krenchi babucá, mosita jong i tierno nan asina semper ta poco tímido, sobretodo den asuntu di... curazón!

DON PEPE

(Cu Mimichi)

Ahn natural!

(Cu Margarita):

Ay mi paloma, ata mi jui Elena a bin cumindábo.

Esena VII: Don Pepe, Elena, Margarita, Mimichi.

MARGARITA

Esta contentu mi ta di topábu, ta masha dia caba cu mi kera bin hacíbu un bishita.

ELENA

Y ami tambe a plania di bai cumindábo, mi ta masha contentu cu alafin nos a topa.

DON PEPE

Elena ta largu, no? Yerba malu no sa stop di crece.

MARGARITA

(Cu Mimichi)

Jesus e ta odioso, mi ta hanjé di grita.

DON PEPE

(Cu Margarita)

Ta kiko mi popchi di sucu ta murmurá?

MIMICHI

Ta bisa el a bisámi, con konòshi e ta hanja Don Pepe.

DON PEPE
Ta demasiado honor bo ta hacími, mi totolika.

MARGARITA

(Aparte)

Ta por mi'n por mas.

DON PEPE
Ata Roberto tambe a bini bin sera conocí.

MARGARITA

(Cu Mimichi)

Mimichi, mi'n por kere mi wowonan, te saki te jonkuman.

MIMICHI
Parce un cuent'e nanzi.

DON PEPE
Mi popchi ta sorprendí di weta cu ya mi tin jui grandi asina? Anto mare bo sa djies tur dos ta bai lagámi.

Esena VI: Don Pepe, Margarita, Elena, Roberto, Mimichi.

ROBERTO

(Cu Margarita)

Permitími bisa cu esaki ta un cos cu mi no a spera en absoluto, ma keda completamente babuká ora mi tata a contámi su intenshonnan aworei.

MARGARITA
Igualmente. Mi'n soña di pensa cu lo mi topábo aki.

ROBERTO
Ta bèrde cu mi tata no por a haci un mihó escóho, i cu mi ta loco di contentu di wetábo aki, pero ora mi pensa, cu e idea ta pa bo bira mi madrasa mi ta hanja kippevel, mi ta hanja gana di ranka mi cabei foi mi cabez.

Ken cu tendémi papia dje forma aki lo kere cu ma bira vra, pero mi ta spera cu bo si ta comprondé mi gevoel, mi ferdriet, i con repugnante e casamentu aki di bo cu mi papa ta pa mi.

(Duru)

Cu permiso di mi tata mi mester bisa, cu mi ta spera di tur mi curazon, cu e casamentu aki lo no tuma lugá.

DON PEPE

Na mi parecer, bo no ta bon-bon na bo sintí.
Ta ki malacrianza di papia asina? Bo ta brongosá hende su cara.

MARGARITA

Wel pa nos keda kiet, mi mester bisábu, cu ei abo ta hanja repugnante pa mi bira bo madrasa, ami ta hanja rekete-repugnante pa bo bira mi hijastro - i no kere cu ta pa mi gustu mi ta causábo e pena aki, al contrario ta dweel mi té den mi alma, pero mi ta hanjámì obligá, di otro moda lo mi no tuma un stap cu por causábo tantu verdriet.

DON PEPE

Bon duná!! Mi ta pidi mi torteldeifi dispénsa; mi jui homber ta completamente chiflá, en sa kiko e ta papia.

MARGARITA

Loke el a papia no a ofendémi en absoluto, al contrario, ma keda contentu cu el a bisa nèt manera e ta sinti. Mi ta apreciá juist cu el a tuma molester di splicámi su gevoel.

DON PEPE

Bo ta demasiado bon, mi puítu, di perdoné asina lijé. Mi tin confianza cu le troca su opinion; aki poco dia le pensa interamente diferènt.

ROBERTO

Nò Pai, un tin risku pa mi troca.

(Cu Margarita)

Mi ta suplicábo di kerémi.

DON PEPE

Bon, ta belá ba bira? Ora pa ora bo ta haci e cos pió.

ROBERTO

Mi ta bisa loke mi ta sinti.

DON PEPE

Temecú Temebè, troca disco sikiera.

ROBERTO

Okay, disco nobo - Cantá of liever papiá, como si fuera t'ami ta Don Pepe: ‘Margarita, lagámi declarábo; mi por rondia mundu inté pero nunca lo mi por contra iguaal;

bo belleza, bo encanto, bo elegansha, ta un cos te mas ayá. E honor i e placer di por bira bo marí tin mi completamente trastorná. E felicidad di por yamábo mi esposa ta baal mas pa mi cu tur gloria y tur fortuna di mas grandi. Un tin nada cu lo mi no ta dispuesto di haci, obstáculo...

DON PEPE

Hei, baba steam un poco!

ROBERTO

Ta un compliment mi kera haci Margarita na Pai su nomber.

DON PEPE

Ta kiko falta mi lenga, ta foi ki dia mi ta tin meste di intérprete.
Ban mi plumita, ban keiru mi mustra bo cas.

MIMICHI

Nò, mi ta hanja mihó nan ban daal nan paseo awó, e orei nan por ta back tempran promé nochi sera.

DON PEPE

Pancho, core bai duna ordi pa nan saca auto.

(Cu Margarita)

Mi konòshi, bo mester dispensámi cu mi no a hanja ni ten di ofrecébo maske ta algu di gasta promé boso sali.

ROBERTO

Ahn, pero ami si a sorg pa tur cos, na Pai su nomber ma laga buska trece aki tur clase di reffescu, helado, fruta, of si en caso Margarita ta preferá té cu bolo...

DON PEPE

Pancho!!!

PANCHO

(Cu Don Pepe)

Tra-la-la mes el a bira.

ROBERTO

Parce Pai ta cunsumí cu mi'n busca basta variedad di cos, enfin, pe biá aki Margarita ta perdonámi.

MARGARITA
Ma si asina mes ba tuma demasiado molèster.

ROBERTO
Bisámi Margarita, nunca ba weta un djamanta cu ta lombra mas bunita cu esún cu Pai tin na su dede?

MARGARITA
Di berdad e tá lombra.

ROBERTO

(Ta saka e reenchi foi dede di Don Pepe, i ta duna Margarita)

Bo mester waak e djaseka.

MARGARITA
E ta bello. E ta bunita ke ta blendu bista.

ROBERTO

(Ta bai para dilanti di Margarita pa tajé ora e ke debolbé e reenchi.)

Esta precioso e ta luci den bo man. Bo mester acepté como un cariño di amor di mi tata.

DON PEPE
Di mi?

ROBERTO
Un ta bèrde cu Pai ta deseá pa Margarita bistié como un recuerdo di Pai su amor?

DON PEPE

(Bos abao cu Roberto)

Kon?

ROBERTO

(Cu Margarita)

E ta haci seña suplicandu mi di bistíbo e.

MARGARITA
Ma mi'n por.

ROBERTO

(Cu Margarita)

Pakiko nò. En tin idea di tumé back.

DON PEPE

(Aparte)

Mi ta echa chispa! Mi tin gane troce su nèk.

MARGARITA

Pero...

ROBERTO

(Strobandu Margarita di duné back) Mi ta bisábo, bistié sino e ta capaz di tumábo na ofensa.

MARGARITA

Pa fabor.

ROBERTO

Totaal, totaal!

DON PEPE

Van den donder!

ROBERTO

Até, tendé rabia pasombra bo'n ke aceptá.

DON PEPE

(Cu Roberto)

Mara bo por baaster!

ROBERTO

Até, bo ta weta e ta drentandu un djiembi di desesperashón, ki malu ta hacíbo complacé?

DON PEPE

Rebentá pa mi parti.

ROBERTO

Un ta mi falta no Pai, kerémì mi ta had mi best, pero Margarita ta poco cabesura.

DON PEPE

(Amenazando Roberto)

Para mi hanjábu.

ROBERTO

Margarita pa bo vía, Pai ta buscandu mi guera.

DON PEPE

(Amenazando atrobe)

Sóbra bo'n ta sóbra!

ROBERTO

(Cu Margarita)

Si e hanja un patatoes ta bo falta!

MIMICHI

(Cu Margarita)

Dios mio, si Don Pepe tin tantu gana pa bo acepté, bistié, chicu pleitu.

MARGARITA

(Cu Don Pepe)

Pa Don Pepe no sigui rabia, mi ta bistié antó, i na cualke otro ocashón lo mi debolbé.

Esena VIII: Don Pepe, Margarita, Elena, Roberto, Pancho, Mimichi, Justina.

JUSTINA
Sjon Pepe, tin un Meneer aki ke papia cu sjon Pepe.

DON PEPE
Bisé cu awor mi'n por, mi ta masha ocupá, e bini otro ora.

JUSTINA
El a manda bisa Sjon Pepe cu ta placa el a trece.

DON PEPE
Placa? Sjonnan dispensámi, te aworó.

Esena IX: Don Pepe, Margarita, Elena, Roberto, Pancho, Mimichi, Chinè.

CHINE

(Ta drenta hals over kop, trompeká cu Don Pepe)

La birgi, mi mama, sjon... Abrenuncia!

DON PEPE
El a matámi.

ROBERTO
Ta kiko a sosodé? Pai a sinti? Pai a hanja sla?

DON PEPE
Mi ta sigur cu te hendenan cu ta debémi placa a pagué smeelap aki pa kibra mi garganta!

PANCHO
Djies ta pasa, Danki Dios nada un pasa.

CHINE
Sjon, dispensámi! Ta pa bon ma curi bin purá, na mal ora ma trompeká.

DON PEPE
Ta ki donder ba bin haci?

CHINE
Ta bisa ma bin bisa sjon: e auto un tin garcelien.

DON PEPE
Hibé pompstation antó, ki ami po yuda!

ROBERTO

Y mientras nos ta warda, lagámi nooi Margarita ban den jardin, ban gasta algu.

DON PEPE

Pancho, bo por bai tira bista pa mi pa nan no come muchu, y tur loke sobra, curi hiba back mes ora.

PANCHO

Anto Jesú tin cos!!!

DON PEPE

(So, cu man na sjelu)

Dios tata, esta un jui, e ta bai ta ruinámi!

Acto IV.

Esena I: Roberto, Margarita, Elena, Mimichi.

MIMICHI
Laga nos drenta aki den, ta mas ketu, i nos lo por conbersá mas na aire, sin hende pa scucha ni stroba.

ELENA
Mi kera bisábu Margarita, cu Roberto a contámi su gran amor pa bo - pesei mi ke ofrecébo cu si tin cualke cos cu mi por haci pa yuda bosnan, mi ta completamente na bo ordi. Mi tin masha simpatía pa bosnan idilio.

MARGARITA
Masha, masha danki, ta un consuelo ernome di sa, cu mi por steun riba bo Elena.

MIMICHI
Ma ta pa kiko boso no a confiámi boso secreto promé, lo ma scapa boso foi tur e tutu aki.

ROBERTO
Esta fuku mi tin! Ta con mi ta haci sali foi dje tutu aki awó? Margarita bo'n tin un solushon?

MARGARITA
Desgraciadamente mi'n ta weta un salida, i pa colmo, mi'n cumpli 18 añ aínda, ke meen mi'n tin niets te zeggen.

ROBERTO
Ma bo curazón mester por inspirábo un cos, maske ta un apoyo moral.

MARGARITA
Con mi haci; ponébo na mi lugá - mi ta manera un prezu. Ademas Mai semper a haci tantu su best pa mi, cu awó cu el a sera e compromiso aki, kerendu cu ta pa mi bon, m'in por bai disgusté i causé un tow di verdriet.

ROBERTO
Mimichi, bo ta kere bo por yuda nos?

MIMICHI

Ta mi kuki! Caminda bo ta wetámi aki, mi curazón ta masha moli, mas ora mi weta dos hende cu ta stima otro asina. Ya tur mi curpa ta kishikí pa weta kon mi ta saca un zjeitu chiki-chiki pa salba e situashón.

ROBERTO

Si, pero reflekshoná bon promé bo actua. Mi'n ke hanjámi den mas bruhandashi.

ELENA

Según mi, ta un zjeitu grandi-grandi bo meste saca pa dera tur e chiki-chiki nan cu a fracasá.

MIMICHI

Trabajo... so.

(Cu Margarita)

Cu bo Mama, baya, e señora ta asina bon hende, i e ta stimábu tantu, cu nos lo no tin dificultad pa conbensé, pero

(cu Roberta)

e trobbel ta Don Pepe. Don Pepe ta Peposo!

ROBERTO

Ja.

MIMICHI

Ban saminá e potpouri: Si Margarita hala tras, Don Pepe ta bai bira furioso, i núha cuné; unabez e rabia, en ta bai ta na beis di duna su consentimentu pa Roberto casa cu Margarita - Pára, mi tin un inspirashón, nos mester weta di un manera of otro pa Don Pepe bedank Margarita.

ROBERTO

Bo tin razón. Ei te cabuya!

MIMICHI

Chapaleta! Loke nos mester, ta un galeinske sport, bon bistí cu hopi talent i dispuesto di junga rol di un dams di alta sociedad. Nos ta bistié elegante tur na cóla, nos ta duné nomber di un famia distinguí i nos ta conta Don Pepe cu e ta masha masha ricu; cu e tin un colecshón di cas, un cantidad di haciënda na Venezuela, y cu el a coje un cariñu especial pa Don Pepe.

Muchanan, mi ta pusta bosnan, cu ta sinta nos ta sinta

waak piscá morde i guli aas cu anzué cu linja cu tur. Pasombra Margarita, Don Pepe ta stimábo, ma caminda e tende e palaba placa, Don Pepe un sa junga.

ROBERTO

Mester bisa cu e plan ta paree bon trahá.

MIMICHI

Tur afó. Mi ta bakianu. Ya mi sintí a pasa riba un galeinske, cortá pa e rol ei.

ROBERTO

Wel Mimichi, si bo logra mi ta ofrecébo cu lo bo sali di bon! Margarita, tur estén bo'n ta kere nos por a bai cuminzá prepará caminda ceka bo Mama - cu bo manera 'charmant' mi ta kere dificilmente un hende lo por ningábo algo.

MARGARITA

Lo mi haci tur loke mi por.

Esena II: Don Pepe, Roberto, Margarita, Mimichi.

DON PEPE

(Sin cu nan weté, aparte)

Canayada! Weta Roberto chuku-chuku, ta soenchi man di su futuro madrasa, y futuro madrasa un ta juist 'hala tras' trek cara zier. Mi ke cu tin glaas ei bao. Mi meste studia un triki pa indagá e cos ei.

ELENA

Ata Pai.

DON PEPE

Auto ta cla na porta, ta warda bosnan.

ROBERTO

Ya cu Pai no ke bai, a mi ta bai, pa compañá nan.

DON PEPE

Absolutamente - Un tin nodi - Ademas mi tin meste di bo aki, mi tin un cos di regla cu bo.

Esena III: Don Pepe, Roberto.

DON PEPE
Bisámi un cos, con bo ta ban ja Margarita?

ROBERTO
Con mi ta hanjé?

DON PEPE
Si, mi ke meen, su

(gestos)

aire, belleza, gracia?

ROBERTO
Tene-tene.

DON PEPE
Esei un ta un rospondi drechi.

ROBERTO
Wel francamente en ta un coi canta gai, mi ta hanjé un poco dómpi, caba e tin purunchi, y e ta laaf pa'n caba. Awó no kere cu mi ta bisa e cosnan aki pa disgustá Pai - madrasa pa madrasa, e of un otro, pa mi meskos ta keda.

DON PEPE
Pero aworei ma wetábu, bon kuchi-kuchi...

ROBERTO
Wel un ta Pai mes a suplicámi di traté cu cariñu?

DON PEPE
Tin cariñu y tin ‘cariñu’

(ca...riñ...o).

Di bo ta ‘ca... riñ...o’!!

ROBERTO
Totaal. Ni un momento.

DON PEPE
Lástima, masha lástima. Bo ta haci tur mi plannan fracasá. Bo meste sa cu ora ma weté bande mi, ma hanja cu e diferensha di edad ta masha grandi, i cu público ta capaz capaz di tumámi haci pilaashi, pero una bez ma pasa mi palaba caba, mi'n kera haci cos i karké, y lagué in de steek - i ma meen di pidi ábo di casa cuné, si bo no tabata asina tegen.

ROBERTO
Ami?

DON PEPE
Abo!

ROBERTO
Casa cuné?

DON PEPE
Casa cuné!

ROBERTO
Ta bèrde cu e no ta di mi simpatía, mi ta hanjé poco lieflaf. Pero lo mi por transa - si dje manera ei mi por yuda Pai.

DON PEPE
Nò, mi ta razonabel, mi'n ta gusta forzábu haci un cos contra bo gustu.

ROBERTO
Ach... pa complacé Pai...

DON PEPE
Nò nò, casamentu di mala gana no por resultá.

ROBERTO
Mi'n ta mind purba, podisé cu tempu lo mi bin gusté.

DON PEPE
Purba? Ta soppi hende sa purba, ma casamentu... nò! Si bo tabata sinti maske ta un tikitu simpatía pé, lo vía ta otro cos, ma dado caso - mihó tur cos sigui tal cual i mi mes lo casa cu Margarita.

ROBERTO
Pues ya cu t'asina... Laga mi papia abiertamente cu Pai. Berdad ta cu mi ta loco namorá di Margarita foi promé dia cu ma weté. Mi ta tin tur intenshón di papia cu Pai, i pidi permiso debidamente pa casa cuné, pero, net ora ma meen di papia, Pai a participá nos Pai su decishón; e ora ei natural ma keda boca tapá pa no trece disgustu.

DON PEPE
Nunca ba bishitá su cas?

ROBERTO
Si Pai.

DON PEPE
Con nan a ricibíbo?

ROBERTO
Cu mas ha gracia, maske nan no tabata sa ken mi ta.
Ta pesei Margarita a keda tantu sorprendí ora el a topa mi aki.

DON PEPE
Y ba declará bo amor, y bo intenshón di casa cuné?

ROBERTO
Mas o menos. En por a laga di comprondé.

DON PEPE
E tambe ta stimábo?

ROBERTO
Si apariensha no ta gaña, mi ta kere e ta basta verliefd.

DON PEPE

(Aparte)

Wel mi triki a traha tur afó bon.

(Duru)

Awó sépabo, cu e cos ei no por bai door. Lubidá. Saké foi bo cabez, stop di pursigui mi verloofde, i buta bo sintí pa casa cu e biuda cu ma destiná pa bo.

ROBERTO
Esei yama wega di alons! Y net pasombra Pai a jungámi un cuba asina, mi ta sinti cu mi tin mas derechi cu nunca di bringa 'vol uit' pa conkistá Margarita. Nada mes lo no por stop mi i mi tin mi medionan.

DON PEPE
Con, sinberguenza, bo tin curashi di ke purba lektu Margarita foi bao i mi nanishi?

ROBERTO
Ken, ta Pai ke lektu e foi mi, t'ami a miré promé.

DON PEPE
Bo'n sa cu mi ta bo tata, i cu bo tin cu respetá mi?

ROBERTO
Den amor i den guera no tin ley.

DON PEPE
Bo ta muchu frepostu!

ROBERTO
Loke ta di mi ta di mi, te den port'e Sjon Arey!

DON PEPE
Mare mi por hanja un coco macacu, pa mi por hamer poco sintí den bo cabez, sobèrbè cu bo ta!

Esena IV: Don Pepe, Roberto, Mimichi.

MIMICHI
Jesus ei, ta kiko ta pasandu aki?

ROBERTO
Foi tur hende su cuenta.

MIMICHI
Foei, no papia asina, bedaar, Semper mi'n yudábo?

DON PEPE
E demonio ta muchu frepostu!

MIMICHI
Ay Don Pepe, chiku pleitu.

ROBERTO
Chiku pleitu, cashu!

MIMICHI
Ma Roberto, ta con bo ta rebèlde asina?

DON PEPE
Lagué!! Lagué bai na horca!! Na fièrnu!!

MIMICHI
Foei, foei. Don Pepe po papia asina cu Don Pepe su mes jui. Ta kiko a sosodé antó?

DON PEPE
Mimichi, mi ta laga bo mes juzga justicia dje caso aki, lo bo wet a cu ta'ini tin razón.

ROBERTO

(Aparte)

Ata nos Ministra di Justicia, high time!!

MIMICHI
Muy honrá.

(Cu Roberto)

Abo schuif un poco den hoeki.

ROBERTO

(Cu Mimichi)

Ta cua di nos mester grita ‘esklooi’?

MIMICHI

(Cu Roberto)

Bo'n por stop di chansa un poco?

(Cu don Pepe)

Mi ta cla pa scucha Don Pepe.

DON PEPE

Wel, manera bo mes sa, mi ta namorá di Margarita i mi tin idea di casa cuné. Awó e canaya ei tin insolensha di namorá mes Margarita, i di prentendé cu é ke casa cuné.

MIMICHI

Sjon bida! Esta locura!!

DON PEPE

Mi'n bisa! Ta un cos ongehoord - cu mi mes jui por ta busca moda di corta mi orea! Bo'n ta hanja cu pa respèt e meste ‘clear out’ compleramente i dunámi campo abierto?

MIMICHI

Don Pepe tin perfecto razón. Keda un tiki aki banda, mi ta bai papia cuné.

ROBERTO

Ola Mimichi - ya cu t'abo a wordu skojé como Juez lo mi weta si mi por sometémi na bo juicio - Go ahead! Laga lora!

MIMICHI

Nò, mi ta bon Juez, mi meste tende di bo banda promé.

ROBERTO

Mimichi, bo sa mi storia mihó cu mi mes. Ma bisa Pai cu t'ami a namorá Margarita promé, Pai ke pretendé cu Margarita ta di djé.

MIMICHI

Sjon bida. Esta locura!

ROBERTO

Ma un bieeuw krèkècbè asina, por tin brio di sinta plania casamentu. Ta pilaashi e ke haci di amor. Mimichi, bo'n ta hanja cu amor ta ocupashón pa hende jong?

MIMICHI

Roberto, bo tin perfecto razón, ta bofonada. Wánta, lagámi bai papia dos palaba cuné.

(Cu Don Pepe)

Don Pepe su jui un ta asina pcstcr manera Don Pepe ta pensa, ma razoná cuné, i el a tuma den cu aworei su sanger a keinta i el a falta respèt, ma e ta dispuesto di kapitulá na deseonan di Don Pepe, basta Don Pepe tambe traté cu mas considerashón, i no purba di casé sino cu un hende di su agrado.

DON PEPE

Danki Dios, alafín c ta birando razonabel; Mimichi, bisé pa mi cu fuera di Margarita, mundu hinté ta na su ordi pe haci su 'choice.'

MIMICHI

Ummm, lagami curi bai hiba e bon nobo aki.

Roberto, bo sa, Don Pepe un ta sina pester manera bo ta kere... El a confesá cu wel aworei el a sulfurá di mal moda, ma cu e ta dispuesto di kapitulá, basta bo tambe buta di bo parti, i traté cu tur respèt i cariñu cu un jui debe su tata.

ROBERTO

Mimichi, bo por duné mi palaba di honor, cu si e consentí na lagámi casa cu Margarita, lo mi keda eternamente gradicí, i lo mi obedezé manera un laamchi.

MIMICHI

(Cu Don Pepe)

Ta cla. Roberto ta completamente di acuerdo.

DON PEPE

Alabado sea.

MIMICHI

(Cu Roberto)

Finito. Don Pepe ta baja bandera.

ROBERTO

Alafín.

MIMICHI

Awó boso por sinta conchabá dushi-dushi cu otro aki.

ROBERTO
Masha masha danki, Mimichi. Aworó nos lo topa.

MIMICHI
Semper na bo ordi, Roberto - tabata un prèt pa mi.

DON PEPE
Mimichi, ba hacími un homber feliz, bo merece un recompensa.

(Ta hinca man den sacu. Mimichi ta saca man. Don Pepe ta saca lenzu)

Cualké ora'sina lo mi corda di bo.

MIMICHI
Jesus ma keda nanishi largu.

Esena V: Don Pepe, Roberto.

ROBERTO
Ta dweel mi di mi rabujentu djaworó'ei.

DON PEPE
Ach un ta nada. Tur cos ta bon cu ta ca ba bon.

ROBERTO
Masha aardig di Pai di bisa asina.

DON PEPE
Asina pres un jui cumpli cu su debernan, un tata ta dispuesto di libidá su malacrianza.

ROBERTO
Pai ke meen cu Pai a lubidá tur mi impertenenshanan?

DON PEPE
Wel una bez mi ta wetábo asina sumiso, i asina mansu.

ROBERTO
Mi ta jura Pai te dia mi muri, mi'n ta lubidá Pai su bondad.

DON PEPE
Y ami ta primintíbo di haci pa boi di duna bo tur loke mi por.

ROBERTO
Aínda mas? Si dunandu mi Margarita Pai a regalámi tur loke curazón di un hende por deseá!

DON PEPE
Kon bo di?

ROBERTO
Mi disi cu mi ta loco di alegría foi momentu cu Pai a consentí na mi casamentu cu Margarita.

DON PEPE
Ken a consentí na bo casamentu cu Margarita?

ROBERTO
Pai.

DON PEPE
Ami?

ROBERTO
Ken antó?

DON PEPE
Esaki ta grandi. T'abo a primintí di clear out!

ROBERTO
Ami clear out?

DON PEPE
Si, ábo!

ROBERTO
Nunca!

DON PEPE
Bo'n primintí di saké foi bo cabez?

ROBERTO
Si mi ta más namorá cu nunca.

DON PEPE
Kon! Atrobe bo ta cuminza?

ROBERTO
Pa nada mi'n ta troca.

DON PEPE
T'ami ta manda. Lagarú!

ROBERTO
Manda cuantu cu Pai ke.

DON PEPE
Mi ta sacábo foi cas.

ROBERTO
Alright!

DON PEPE
Verdwijn!

ROBERTO
Mi ta verdwijn.

DON PEPE
N'un een di herensha.

ROBERTO
Ki verschil lo haci.

DON PEPE
Pa mi ba muri!

ROBERTO
Es cu Dios ke.

DON PEPE
Plega mi ta plegábo!!

(Exit)

Esena VI: Roberto, Flecha

FLECHA

(Ta drenta foi porta di jardin cu un boco chikí den su braza)

Jesú mi tin suerte di daal cu Meneer aki! Bini cu mi lijé!

ROBERTO
Ta ki a pasa?

FLECHA
Bini cu mi, lo mi conta Meneer. Nos ta bon pará!

ROBERTO
Kon?

FLECHA
Até có!

ROBERTO
Ki có?

FLECHA
Hinteer dia ma loer e.

ROBERTO

Kiko e ta?

FLECHA

Don Pepe su pretu i wowo, su tesoro!

ROBERTO
Ken, con ba haci hanjé?

FLECHA
Mi ta conta Meneer, ma ban drama akifó. Mi ta tende un gritamentu.

Esena VII: *(Don Pepe só ta drenta gritando:)*

Ladrón, ladrón, asesino, matadó. Justicia te den sjelu. Auxilio, nan a matámi, nan a corta mi garganta, nan a horta mi placa. Ta ken por ta? Ta unda el a bai? Undé ta? Unda el a scondé? Kon mi ta haci hanjé? Pa unda mi meste cohe? En tei? En t'aki? Ta ken tei? Pára! Halt, burdugu, dunámi mi placa! Ay... t'ami mes. Ay mi cabez ta toloondrá, mi'n sa unda mi ta, ken mi ta. Kiko mi ta haci. Ay Dios, mi pober placa! Mi pober placa! Mi bon amigu nan a rankábo foi mi, i sin bo, mi no ta nada, ma perde mi pilá, mi consolashón, mi alegría, tur cos a caba pa mi - Ya mi'n tin nada di buska riba mundu. Sin bo no ta pusibel biba, a caba - mi'n por mas, mi ta muri, ma muri - mórto! Un tin hende cu lo ke resusitá mi? dunándumi mi placa stimá back of bisandu mi ta ken a horté? Ehn? Kon bo di? Nò, un tin hende. Esun cu a horté mester a loer bon, i waak su chens, el a scohe nèt ora cu mi ta papia cu mi jui sinberguenza. Ban pafó. Mi mester bai yama polies pa nan bin ondervraag tur hende den cas, criá cu sjon cu tur - te asta mi mes.

Esta hopi hendc i cuá cu mi bista rak a ta parcémi sospechoso, tur mi ke cu por ta mi ladrón! Eh! Ta di ken nan ta papia ei? Ta dje'sun cu a hortámi?

Pa fabor, esún cu sá algu di mi ladrón, bisámi.

En bai sconde ei riba? Tur ta wetámi i nan ta cuminzá hari. Bo por jura cu nan tur a tuma parti den dje ladronisia aki. Ban weta, lijé, polies, dictè, recherche...!!!!!

Acto V

Esena I: Don Pepe, Recherche

RECHERCHE

Meneer laga over n'ami. Mi konosé mi fishi. Ta masha hopi tantu ladron m'a changa den mi bida.

Mara ma ricibí maske ta un 20 heeldu asina, pa kada un ku ma hinka den kashot!

DON PEPE

Tene, ami'n ke palaba, mi ke aksjón: Mi plaka mi ke hanja back.

RECHERCHE

Kalmu meneer - nos mester traha cu sistema.

Meneer disi cu tabatin un boko di plaka?

DON PEPE

Si! 50 mil florin; na plaka di oro!

RECHERCHE

50 mil florin!

DON PEPE

50 mil florin!

RECHERCHE

Ma anto ta un diefstal enorme!

DON PEPE

(Sulfurando)

M'a ta loke mi ta bisabu, no tin castigu basta grandi pa un crimen semehante; ta plaka! ta kos sagrado ta na peliger!

RECHERCHE

Kalmu meneer - Meneer por bedei con e plaka tabata?

DON PEPE

Bon plak'e oro: morocota, dubloen, oro bibu!

RECHERCHE

Y tin kwalke hende cu meneer por sospechá?

DON PEPE

Con por laga, masha hende, meneer mester cuminzá pa kohe poco hende prezu, na Punda, na Otrobanda, tur ca-

minda.

RECHERCHE

Kalmu meneer, cu paseenshi nos ta gana gloria - nos mester anda cu cuidao, pa busca prueba, anto asina nos hanja prueba, e ora ei nos ta daal pakaan, e ora ei si ta morto hogá!

(Juan ta drenta papiandu cu un hende afó).

JUAN

Bon, mi bai bini. Laga nan horké, kima su pia, soyé den awa cayente, anto kolgué na balki!

DON PEPE

(Cu Juan)

Ken? B'a hanja e ladron?

JUAN

No Patroon, mi papia di porco, meneer Pancho manda porco, mi tein cushiná pa comida.

DON PEPE

Con bo por papia riba un cos asina bestial na un momentu di tantu tensión. Hala seka, e meneer aki ke puntrábo poco cos.

RECHERCHE

Sosegá, no wetámi spantá asina; mi ta gusta cos na ordi y cu kalma.

JUAN

Ahu! Meneer inbitado para comeida?

RECHERCHE

Tende Juan, mi ke hacíbo poco pregunta.

JUAN

Meneer, mi masha bon hende, si cos un poco skaars, mi no tein falta. Meneer corta mi hála, cu sua tijera di economía.

DON PEPE

Caramba! Pasá, idiot! No ta di cuminda nos ta papiandu, e meneer aki ke sa, kiko abo sa dje ladron cu a horta tur mi plaka bai cuné.

JUAN
Ladron? Horta Patroon?

DON PEPE
Si estúpido! Y si mi no hanja mi plaka back bon lijé, mi ta mandábo piskalaat.

RECHERCHE
Meneer, e pober aki no a kohe nada, mi ta weta na su cara cu e ta un homber honrado, y si e sa algu mi tin sigur cu lo e papia sin tin nodi di hibé warda - Tende, nan a horta meneer su plaka awe, y nos ta buscando di saka fó ta ken. Abo por a weta of tende algu?

JUAN

(Aparte)

Porfin ami shens jega! Mi tuma venganza riba Pancho. Pancho nusha fregá, semper tratámi manera cashó - y semper bofón di patroon...

DON PEPE
Ta kiko bo ta gruña ei?

JUAN
Patroon, mi'n sa sikur, ma si patroon ke mi papia, mi pensa, cu secretario di patroon faz ladraonicio.

DON PEPE
Pancho?

JUAN
Le mismo, mi pensa e horta patroon.

DON PEPE
Pakiko bo ta kere cu ta Pancho?

JUAN
Por ke?

RECHERCHE
Si, por ke!

JUAN
Por ke mi pensa...

RECHERCHE
Si, pero ki motibu bo tin pa pensa?

DON PEPE
Ba weté por ta'ta loer banda caminda e plaka ta scondí?

JUAN
Asina mesh... aunda plaka scondí?

DON PEPE
Den jardin.

JUAN
Justamente, mi miré loer den jardein. Den kiko e dineiro ta guardá?

DON PEPE
Den un boko chiki.

JUAN
Justamente! Mi wete boko shiki.

DON PEPE
Con e boko tabata?

JUAN
E boko...

DON PEPE
Si, splicámi.

JUAN
E trahá, forma di boko.

RECHERCHE
Un... boko shiki.

DON PEPE
Con chiki?

JUAN
Shiki naon; shiki-shiki.

RECHERCHE
Di ki koló?

JUAN
Kloor.

RECHERCHE
Si! Kolor!

JUAN
Tein kloor, ma naon sa splica, tein kloor di boko.

RECHERCHE
Aha?

JUAN
Poco amariljo?

DON PEPE
Nò, ta shinishi e ta.

JUAN
Baon, shinish-amariljo...

DON PEPE
Anto no tin duda; te mes. Ban skibi, meneer, skibi, skibi... y boei e hibé warda. Dios mío, ta ken por a pensa un cos asina di Pancho? Ta un lès, nunca hinka man den candela pa ni un hende!

JUAN
Patroon, ate meneer Pancho jega, favor no bisa cu ami a supla den orea di patroon.

(Pancho ta drenta i ta mira di un na otro.)

DON PEPE
Ola! Hala seka bin confesá bo picá. Ta acshón di mas baho, di mas horipilente cu un homber por cometé.

PANCHO
Ta di kiko Don Pepe ta papiando?

DON PEPE
Con? Traidor, bo'n tin berguenza di bo crimen?

PANCHO
Ki crimen?

DON PEPE
Esta sa trèk cara inocente no? Loke t'ami si bo'n ta nèk, i ta skuzadu bo hunga comedia. Ta con ta posibel cu bo por ta sina falsu di bin busca empleo aki, cu malu intensjón di abuza di mi bondad i traicionámi trei mi lomba.

PANCHO
Wèl, ja cu Don Pepe a discubri kiko ta bai door, ki bal mi ninga...

JUAN

(Aparte)

Buricu tokó la flauta! M'a dal riba e klabu.

PANCHO

Ta un momento a propósito mi tabata warda pa mi borda Don Pepe riba e asuntu. Ja cu a pasa asina, mi ta suplicá Don Pepe di no rabia i dunámi un chens pa splika mi motibu.

DON PEPE

Mi tin curjosidad di sa ki motibu poderoso bo por inbenta awor - ladrón! smeelap!

JUAN

(Aparte)

Ladrón Golos ki parti bo ke, Ladrón golos...

PANCHO

Por Dios Don Pepe, mi no merecé e zundramentu ei, berdad cu m'a haci malu, pero un malu facil di pordoná.

DON PEPE

Van den donder! Bo ta corta un hende su garganta maté, anto bo ta jama esei facil di pordona?!

PANCHO

No drenta rabuzjentu Don Pepe - scucha sikiera kiko mi tin di bisa, i kerémi no ta'sina grave.

DON PEPE

Ta cuantu mas grave bo ke pa ta: mi sanger... mi tripa...

PANCHO

Si, pero nada malu a pasa cu Don Pepe su sanger, mi ta sigura Don Pepe, el a cai den bon man.

DON PEPE

Tende bru, stop di machiká palaba, i daka paleta loke b'a horta di mi.

PANCHO

Foei, no papia asina, mi ta hura Don Pepe, cu Don Pepe su honor a keda limpi manera un spiel.

DON PEPE

Ki honor kiko, ta pa ki donder ba haci un aksjón stinki asina?

PANCHO
Stinki? ‘Amor’ nunca ta stinki!

DON PEPE
Amor? Amor? Bunita chansa! Amor pa mi placa di oro nan!

PANCHO
Dios libra! Kiko mi tin cu nes cu Don Pepe su rikesa, ni loke Don Pepe tin ni lague tin... Un cos so ta tolondrámi... por Dios mi ta supliká Don Pepe, no kité foi mi..., permitími konserbé.

DON PEPE
Ni maske diabel bira santu! Ta loco mes b'a bira di kere cu mi por lagábo haci grandi cu loke ba horta foi mi.

PANCHO
Ma mi'n horta...

DON PEPE
Con? Hisa un tesoro asina bai cuné, no jama horta?

PANCHO
Berdad cu ta un tesoro di mas grandi di mundu, pero e hecho cu e ta di mi awor, no ke meen cu Don Pepe a perdé. Na rudía mi ta pidi Don Pepe di consedémi e tesoro jen di encanto aki.

DON PEPE
No tin risku! Ta loco bo ta!

PANCHO
Nos a haci primintimento na otro di nunca separá, maske shelu bini abao.

DON PEPE
Bunita!

PANCHO
Si! Nos ta pertenecé na otro pa semper, ta blo morto so lo por separá nos.

DON PEPE
Ta kiko esaki awor? Mi rikesa! Cashu cashipete!

PANCHO

Ja ma bisa Don Pepe, mi'n tin keber cu rikesa, loke m'a haci ta pa ‘AMOR’.

DON PEPE

Sigur no - Sjonnan tur a tende bon? Ta pa AMOR el a lanta majó cu mi tesoro!
Tende sinberguenza, no gasta bo palabanan bunita, wardanan pa aworó na stadheis; ei ni maske bo canta kokojoko bo'n ta skapa!

PANCHO

Don Pepe por káhami, maltratámi, loke Don Pepe hiba di gana, pero mi ta supliká Don Pepe di kerémi, cu t'ami so tin fout, Elena no ta culpabel.

DON PEPE

Elena? No faltaba mas! Mi no ke pa bo menta ni su nomber den semehante crimen - awoor ta basta muia palaba. M'a fada. Ban na palaba cla: Ta na unda b'a jop hiba mi tesoro?

PANCHO

Ma mi'n jop é. E t'aki, sosegá di dje.

DON PEPE

(Aparte)

Ay mi bokocito, mi pretu di wowo.

(duru)

E no a sali foi mi kas?

PANCHO

Ni'un ora so.

DON PEPE

I bo'n mishi cuné?

PANCHO

Mishi cuné? Ami? Jesus, Dios pordoná Don Pepe su picá. Mi amor ta puro i respetuoso.

DON PEPE

(Aparte)

Promé bes cu ma tende hende stima mi boko cu amor puru i respetuoso.

PANCHO

Lo mi preferá di muri, promé cu mi abusa di un ser asina

sweet i inocente.

DON PEPE

(Aparte)

Mi bokocito, inocente?

PANCHO

Mi placer di mas grandi jama, ta serka dje, i di admiré cu tur mi alma.

DON PEPE

Mi boko... E ta papia di dje manera un namorado por papia di su querida...

PANCHO

Si Don Pepe no ta kerémi, puntra Justina, e por sirbi di tistigu...

DON PEPE

Con, Justina tambe?

PANCHO

Si, Don Pepe, e sa di nos compromiso i e sa cu ta di buena fé mi ta stima Elena.

DON PEPE

(Aparte)

Ta eilu le ta eilu?

(Cu Pancho)

Ta kiko bo ta blebber riba Elena mi jui?

PANCHO

Bisa mi ta bisa Don Pepe a costámi hopi trabao pa mi conbencé Elena di mi amor, i ta jera numa ma logra pe comprometé cu mi.

DON PEPE

Elena mi jui a comprometé cu bo?

PANCHO

Si Don Pepe, nos a comprometé.

DON PEPE

Otro desgracia! Dios mio ta ki ora ta caba?

JUAN

(Cu Recherche)

Scribi, siñor, scribi!

DON PEPE

Malora riba malora.

PANCHO

(Aparte)

Poonchi riba poonchi.

DON PEPE

Ban weta meneer, traha proces verbaal. E ta ladron i seductor.

JUAN

Ladron i seductor...

PANCHO

Ta muchu, i ora boso saca fó ta ken mi ta...

Esena II: Don Pepe, Elena, Margarita, Pancho, Mimichi, Juan, Recherche.

DON PEPE

Ate jui pesti maluku! Anto ami cu ta un pasta di bondad. Bo'n ta merecé di tin un tata manera ámi. T'esaki ta modernismo djawendia? Un jui loco cu ta curi bai comprometé cu un ladron, brigaand, sin sikiera pidi mi permiso. Pero e bia'ki boso a keda malu - aki t'ami ta manda y abo ta bai na rès den bo kamber ayariba, te dia mi pordonábo i abo

(Cu Pancho)

piscalaat mes ta mucho bon p'abo!

ELENA

Ay Pai, pa fabor, no drenta djiembi, nos sa cu Pai tin tur derechi di actua 'sina, pero trata di ta poco mas ‘zachtzinnig’ - I si Pai inbestigá bon, Pai lo saca fó cu Pancho ta leeuw di ta mal hende, al contrario, si no via ta pé, awe lo mi no tabata na bida. Pasombra té ta e jonkuman cu a salbámi e dia cu ma cai na awa i cu laman brutu a hibámi. Si Pai. T'é Pai meste gradicí cu awe mi ta na bida.

DON PEPE

Un ta hibámi, un ta trecémi - mihó el a lagábu hoga e dia ei, i no jungámi un pegu, manera el a jungámi awe!

ELENA

Madre Santísima, ta con Pai por bisa un cos asina.
Mi ta suplicá Pai...

DON PEPE
Nò, nò. Mi'n ke tende, aki ta ley ta manda. Ley pa un, ley pa tur! Ban weta, Recherche...!

MIMICHI
Awó si cos a bruha pió cu cabuya'i flie!

Esena III: Anselmo, Don Pepe, Elena, Margarita, Mimichi, Pancho, Recherche, Juan.

ANSELMO
Ta kiko a pasa Don Pepe cu Don Pepe ta tantu emoshoná?

DON PEPE
Ay Señor Anselmo, mi ta un homber di mas desgraciá cu tin riba mundu - Ta tur cos ta riba abao - Nan ta horta mi links

(jardin)

nan ta horta mi rechts

(Elena).

Weté bandidu sinberguenza aki, cu ma ricibí den mi cas como hende di confianza, como mi secretario, logá ta un cuchú falsu di dos banda cu a boltu horta mi placa i lanta majó cu mi jui muhé.

PANCHO
Don Pepe ta blo hak kakiña riba placa, mi'n sa

nada

di placa.

DON PEPE
Si, figura Anselmo cu nan a hanja bon di comprometé cu otro, hacindu caso omiso dje hecho cu ya ma pasa mi palaba caba, destinandu Elena pa casa cu bo. Bo meste judámi awor pa nos pursiguí nan i weta pa nan wordu bon gistraf.

ANSELMO
Pero lo no ocurimi di casa cu un hende, si ta contra di su boluntad.

PANCHO
I ami no por bini bei pakiko e hecho cu mi ta stima Elena meste wordu considerá un crimen asina enorme, mas ora Don Pepe tende ca ken mi ta.

DON PEPE

Sigur no! Príncipe Encantá - Jui di Sjon Arey; awendia ken cu jega Corsouw ke bin hunga hai kapot, laga pasa cu nan ta fulano di kiko te koko - tur na titel di awa dushi; mas plaat nan sacu ta, mas largu e nomber - Ami sí un ta cai pa sort'i coi macacunan ei.

PANCHO

Wèl ami si no a bini cu titel, ma mi por sigurá Don Pepe cu no tin un pushi na Cuba cu no conocé mi famia como hende bon.

ANSELMO

Pía pía, jonkuman - Mi tambe ta Cubano i mi conocé mi paisanonan.

PANCHO

(Cu orguyo)

Si Señor Anselmo conocé su paisanonan, anto e meste conocé Don Pablo de Yerbabuena.

ANSELMO

Don Pablo, mi conocé masha bon mes.

DON PEPE

Ki donder mi tin ni cu Don Pablo ni cu Don Pedro...

ANSELMO

Pa fabor, duné un chens di papia.

PANCHO

Wèl ami ta jui di Don Pablo.

ANSELMO

Abo?

PANCHO

Si señor!

ANSELMO

Di gañi-gañi lo ta - Mihó bo inbentá un otro papa; e flie aki no por subi.

PANCHO

No señor - un ta cuenta - mi

ta

realmente jui di Don Pablo.

ANSELMO

Bo ta treve sigui pretentie un cos asina?

PANCHO

Pretendé nò, mantené - pasombra ta bèrde.

ANSELMO

Wèl-, bo tin bríO! Sépabo cu ta mas di 16 añ caba cu dicho Don Pablo, pa razones di política, a hanjé obligá di huy de su famía. Pa nan malu suerte dos tres dia atras e bapor a topa un huracán, i el a seenk bande costa di San Domingo - Eso era final di famia - Nunca ni'un hende a tende mas di nan. Mi mes a had masha informes -

PANCHO

Wel esei ta Señor Anselmo su versión - pero loke ami ta corda maske mi tabata un criatura di apenas 8 añ, ta: cu un bapor spañó a recohémi junto cu 2, 3 otro naufragiado - E captan a purba di contakt mi famia, pero e no a logra. El a hanja dwele di mi, i el a criámi manera su mes jui. Como aña pasá a yega na mi orea rumores cu mi tata ta na bida, ma dicidi di bin weta aki banda si mi por piki algun noticia di dje. Desgraciadamente te ne momentu aki mi'n tin ni'un nobo - pero como ma cai perdidamente namorá di Elena, ma dicidi di keda toch un poco mas, mientras mi ta sigui informandu mi di mi papa.

ANSELMO

I bo tin ningun prueba cu por testiguá cu bo historia ta verídico i no un cuenta di bo imaginashón?

PANCHO

Con por laga - Na promé lugá e captan spañó; pa di dos, un tal Bartolo cu tesun cu a dunámi un salbabida i cuidámi te ora cu e bapor a piki nos; i pa di tres, e brazilet aki cu tin mi nomber grabá i tabata regalo di mi madrina.

MARGARITA

Dios mio, mundu ta chikitu, tur loke ba papia ta berdad. Bo'n ta nada menos cu mi ruman!

PANCHO

Abo mi ruman?

MARGARITA

Si - di momentu cu ba cuminzá papia ma sinti un gevoel strañu - i ma corda e cuenta cu Mai a contámi di orkaan i di seenkmentu di nos bapor. Nos suerte tabata si encaso pió cu di bo. Mai cu mi - mi tabata apenas un jui den brazacu poco hende mas a keda ta drief riba un vlot te su manicé mainta, ora un barcu piscadó a recohé nos hiba Cuba. Logá ora nan a discubrí ken nos ta, nan a sera nos den un campamento 5 añ largu, te siguiente cambio di gobierno - Foi dje tempu ei nos ta dwaal rond, te cu awor poco nos a instalá nos aki.

ANSELMO

Dios mio! Berdad cu Bo ta todopoderoso i cu Bo sa haci milager! Mi juinan, bini bin braza bosnan tata.

PANCHO

Señor Anselmo nos tata?

MARGARITA

Nos tata cu Mai a jora tantu pisá?

ANSELMO

Si mi jui, si mi jui - T'ami mes ta Don Pablo - Ami mester a perde conocemento e anochi di huracán cu hundimentu di bapor, pasombra ora ma bini nami, ma hanjámi den un hospital na San Domingo - mesora ma cuminzá busca informes di mi famia, manda cable, aviso den tur corant - pero nada. Ma te asta troca mi nomber i bai Cuba pa weta si ei mi por a tende algu - pero sin suerte - Te na final cu tristeza i soledad a hacími pensa riba un casamentu nobo pa dunámi un poco consolashón.

DON PEPE

Ke meen cu esaki ta bo jui?

ANSELMO

Si.

DON PEPE
Famoso, net na ora pa pagámi mi 50 mil florinnan cu el a lektu...

ANSELMO
Mi jui roba placa?

DON PEPE
E mes!

PANCHO
Ta unda Don Pepe a sali ke cos ei?

DON PEPE
Juan a bisámi.

PANCHO
Juan! Abo a bisa e cos ei?

JUAN
Ami tein boca tapá!

DON PEPE
Pero e meneer di recherche aki a skibi tur cos op!

PANCHO
Don Pepe ta kerémi capaz di un akshón asina?

DON PEPE
Capaz of no capaz, mi ke mira mi placa back!

Esena IV: Don Pepe, Anselmo, Elena, Margarita, Roberto, Pancho, Mimichi, Recherche, Juan, Flecha

ROBERTO
Stop di tormenta Pai su cabez i di zundra hende.
M'a discubrí unda e placa ta, i si Pai resolvé di lagámi casa cu Margarita, Pai por hanja e placa back.

DON PEPE
Unda e ta?

ROBERTO
Ni'un keenshi, no kibra Pai su cabez - Ta un decishón Pai meste tuma - sea Pai ta dunámi Margarita, of Pai tin cu yama e boko ajó.

DON PEPE

Nan un mishi cu nada?

ROBERTO

Nada - e ta tankatán - Awó resolbé si Pai ta di acuerdo ca Margarita su mama, cu ja a duna nos su consentimentu.

MARGARITA

Mare bo sa cu ma caba di ricibí un sorpresa masha grandi i cu nos lo tin mas consentimentu di pidi, esta: Gracias na Dios ma caba di hanja un tata i un ruman.

ANSELMO

Si, pero Dios no a dunábo un tata pa contrariábo - al contrario. I mi ta spera cu Don Pepe tambe realizá cu jubentud ta pas serka jubentud. A ver Don Pepe, resolbé, asina nos por celebrá un doble matrimonio.

DON PEPE

Mi'n por dicidí nada, sin cu mi weta mi boko!

ROBERTO

Pai lo weté: cu bom cu tapa cu tur!

DON PEPE

Ma mi'n tin placa di gasta pa casamentu.

ANSELMO

No hace falta; mi tin di sóbra.

DON PEPE

Con? Bo ta tuma cargo di tur dos casamentu?

ANSELMO

Porque no? No hay problema, chico!

DON PEPE

Ay, pero mi mester di un fluz, un bon cháke levita!

ROBERTO

(Catandu)

‘Ala bandi Koko Don Pepe cu su levita coló di kané!’

ANSELMO

(Alegre)

Ban, mi ta regalábo bo levita, awó laga nos ban festehá e glorioso dia aki.

RECHERCHE

Ho! Un momentu - Kiko mi haci cu mi proces verbaal?

DON PEPE

Skeer é!

RECHERCHE

Até tur cla skibí!

DON PEPE

Ah, bo sa kiko, jop e bagamundu ei

(E ta mustra riba Juan)

i bo donder e den kashot!

JUAN

Mondu muitu strañu, mi papia berdad, Patroon rabia masha pisá, mi gaña, Patroon manda kashot. Con pober Juan haci?

ANSELMO

E pober, berdad, perdoné e biá aki!

DON PEPE

Si mi pordoné, bo ta regla e asuntu cu recherche?

ANSELMO

Pero seguro!

(Tur estén Roberto a bai busca e boko i trecé pa Don Pepe, e ta entreguéle cu un gesto teatral).

ANSELMO

I awor, mi juinan, hibámi donde bosnan querida mamá.

TUR

(Ca muziek, ta marcheer sali)

'Ala bandi Koko Don Pepe, cu su levita coló di kané, weta bon pa bo no ha haléle, pasombra su rabu ta un poco putri'

DON PEPE

(So, cu su boko)

Aay, mi boko, mi bokocito!!!